

मिरा भाईदर महानगरपालिका

दि. १ एप्रिल २०१३ ते दि. ३१ मार्च २०१४ पर्यंतचा लेखापरिक्षण अहवाल.

महानगरपालिकेचे लेखापरिक्षण महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील कलम १०५व १०६ नुसार महानगरपालिकेच्या मुख्यलेखापरिक्षक यांच्यामार्फत करण्यात येत असुन, खर्च रक्कमांचे पुर्व लेखापरिक्षण व जमा रक्कमांचे पश्यात (उत्तर) लेखापरिक्षण करण्यात येत आहे. अपु-या कर्मचारी वर्गामुळे लेखापरिक्षण करण्यास विलंब झाला आहे. तरी पुरेसे कर्मचारी वर्ग उपलब्ध करून दिल्यास लेखापरिक्षण विहित वेळेत पुर्ण करून तसा अहवाल स्थायी समितीच्या मंजुरीसाठी ठेवण्याची दक्षता विभागमार्फत घेण्यात येईल.

सन २०१३-१४ या लेखापरिक्षण अहवालाच्या कालावधी मध्ये मिरा भाईदर महानगरपालिकेचे खालील अधिकारी आयुक्त म्हणुन कार्यरत होते.

अ .क्र	अधिकारी-यांचे नाव	कालावधी
१	श्री. सुरेश काकाणी	२८/०१/२००१३ ते ३१/०७/२०१४

सन २०१३-१४ चा लेखापरिक्षण अहवाल.....

मिरा भाईदर महानगरपालिकेचे १/०४/२०१३ ते ३१/३/२०१४ या कालावधीतील महानगरपालिकेच्या विविध विभागाचे लेखापरिक्षण पुर्ण केले असुन त्याचा अहवाल मास्थायी समितीस पुढील प्रमाणे सादर करण्यात येत आहे.

अनुपालन.....

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमांचे कलम १०५ व १०६ नुसार प्रत्येक सरकारी वर्ष सुरु झाल्यानंतर शक्य तितक्या लवकर मुख्य लेखापरिक्षकांना मागील सरकारी वर्षाच्या लेख्यावरील अहवाल मा. स्थायी समितीस सादर करणे बंधनकारक आहे. त्यानुसार मा. स्थायी समितीस सन २०१३-१४ चा लेखापरिक्षण अहवाल सादर करण्यात येत आहे.

मुख्यलेखापरिक्षक
मिरा भाईदर महानगरपालिका

प्रत माहितीसाठी:-

- मा. सभापती, स्थायी समिती, मिरा भाईदर महानगरपालिका.
- मा. आयुक्त, मिरा भाईदर महानगरपालिका.

प्रत कार्यवाहीसाठी:-

१. उपायुक्त (सर्व)
२. सहा. आयुक्त (सा.प्र)
३. मुख्यलेखा अधिकारी
४. उप.संचालक ,नगररचना विभाग
५. शहर अभियंता/ कार्यकारी अभियंता
बांधकाम विभाग व पाणी पुरवठा विभाग
६. आरोग्य अधिकारी.
७. सर्व विभाग प्रमुख

मिरा भाईदर महानगरपालिका

वार्षिक जमा खर्च २०१३-१४

संक्षिप्त गोषवारा

जमा बाजू (Income)

(आकडे लाखात)

लेखा शिर्षे	अर्थसंकल्पीय तरतुद	प्रत्यक्ष जमा	उर्वरित रक्कम
एकूण 'अ' जमा	५१८२६.०७	५१२१९.४४	-६०६.६३
शिक्षण विभाग	१२९४.५६	३०७.६६	-९८६.९०
एकूण 'क' जमा	५४१९.००	४९१०.७८	-५०८.२२
वृक्षप्राधिकरण	२२३.१६	१७०.१४	-५३.०२
अग्निशमन	२४६३.०५	१०५०.१९	-१४१२.८६
"JNNURM" अंदाजपत्रक	७५७५.००	७५७५.००	०.००
"P" अंदाजपत्रक	२९३.००	७५.००	-२१८.००
एकूण जमा	६९०९४.३५	६५३०८.७९	-३७८५.६३
प्रारंभीची शिल्लक	२१९०९.९३	२१९०९.९३	२५४५१.९०
एकूण जमा	९१००४.२७	८७२९८.६४	२१६६६.२७

खर्च

(आकडे लाखात)

लेखा शिर्षे	अर्थसंकल्पीय तरतुद	प्रत्यक्ष खर्च	उर्वरित रक्कम
एकूण 'अ' खर्च	४४२२०.५४	४०४५६.५३	३७६४.०९
शिक्षण विभाग	२०७६.७८	९२४.०९	११५२.७७
एकूण 'क' खर्च	१०५६९.९१	८९०८.३८	२४६१.५३
वृक्षप्राधिकरण	१६८५.७६	८९६.८९	७८८.८७
अग्निशमन	२४६३.०५	५१६.५०	११४६.५५
महिला बाल कल्याण	२६६.५१	१५७.४४	१०९.०७
अपंग व अंध कल्याण	१०६.००	०.५०	१०५.५०
"JNNURM" अंदाजपत्रक	१०७७५.५०	७८२९.९५	२९४६.३५
"P" अंदाजपत्रक	७४४३.०७	२८७७.३४	४५६६.७३
एकूण खर्च	७९६६०७.९२	६१७६६.७४	१७८४०.३८
अखरेची शिल्लक	११३१७.९५	२५४५१.९०	३८२५.८९
एकूण खर्च	९१००४.२७	८७२९८.६४	२१६६६.२७

मालमत्ता कर विभाग

आक्षेप क्र.१.१ :- लेखापरिक्षणास अभिलेख व माहिती उपलब्ध करुन न देणेबाबत...

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षातील मालमत्ता कर विभागाचे अभिलेख व माहिती १) जा.क्र मनपा/मुलेप/८७/२०१५-१६ दि.१४/८/१५ २) जा.क्र मनपा/मुलेप/१५७/२०१६-१७ दि. ३०/९/१६ च्या पत्रान्वये लेखापरिक्षणासाठी वारंवार मागणी करुन देखील विभागाकडून खालील माहिती उपलब्ध करुन देण्यात आलेली नाही.

विहीत नमुन्यातील कर आकारणी पुस्तके व सदर पुस्तकांच्या नमुन्यास मा. स्थायी समितीची मान्यता घेतलेबाबतचा तपशिल.

विहीत नमुन्यातील मागणी नोंदवहया.

सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात नवीन कर आकारणी केल्याबाबतची सर्व प्रकरणे.

कर आकारणी आक्षेप/सुनावणी व बदल बाबतचे अभिलेख.

जप्तीची नोटीस/जप्तीचा तपशील/अधिपत्राद्वारे केलेली वसुली याबाबतची आकडेवारी व अभिलेख.

अटकावून ठेवलेल्या/जप्त केलेल्या वस्तुंची सुची, लिलाव किंवा विक्री केली असल्यास त्याबाबतची माहिती. महानगरपालिकेने वृत्तपत्रांत प्रसिद्ध केलेल्या अटकावून ठेवलेल्या मालमत्तांची यादी.

ज्या इमारतींना करातुन सुट देण्यात आलेली आहे उदा. गुरुद्वार, मस्जीद, मंदिर, शाळा, हॉस्पिटल व विशेष विकास प्रकल्प या बाबतच्या प्रकरणांचा तपशील व नस्त्या.

मालकी हक्क हस्तांतरणाबाबत भरण्यात आलेल्या फी चा तपशिल.

कर आकारणी बाबत तडजोड केली असल्यास त्या बाबतची प्रकरणे व संबंधीत अभिलेख.

जी.आय.एस. यंत्रणेद्वारे सर्वेक्षण करण्यात आलेल्या मालमत्तांची संख्या.

जी.आय.एस. सर्वेक्षणानुसार मालमत्तांचे फेर मुल्यांकन करण्यात आले असल्यास त्याचा तपशिल.

सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षातील कर विभागाचे प्रभाग कार्यालय क्र.१,२,३,४,५ व ६ तसेच मुख्य कार्यालय येथे कर भरणा केलेल्या संगणकीय पावत्या व हाती फाडण्यांत आलेली पावती पुस्तके, चलन फाईल, पोटकिर्द इ.अभिलेख तपासणी करीता उपलब्ध करुन देणेबाबत पत्र देण्यात आलेले आहे.

उपरोक्त अभिलेख व माहिती कर विभागाने लेखापरिक्षणा करिता उपलब्ध करुन दिलेली नाही. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम चे कलम १०५ (२) व अनुसूची ‘ड’ प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपुर्ण माहिती उपलब्ध करुन देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबतची कार्यवाही केलेली नाही.

आक्षेप क्र.१.२ :- कर निर्धारणा / आकारणी पुस्तकाबाबत अनियमितता...

मालमत्ता कराची आकारणी करण्यापुर्वी प्रत्येक मिळकतीचे मुल्य व कर निर्धारण निश्चित करणेसाठी महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम प्रकरण ८ अनुसूची “ड” नियम-१० व महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा सहिता १९७१ चे नियम ७४ अन्वये प्रभाग निहाय कर आकारणी पुस्तक नमुना क्र. ४३ मध्ये ठेवुन ते महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे नियम ७५ मध्ये नमुद केलेल्या कार्यपद्धतीस अनुसरुन अद्यावत ठेवणे आवश्यक आहे.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम चे प्रकरण ८ नियम-२१ अन्वये दर पाच वर्षांनी आकारणी पुस्तक (नमुना नं. ४३) तयार करणे गरजेचे असते. करनिर्धारणा/आकारणी पुस्तक आयुक्तांनी स्वाक्षांकित करुन अधिप्रमाणीत केले पाहिजे. तसेच कर विभागाने कर आकारणी पुस्तके करदात्यास निरिक्षणासाठी खुली ठेवणे आवश्यक आहे. विभागाने आकारणी पुस्तके लेखापरिक्षणास तपासणीसाठी उपलब्ध करुन दिलेले नाहीत.

कर आकारणी पुस्तकाअभावी लेखापरिक्षणास खालील बाबतीत निष्कर्ष काढता आले नाहीत.

मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रातील इमारतीचा व जमिनीचा तपशिल.

त्यांचे करयोग्य मुल्य.

मालमत्ता कर देण्यास जबाबदार व्यक्ती.

मालमत्ता करात देण्यात आलेली सूट व सूट दिले बाबतची कारणे.

करयोग्य मुल्याच्या रकमेविरुद्ध (मुल्यनिर्धारणे विरुद्ध) स्विकारण्यात आलेल्या तक्रारी, तक्रारींची सुनावणी, तक्रार निकालात काढल्यानंतर आकारणी पुस्तकात करण्यात आलेल्या सुधारणा.

विभागाने आकारणी पुस्तके अद्यावत करून लेखापरिक्षणास सादर करणे आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र.१.३ :- मागणी नोंदवहीबाबत अनियमितता...

महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता नियम ७६(१) व नमुना नं. ४७ अन्वये मागणी नोंदवहीचा नमुना निश्चित करण्यात आलेला आहे. करनिर्धारणाच्या यादीचे आयुक्तांकडून अधिप्रमाणिकीकरण झाल्यानंतर मागणी नोंदवही तयार करण्यात येते. प्रत्येक वसुलीक्षेत्रासाठी एक मागणी नोंदवही तयार केली जाते. या मागणी नोंदवहया प्रमाणीत व साक्षांकित असणे आवश्यक आहे व त्यातील सर्व नोंदी आकारणी नोंदवहीप्रमाणे अनुक्रमांकाने लावलेल्या असतात.

सन २०१३-१४ लेखापरिक्षण समयी निर्दर्शनास आले की कर विभागाने उपरोक्त तरतुदीप्रमाणे मागणी नोंदवहया ठेवलेल्या नाहीत. सदर बाब गंभीर असून याबाबत विभागाकडून खुलासा प्राप्त झालेला नाही.

आक्षेप क्र.१.४ :- मालमत्ता कराची आकरणी व वसुलीबाबत अनियमितता.....

सन २०१०-११ ते सन २०१३-१४ मधील मागणी वसुली व थकबाकीचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

सन २०१०-११ मधील मागणी, वसुली, थकबाकी तपशिल

(रक्कम रुपयात)

मागणी			वसुली			थकबाकी			वसुलीची टक्केवारी
मागील मागणी	चालु	एकूण	मागील मागणी	चालु	एकूण	मागील मागणी	एकूण	वसुलीची टक्केवारी	
३१५६९५१४९	८१७०४७०८ २.४	११३२७४२ २३१.४	८४०९५ ०२९.२	६२३७२०९६ ०.८	७०७७३ ५९९०	२३१६८ ०९२०	४२५००६२ ४१	६२.४८%	

सन २०११-१२ मधील मागणी, वसुली, थकबाकी तपशिल

(रक्कम रुपयात)

मागणी			वसुली			थकबाकी			वसुलीची टक्केवारी
मागील मागणी	चालु	एकूण	मागील मागणी	चालु	एकूण	मागील मागणी	चालु	एकूण	
३४५ ०३९ १३८	८०२० ०८९३ ९.२	११४७ ०४८ ०७७	२०९८ ८२३७ ३.७	५६० ८११ १७९	७७० ६९३ ५५२	१३५ १५६ ७६४	२४१ ११७ ७६०	३७६ ३५४ ५२४	६७. .१ ८%

सन २०१२-१३ मधील मागणी, वसुली, थकबाकी तपशिल

मागणी			वसुली			थकबाकी			वसुलीची टक्केवारी
मागील मागणी	चालु	एकूण	मागील मागणी	चालु	मागील मागणी	एकूण	मागील मागणी	चालु	
३०३४२५९ ८०	८६६४२२ ७६५	११६९८८ ७४५	१२२७०४६०९	६६८८५६९६०	१८०७२९३७१	३७८२८७१७६	६७.६६		

--	--	--	--	--	--	--	--	--

(रक्कम रूपयात)

सन २०१३-१४ मधील मागणी, वसुली, थकबाकी तपशिल

मागणी			वसुली			थकबाकी			
मागीलमागणी	चालु	एकूण	चालु	एकूण	मागील मागणी	चालु	एकूण		

२६९ ३२५ ०००	० ० ० ० ० ० ०	१ १ ७ ३ ४ ६ २ ०	६ ८ २ ६ ९ ० ० ०	८ ४ १ ० ५ ० ० ०	६ २ १ ५ ५ ० ० ०	२ ६ १ ४ ४ ० ० ०	३ २ ४ ४ ४ ० ० ०		
-------------------	---------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--	--

(रक्कम रूपयात)

मासील

थकबाकी तफावत रक्कम

मधीला थक्का की तफावत रक्कम	७,९९ ,६७, १०३ /-
मधीला थक्का	७,२९ ,२८, ५४४/-

		ହାକୀ ତଫା ଵତର କକ୍ଷା	
୧ ୦ ୦ ୨୨ ୦ ୮	୧ ୦ ୦ ୧୦ ୦ ୫	ମଧ୍ୟ ପେଲା ଥକିଛା କାହାକୀ ତଫା ଵତର	୧୦,୮ ୯,୬୨ ,୧୭୬ /-

	ક ક સ ત	
	એ કુ પ ા ત ફ ા વ ત નો પી ર ક ક સ ત	૨૬,૧ ૮,૫૭ ,૮૨૩ /-
	સ ન ૨ ૦ ૧ ૩ - ૧ ૪ અ	૩૨,૪ ૪,૦૦ ,૦૦૦ /-

	रु पेर थ क व ा क ी र क क त	
		५८,६
		२,५७
		,८२३
		/-

वरील तक्त्यांचे अवलोकन केले असता निदर्शनास येते की, सन २०१०-११ मधील थकबाकी रु. ४२,५०,०६,२४१/- होती. सदर रक्कम सन २०११-१२ मध्ये मागील थकबाकी म्हणून अंतर्भुत करणे अभिप्रेत असतांना सन २०११-१२ मध्ये मागील थकबाकी रु.३४,५०,३९,९३८/- दर्शविण्यात आली आहे. सन २०१०-११ ची प्रत्यक्ष थकबाकी व सन २०११-१२ मध्ये दर्शविण्यात आलेली मागील थकबाकी यात रु. ७,९९,६७,९०३/- ची तफावत आहे. सदर तफावतीमुळे मागणी रु.७,९९,६७,९०३/- ने कमी झाली. सदर तफावतीबाबत मालमत्ता कर विभागाने अनुपालन सादर केलेले नाही.

सन २०११-१२ मधील थकबाकी रु.३७,६३,५४,५२४/- होती. सदर रक्कम सन २०१२-१३ मध्ये मागील थकबाकी रु.३०,३४,२५,९८०/- दर्शविण्यात आली. म्हणजेच थकबाकी रक्कमेतुन रु.७,२९,२८,५४४/- कमी करण्यात आली. कमी करण्यात आलेली रक्कम कोणत्या प्रयोजनार्थ कमी करण्यात आली याबाबत खुलासा होणे आवश्यक आहे. विभागाकडे आकारणी व मागणी पुस्तके अद्यावत नसल्यामुळे मागणी, वसुली व थकबाकीच्या रक्कमांचा मेळ घेता येत नाही. तसेच लेखा परिक्षणास सादर केलेली आकडेवारी वस्तुनिष्ठ नसल्याचे निदर्शनास येते.

सबब सन २०११-१२ मधील रु. ७,९९,६७,१०३/- व सन २०१२-१३ मधील रु. ७,२९,२८,५४४/- असे एकूण रु. १५,२८,९५,६४७/- मागील थकबाकीतुन कोणत्या प्रयोजनासाठी कमी करण्यात आले व सन २०१३-१४ मध्ये रु. १०,८९,६२,१७६/- थकबाकी रक्कमेतुन कमी करण्यात आलेले आहे. याबाबत विभागाने खुलासा होणे आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र १.५ वसुलीचे इष्टांक पुर्ततेबाबत :-

मिरा भाईदर महानगरपालिकेस मालमत्ता करापासुन मिळणाऱ्या उत्पन्नात थकबाकीचे प्रमाण जास्त असल्याचे लेखापरिक्षणाच्या निर्दर्शनास आले आहे. विभागाने थकबाकीबाबत ताळमेळ घेवुन थकबाकी वसुली प्राधान्याने करणे आवश्यक आहे. थकबाकी वसुलीसाठी विभागाने कशा पघटतीने प्रयत्न केले याबाबत लेखापरिक्षणास निश्चित बोध होत नाही किंवा याबाबतचे अभिलेख लेखापरिक्षण वेळी सादर केलेले नाहीत.

तसेच सन २०१२-१३ मधील कर वसुलीचा तक्ता पाहता मागणीच्या प्रमाणात मालमत्ता कराचा वसुली ६७.६६% इतकी टक्के झाली व थकबाकी रु. ३७,८२,८७,१७५/- दिसुन येते JNNURM norms प्रमाणे वसुलीचा इष्टांक ८५% असणे आवश्यक आहे. सबब सन २०१२-१३ मध्ये मालमत्ता कर वसुलीत इष्टांकपुर्ती झालेली नाही.

तसेच सन २०१३-१४ मधील कर वसुलीचा तक्ता पाहता मागणीच्या प्रमाणात मालमत्ता कराची वसुली ८१.३६% इतकी टक्के झाली व थकबाकी रु. ३२,४४,००,०००/- दिसुन येते. JNNURM norms प्रमाणे वसुलीचा इष्टांक ८५% असणे आवश्यक आहे. सबब सन २०१३-१४ मध्ये मालमत्ता कर वसुलीत इष्टांकपुर्ती झालेली नाही.

मिरा भाईदर महानगरपालिकेस मालमत्ता करापासुन मिळणाऱ्या उत्पन्नात थकबाकीचे प्रमाण जास्त असल्याचे लेखापरिक्षणाच्या निर्दर्शनास आले आहे. विभागाने थकबाकीबाबत ताळमेळ घेवुन थकबाकी वसुली प्राधान्याने करणे आवश्यक आहे. थकबाकी वसुलीसाठी विभागाने कशा पघटतीने प्रयत्न केले याबाबत लेखापरिक्षणास निश्चित बोध होत नाही किंवा याबाबतचे अभिलेख लेखापरिक्षण करता वेळी सादर केलेले नाहीत.

आक्षेप क्र.१.६ सन २०११-१२ मधील अखेरची थकबाकी ३७,६३,५४,५२४/- दाखविण्यात आलेली

असुन सन २०१२-१३

मधील सुरुवातीची मागणी रक्कम रु. ३०,३४,२५,९८०/- दाखविण्यात आलेली आहे. तफावत रक्कम रु. ७,२९,२८,५४४/- इतकी आहे. सन २०१२-१३ ची अखेरची थकबाकी रक्कम रु. ३७,८२,८७,१७६/- इतकी असुन सन २०१३-१४ ची मागील रक्कम रु २६,३,२५०००/- इतकी दाखविण्यात आलेली आहे. म्हणजेच तफावत रक्कम रु. १०,८९,६२,१७६/- इतकी आहे.

वरील बाबी वरुन असे निर्दर्शनास येते कि, सन २०११-१२ मधील अखेरची थकबाकी व २०१२-१३ मधील मागणी यामध्ये तफावत दिसुन येत आहे. सदर तफावती बाबत विभागाकडुन खुलासा आवश्यक आहे. त्याच प्रमाणे सन २०१३-१४ अखेरची थकबाकी रक्कम रु. ३२,४४,००,०००/- वसुल न झाल्याने वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे. सदर बाबीची पुर्तता करुन अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र. १.७ :- कर प्रणाली सुधारणेबाबत अनियमितता....

जवाहरलाल नेहरू नागरी पुनरुत्थान योजने अंतर्गत (JNNURM) सुधारणामध्ये कर प्रणाली व्यवस्थापन सुधारणेचा (Property Tax Management) समावेश Mandaory Refroms मध्ये करण्यात आला आहे.

JNNURM योजनेतील सुधारणांना अनुसरून कर व्यवस्थापन प्रणाली मध्ये **GIS Data Base** चा वापर करून कर प्रणाली मध्ये सुधारणा करणे अपेक्षित आहे. मिरा भाईदर महानगरपालिकेने **GIS** सर्वेक्षण पुर्ण केलेले आहे. सबब **GIS** सर्वेक्षणाबाबत विभागाने अनुपालन सादर करणे आवश्यक आहे. **GIS** सर्वेक्षणातील माहितीप्रमाणे मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रात एकूण १८९३३ बांधकामे (**structure**) होती त्यात २,८३,००० मालमत्ता होत्या तसेच वरील १८९३३ बांधकामांचे (**structure**) २५०००० छायाचित्रे लिंक करण्यात आली होती. व सर्व डाटा एंट्री फिल्डची संख्या ३३,९६,०४० होती या सर्व बाबीची अद्यावत माहिती **GIS** सर्वेक्षणात करण्यात आली होती. परंतु त्याचा वापर कर प्रणाली सुधारणांकरिता केलेला नाही. याचे परिणामस्वरूपतः मालमत्ता कर मार्गाने मिळणाऱ्या उत्पन्नात अपेक्षित वाढ होऊ शकलेली नाही.

सबब महानगरपालिकेने **JNNURM** योजनेतील Mandaory Refroms च्या अनुषंगाने कर व्यवस्थापन प्रणालीत सुधारणा करणेकरिता **GIS Data Base** चा वापर करणे व मालमत्तांचे पुनःरिक्षण (Revision) करणे आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र. १.८ :- मोकळ्या जागेवरील कराच्या थकबाकीबाबत.....

मोकळ्या जागेवरील कराच्या मागणी, वसुली व थकबाकीचा सन २०११-१२, सन २०१२-१३ व सन २०१३-१४ चा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

मोकळ्या जागेवरील कर आकारणी

मागणी, वसुली, थकबाकी

सन २०११-१२

(रक्कम रुपयात)

कर ाचे नां॒ ॑	मागणी			वसुली			थकबाकी		
	ए	क	म	ए	क	म	ए	क	म
१	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒
२	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒
३	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒
४	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒
५	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒
६	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒
७	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒
८	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒
९	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒
१०	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒	॑	॒

પાઠિસી											
પાઠિયા											
પાઠિયા											
ઘર પદ્ધી	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
વૃક્ષ કર	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
મન પા શિક ાણ	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧

		४ ३	५ ५	० ५	२ ३	२ ८	० ७	२ ०	२ ७
मन पा अगि नश मन		३ ३ ९ ७ ५	८ २ ४ ८ १	० ५ ६ ९ ३	१ २ ६ ९ ३	३ ० २ ८ ५	३ १ २ ८ १	२ ० ८ २ ३	५ २ १ ० ६
नो टीस ट फी			४ ६ ० ३ ०	८ ८ ० ०	-	२ २ १ १	४ ३ ८ ८	०	४ ३ ८ १ ८
व्या ज		१ २ ७ ३ ९ ७ ५ ६	९ ८ ६ २ ८ ० ९ ५	८ ८ ८ ८ ८ १ २ ४	५ ६ १ १ १ २ ३ ५	३ २ ४ १ १ २ ३ ५	५ ६ १ ७ ३ २ ८ ८	१ २ ६ ८ ३ ६ ३ २	१ ८ ३ ० ० ९ ६ ०
इत र		-	-	-	४ ५ ०	४ ५ ०	०	- ४ ५ ०	- ४ ५ ०
एकू ण		१ १ १	२ ७ ५	५ ८ २ ८	३ ९ १ १	१ ८ १ १	१ ७ १ ७	७ १ १ ३	१ ७ १ ७

મોકળ્યા
આકારણી
માગણી, વસુલી,
સન ૨૦૧૨-૧૩

		૧	૧	૬	૪	૧	૩	૩	૦
		૮	૮	૬	૪	૦	૪	૭	૭
		૨	૩	૦	૮	૧	૪	૮	૨
		૬	૭	૦	૦	૨	૨	૧	૨
		૧	૬	૪	૪	૨	૫	૪	૩
		૮	૧						૧

જાગેવરીલ કર
થકબાકી
(રક્કમ રૂપયાત)

માગણી				વસુલી				થકબાકી			
૮	૧	૧	૧	૫	૧	૧	૫	૫	૧	૧	૫
૧	૮	૮	૮	૧	૮	૧	૮	૮	૧	૮	૧
૨	૩	૩	૩	૧	૩	૧	૩	૩	૧	૩	૩
૬	૭	૭	૭	૦	૭	૦	૭	૭	૦	૭	૦
૧	૬	૬	૬	૪	૬	૪	૬	૬	૪	૬	૪
૮	૧	૧	૧	૫	૧	૧	૫	૫	૧	૧	૫
૧	૮	૮	૮	૧	૮	૧	૮	૮	૧	૮	૧
૨	૩	૩	૩	૦	૩	૦	૩	૩	૦	૩	૦
૫	૬	૬	૬	૧	૬	૧	૬	૬	૧	૬	૧
૮	૧	૧	૧	૪	૧	૧	૪	૪	૧	૧	૪

T a l l T	ର ବ ର ବ ର	କ ର ବ ବ ର	୪ ୦ ୬ ୦ ୮	୦ ୩ ୦ ୨ ୫	୫ ୧ ୨ ୧ ୮	୫ ୭ ୨ ୨ ୮	୯ ୭ ୫ ୨ ୮	୮ ୩ ୦ ୧ ୮	୦ ୩ ୦ ୧ ୮
T a l l T	୯ ୫ ୫ ୨ ୨	୩ ୮ ୨ ୨ ୨	୨ ୦ ୮ ୨ ୧	୨ ୫ ୦ ୨ ୧	୨ ୧ ୬ ୨ ୩	୨ ୮ ୧ ୧ ୮	୧ ୧ ୦ ୦ ୧	୨ ୭ ୮ ୮ ୧	୭ ୭ ୮ ୮ ୨
T a l l T	୫ ୨ ୧ ୧ ୧	୨ ୧ ୧ ୧ ୧	୧ ୦ ୧ ୧ ୧	୧ ୧ ୦ ୧ ୧	୧ ୧ ୦ ୧ ୧	୧ ୧ ୦ ୧ ୧	୧ ୧ ୦ ୧ ୧	୧ ୧ ୦ ୧ ୧	୧ ୧ ୦ ୧ ୧
T a l l T	୨ ୧ ୧ ୧ ୧	୧ ୧ ୧ ୧ ୧							
T a l l T	୫ ୫	୩ ୮	୧ ୦	୧ ୬	୧ ୧	୧ ୧	୧ ୧	୧ ୧	୧ ୧

૭	૫	૭	૮	૫	૬	૪	૦	૭	૭	૭	૯
૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૦	૧	૧	૧	૧

મોકળ્યા
આકારણી
માગણી, વસુલી,
સન ૨૦૧૩-૧૪

જાગેવરીલ કર
થકબાકી

દ	૧	૧	૩	૨		૨	૧	૧	૩
ર	૪	૬	૧	૦	૮	૧	૪	૬	૦
ા	૪	૭	૧	૨	૧	૧	૫	૭	૧
ઠ	૫	૩	૮	૨	૬	૪	૨	૨	૫
જ	૨	૦	૨	૬	૦	૨	૦	૮	૮
T	૮	૦	૮	૩		૩	૨	૪	૬
માગણી		૦	૮				શકબાકી	૦	૩
વસુલી									
દ			૫	૧	૦	૧		-	-
ર			૧	૧	૦	૧		૧	૧
ા			૧	૨	૧	૨		૧	૨
ઠ			૧	૧	૦	૧		૧	૧
જ			૧	૧	૦	૧		૧	૧
T			૧	૧	૦	૧		૧	૧
જ્યોતિષ									
દ	૨	૧	૩	૧	૧	૮	૧	૧	૨
ર	૪	૩	૫	૮	૫	૧	૦	૪	૪
ા	૨	૦	૮	૦	૦	૦	૦	૦	૦
ઠ	૧	૦	૮	૦	૧	૪	૮	૦	૧
જ	૪	૮	૫	૫	૭	૨	૮	૫	૮
T	૨	૧	૨	૫	૮	૫	૫	૧	૬

૧	૫ ૪ ૮ ૮ ૯	૬ ૪ ૭ ૭ ૯	૫ ૭ ૯ ૬ ૮	૬ ૮ ૫ ૬ ૮	૦ ૧ ૧ ૧ ૦	૧ ૧ ૫ ૫ ૫	૮ ૮ ૮ ૮ ૮	૮ ૮ ૮ ૮ ૮	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧
૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	-	૧ ૩ ૪ ૩ ૧	૧ ૩ ૪ ૩ ૧	૧ ૩ ૪ ૩ ૧	-	૧ ૨ ૩ ૬ ૨	૧ ૨ ૩ ૬ ૨
૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૧ ૦ ૦ ૧	૧ ૩ ૪ ૩ ૧	૧ ૩ ૪ ૩ ૧	૧ ૩ ૪ ૩ ૧	-	૦ ૦ ૦ ૦ ૦	૧ ૨ ૩ ૬ ૧

रुपयात)
वरील
निर्दर्शनास येते
१२ मधील मार्च

	८	५	१	८	४	२	५	४	०
ा	४	०	५	२	८	३	५	७	२
ा	४	६	०	१	०	०	६	१	७
ा	४	०	४	५	२	१	२	२	४
ा	३	२	६	०	३	७	२	२	४
ा	७	८	५			३	२	५	८
	४	०	४			४	७	१	
	-	१	१	६	५	७	-	-	-
ा	-	०	०	८	०	६	६	४	७
ा	-	०	०	७	१	८	८	०	८
	३	१	५	८	२	१	२	१	४
ा	२	८	१	९	१	१	३	६	०
ा	१	८	७	८	३	२	९	६	५
ा	२	३	६	८	१	१	४	०	४
ा	८	२	०	५	१	१	०	१	१
ा	०	६	७	५	६	१	५	०	५
ा	५	७	२	३	४	८	१	२	४
ा	४	५	९	८	७	३	८	७	५
	६	१	७	१	८	८	७	२	१

(रक्कम

तक्त्यानुसार
की सन २०११-
अखेर थकबाकी

रु.१७,७०,७२,२३९/- होती व सन २०१२-१३ मधे मागील थकबाकी रु. २१,८८,४८,९३५/- व सन २०१३-१४ अखेर मोकळ्या जागेवरील कराची थकबाकी रु.४०,५४,१५,४५९/- दर्शविण्यात आली आहे. म्हणजेच थकबाकीच्या आकडेवारीत तफावत आहे. दोन्ही आकड्यापैकी वस्तुनिष्ठ आकडेवारी कोणती याबाबत खुलासा होणे आवश्यक आहे.

सन २०१३-१४ अखेर मोकळ्या जागेवरील कराची थकबाकी रु.४०,५४,१५,४५९/- होती थकबाकी रक्कम विभागामार्फत वसुल करण्यात आलेली नसल्याचे व वसुली करिता विभागामार्फत प्रयत्न केले नसल्याचे लेखापरिक्षणाच्या निर्दर्शनास आले. थकबाकीची रक्कम वसुल न झाल्याने रक्कम रु.४०,५४,१५,४५९/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र. १.९ :- मोकळ्या जागेवरील कर आकारणी व वसुलीबाबत अनियमितता....

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम चे कलम १२९ व १३२ नुसार शहरातील मोकळ्या जागांवर कर लावण्याची तरतुद आहे. मिरा भाईदर माहानगरपालिका मा. महासभा ठराव क्र. C, दि. १०/०४/२००८ अन्वये दि. ०१/०४/२००८ पासुन महानगरपालिका क्षेत्रातील मोकळ्या जागांवर कर आकारणी खालील निकर्षावर सुरु करण्यात आली आहे.

ज्या जागेत बांधकाम प्रारंभपत्र महानगरपालिकेने दिले आहे. त्या दिनांकापासून त्या मोकळ्या जागा म्हणुन कर आकारणीस पात्र राहतील. जागेतील अनुज्ञेय बांधकाम क्षेत्र हे कर आकारणीसाठी बांधकाम क्षेत्र म्हणुन गृहीत धरण्यांत येईल.

मिरा-भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रातील मोकळ्या जागा, जमिनी खरेदी विक्री यांची नोंदणी सहा. दुर्घटना निर्बंधक ठाणे क्र. ४ व ७ येथे होत असते. सदरहुन खरेदी विक्रीचे दस्तऐवज नोंदणी करताना शासनाने मुद्रांक शुल्कासाठी सर्वेनिहाय जमिनीचा दर निश्चित केले आहेत तो दर जमिनीची किंमत ठरविण्यासाठी लागू करावेत.

जागेची किंमत शासनाने दिलेल्या दरानुसार निश्चित झाले नंतर त्या जागेच्या किंमतीच्या ५% इतक्या रक्कमेनुसार वार्षिक भाडे ठरविण्यांत यावे.

जमिनीचे वार्षिक भाडे विचारात घेवून त्यातून १०% वैधानिक कपात वजा जाता जी रक्कम येईल ती रक्कम करपात्र मूल्य ठरविण्यांत यावे. वरील ठरावाच्या अनुषंगाने आयुक्त, मिरा भाईदर महानगरपालिका यांनी त्यांचेकडील आदेश जा.क्र. मनपा/आयुक्त/१५३/२००८-०९, दि. २२/१२/२००८ अन्वये मोकळ्या जागेवरील कर वसुलीबाबत कार्यवाही निश्चित केली. त्यानुसार मोकळ्या जागेवरील कर आकारणी व वसुली नगररचना विभागाने करावयाची आहे. कर विभागाने, देयक तयार करणे, नोटीसा बजावणे इत्यादी कामे करावयाची होती. लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेल्या अभिलेख्यानुसार कर आकारणी व वसुलीबाबत नगररचना व कर विभागात समन्वय नसल्याचे निर्दर्शनास आले. सदर विभागातील समन्वयाच्या अभावामुळे मोकळ्या जागेवरील कर आकारणी व वसुलीमध्ये त्रुटी निर्माण झाल्या आहेत.

तसेच जमीन मालकाने मोकळ्या जागेवरील कराचा भरणा केल्याशिवाय जमीन मालकास जोत्याचा दाखला, सुधारीत आराखडा, वापर परवाना व इतर परवाने देण्यात येवू नये असे आदेश असताना देखील नगररचना विभागामार्फत जमीन मालकास विविध दाखले व परवाने देण्यात आले आहेत. याचसोबत मोकळ्या जागेवरील कराचा भरणा केल्याशिवाय वा कर विभागाकडून मोकळ्या जागेवरील कराची थकबाकी नसल्याचा दाखला घेतल्या शिवाय पाणी पुरवठा विभागाने नळ जोडणी मंजूर करू नये असे विहित केलेले असताना पाणी पुरवठा विभागाने वरील दाखल्या शिवाय नळ जोडणी मंजूर केल्याचे निर्दर्शनास आले. याचसोबत खालील बाबी लेखापरिक्षणाच्या निर्दर्शनास आल्या.

महानगरपालिकेने केलेला ठराव व आयुक्तांनी दिलेल्या आदेशांचे अनुपालन संबंधित विभागांनी केले नसल्यामुळे मोकळ्या जागेवरील कर आकरणीत अनियमितता झाल्याचे निष्पत्र होते.

मोकळ्या जागेवरील कर आकारणीबाबत नगररचना व कर विभागाने आकारणी प्रस्तावांचा व वसुलीचा मेळ घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. केवळ ताळमेळ न घेतल्याने दुबार कर आकारणी झाल्याची शक्यता नाकारता येत नाही.

कर आकारणी व वसुलीबाबत नगररचना व कर विभागाकडे आवश्यक अभिलेख उपलब्ध नसल्याचे निर्दर्शनास आले.

बांधकाम प्रारंभपत्र देण्यापासून ते नविन कर आकारणी होईपर्यंत आकारण्यात येणा-या मोकळ्या जागेवरील कराचा भरणा करण्याबाबत नगररचना व कर विभागाने संयुक्त प्रयत्न केलेले नाहीत. आकारणी वसुली व थकबाकी यांचा वेळोवेळी ताळमेळ घेतलेला नाही.

सबब मोकळ्या जागेवरील कर आकारणी बाबत झालेल्या अनियमितता दूर करून संबंधित विभागांनी केलेल्या कार्यवाहीबाबत लेखा परिक्षणास अनुपालन सादर करण्यात यावे. याबाबत सन २०१२-१३ च्या लेखापरिक्षणात सम स्वरूपात आक्षेप घेण्यात आला होता परंतु मोकळ्या जागेवरील करवस्रुती व थकबाकीबाबत विभागाने केलेल्या प्रयत्नांचा व झालेल्या वस्रुतीबाबत लेखापरिक्षणास खुलासा करण्यात आलेला नाही.

आक्षेप क्र.१.१० :- मालमत्ता हस्तांतरण व वापरात बदलाबाबत...

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम मधील प्रकरण ८ नियम १ अन्वये मालमत्ता कर देण्यास प्रथमतः पात्र असणाऱ्या व्यक्तीने मालमत्तेचे प्रत्येक हस्तांतरण हे आयुक्तांना कळविले पाहिजे जेंव्हा मालमत्तेचे हस्तांतरण नोंदणीकृत कागदपत्रांद्वारे होते तेंव्हा हस्तांतरणाची माहिती तीन महिन्यात आयुक्तांना लेखी नोटीशीद्वारे घ्यावी लागते.

महानगरपालिका क्षेत्रात ज्या मालमत्तांच्या वापरात बदल झाला आहे अशा मालमत्तांचा किंवा व्यवसायिक मालमत्तांबाबत सर्वेक्षण करून त्याप्रमाणे सुधारित मालमत्ता कर आकारणी करणे अपेक्षित आहे. तथापि त्याबाबत योग्य ते सर्वेक्षण नसल्यामुळे वापरातील बदलामुळे महानगरपालिकेच्या उत्पन्नामध्ये अभिप्रेत वाढ झालेली दिसून येत नाही. महानगरपालिका क्षेत्रात मालमत्ता वापरात झालेल्या बदलांचे सर्वेक्षण करणे आवश्यक आहे.

याबाबत विभागास अनुपालन सादर करण्याबाबत सुचित करण्यात आले आहे. अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र.१.११ :- करमणक कर वसुली बाबत...

सन २०११-१२ करमण्युक कर वसुलीचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

(रक्कम रूपयांत)

માગણી			વસુલી			થકબાકી		
માગીલ ત	ચાલૂ	એક્રૂણ	માગીલ ત	ચાલૂ	એક્રૂણ	માગી લ	ચાલૂ	એક્રૂણ
૬૧૭૭ ૫	૩૧૭૩૦ ૫	૪૬૭૧૦ ૦	૬૧૭૬ ૫	૩૪૦૦૦ ૫	૪૦૯૭૭ ૦	૩૦	૫૭૩૦ ૦	૫૭૩૦ ૦

सन २०१२-१३ करमणूक कर वस्त्रीचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

(रक्कम रुपयांत)

માગણી			વસુલી			થકબાકી		
માગી	ચાલૂ	એકુણ	માગી	ચાલૂ	એકુણ	માગી	ચાલૂ	એકુણ

ल			ल			ल		
५७३० ०	४१२९८ ०	४७०२८ ०	५७३० ०	३४१०८ ५	३९८३८ ५	०	७१८९ ५	७१८९ ५

सन २०१३-१४ करमणुक कर वसुलीचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.
(रक्कम रुपयांत)

मागणी			वसुली			थकबाकी		
मागील १	चालू	एकूण	मागील १	चालू	एकूण	मागी ल	चालू	एकूण
६०६० ०	३७३९ १	४५०९५ १	६०६० ०	३००५५ ६	३६११५ ६	-	८९८३ ५	८९८३ ५

उपलब्ध माहितीनुसार सन २०१३-१४ मध्ये करमणुक कराची मागणी रु. ४,५०,९५१/- होती. त्यापैकी वसुल रक्कम रु. ३,६१,९५६/- व थकबाकी रु. ८९,८३५/- इतकी दिसुन येते.

सदर थकबाकी वसुलीबाबत थकबाकी वसुली झाली किंवा कसे? विभागाने थकबाकी वसुलीबाबत केलेले प्रयत्न याबाबत लेखापरिक्षणास खुलासा करण्यात आलेला नाही.

सबब थकबाकी रक्कम रु. ८९,८३५/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र.१.१२ :- मालमत्ता कर देयकांमध्ये वाढ/घट बाबत...

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ मधील नियम ७५ (७) अन्वये नमुना क्र. ४६ मध्ये वाढ /घट नोंदवही ठेवण्यात येते. मालमत्ता देयक बजावल्यानंतर किती मालमत्ताधारकांचे मालमत्ता कर/व्याज कमी केलेला आहे किंवा त्यात वाढ केलेली आहे अशा प्रकरणांची सविस्तर यादी व मंजुरीच्या मूळ संचिका विभागाने लेखापरिक्षणास सादर केलेल्या नाहीत. कर आकारणीचे रक्कमेबाबत वाढ/घट केली असल्यास त्या बाबतची नोंदवही नमुना क्र. ४६ विभागात ठेवलेली नाही.

याबाबत विभागाचे अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र.१.१३ :- बँकेतून परत आलेल्या धनादेशाबाबत...

कर विभागाकडून बँकेतून परत आलेल्या धनादेशांच्या रक्कमेची वसुली बाबत आवश्यक ती कार्यवाही झालेली दिसून येत नाही. सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षात किती रक्कमेचे धनादेश न वटल्याने परत आले. न वटलेल्या धनादेशाबाबत विभागाने काय कार्यवाही केली याबाबत समाधानकारक खुलासा केलेला नाही. धनादेश न वटल्याप्रकरणी दंडासहित कराची रक्कम वसुल करणे आवश्यक आहे. तरी न वटलेल्या धनादेशाची तपशीलवार माहिती व दंडासहित झालेली वसुली व प्रलंबित धनादेशाबाबतची माहिती व वसुलीबाबतचे प्रयत्न याबाबत लेखापरिक्षणांस खुलासा सादर करावा, तोपर्यंत अंतर्भुत रक्कम वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र.१.१४ :- मोठ्या इमारतीवरील कर आकारणी...

महाराष्ट्र मोठ्या इमारती अधिनियम १९७० खोलीचे क्षेत्रफळ १५० चौ.मी. पेक्षा जास्त व ज्यावर कर लावता येईल अशी किंमत रु. १५०० पेक्षा जास्त त्यावर कर लावण्यात येईल अशा कराच्या किंमतीवर १० टक्के दराने शासनास कर अदा करावयाचा आहे. अशा मोठ्या इमारतीची यादी व कर आकारणी केलेली प्रकरणे लेखापरिक्षणासाठी संबंधित विभागाकडून उपलब्ध करून देण्यांत आलेली नाहीत. त्यामुळे अशा किती मालमत्ता आहेत व किती किंमतीवर १० टक्के दराने शासनास रक्कम भरणा करावयाची आहे याबाबत निश्चिती करता आली नाही. याबाबत सन २०११-१२ व सन २०१२-१३ या अहवालातील आक्षेपाबाबत अनुपालन सादर करण्यात आलेले नाही. तरी याबाबत सविस्तर अनुपालन सादर करण्यात यावे.

आक्षेप क्र.१.१५ :- शास्ती आकारणीबाबत...

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम २६७ (अ) अन्वये ज्या मालमत्तांना शास्तीची रक्कम आकारणी झाली आहे. अशा मालमत्तांना भोगवटा दाखला मिळाल्यास किंवा वास्तुविशारदाने मंजुर नकाशाप्रमाणे बांधकाम झाले असल्याचे प्रमाणीत केल्यास शास्ती रद्द करण्यात येते. विभागाने सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात शास्ती कमी केलेल्या प्रकरणांची यादी व शास्तीच्या रक्कमा कमी केल्याबाबत सविस्तर तपशिल लेखापरिक्षणास सादर केला नाही. शास्ती रद्द केल्यामुळे महानगरपालिकेच्या कर उत्पन्नात किती घट झाली याबाबत विवेचन करता येत नाही. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५(२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपुर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु या बाबतचा तपशिल लेखापरिक्षणास सादर केलेला नाही.

आक्षेप क्र.१.१६ :- मालमत्ता कर निर्लेखित प्रकरणाबाबत...

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १५२ अन्वये आयुक्तांना स्थायी समितीच्या मान्यतेने कोणत्याही कराबद्दल किंवा कोणताही कर वसूल करण्यासाठी झालेल्या खर्चाबद्दल येणे असलेली जी रक्कम त्यांच्या मते वसूल होण्याजोगी नसेल ती वेळोवेळी निर्लेखित करता येईल.

कर विभागाकडे सन २०१३-१४ या वर्षामध्ये मालमत्ता निर्लेखित प्रकरणाबाबत माहिती निरंक आहे. कर विभागाकडे किंवा प्रकरणे निर्लेखनासाठी प्रलंबीत आहेत याचा तपशिल लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाला नाही. सबब निर्लेखना अभावी महानगरपालिकेच्या थकबाकी मधुन किंवा रक्कम कमी होईल याबाबत निष्कर्ष काढता आले नाहीत. विभागाने योग्य ते सर्वेक्षण करून सुधारित निर्लेखन प्रस्ताव सादर करणे अपेक्षित आहे. जेणेकरून मागणी, वसुली व थकबाकी रक्कमेबाबत व उत्पन्नाबाबत निश्चिती करता येईल.

ज्या मालमत्ता निष्काषीत करण्यात आल्या आहेत त्यांच्या मोकळ्या जागेवर बांधकाम परवानगी देण्यांत आली आहे काय? किंवा त्या ठिकाणी बांधण्यात आलेल्या नवीन इमारतीस भोगवटा दाखला देण्यात आला आहे काय? याचे सर्वेक्षण कर विभागाने करणे अपेक्षित आहे जेणेकरून निर्लेखनाबाबत, मोकळ्या जागांवरील कर आकारणी व नवीन कर आकारणी बाबत योग्य निर्णय घेणे सुलभ होईल.

आक्षेप क्र.१.१७ :- मालमत्ता लिलाव वसुलीबाबत खर्च...

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम अनुसुची “ड” प्रकरण ८ मधील नियम ४२, ४३ व ४६ चे तरतुदीनुसार अटकावून ठेवलेल्या व जप्त केलेल्या वस्तूची वसुली सुची, लिलाव किंवा विक्री थकबाकी धारकांची जंगम व स्थावर मालमत्ता अटकावून तिची विक्री करणे याबाबत तरतुदी करण्यात आलेल्या आहेत.

कर विभागाने अंदाजपत्रकात सन २०१३-१४ या वर्षात मालमत्ता लिलाव वसुली खर्च रु.५.०० लाख इतकी तरतुद केलेली होती. कर विभागाने किंवा मालमत्ता लिलाव केला व त्यापासून कर विभागाने किंवा रक्कम वसुली केली व विक्रीची थकबाकी किंवा याबाबत सविस्तर माहिती सादर केलेली नाही.

भा

आक्षेप क्र.१.१८ :- मालमत्ता करामध्ये सुट दिलेले प्रकरणांबाबत...

ज्या इमारतींना मालमत्ता कर आकारणी मध्ये सुट देण्यात आलेली आहे. उदा. गुरुद्वार, मस्जीद, मंदिर, शाळा, हॉस्पिटल व विशेष विकास प्रकल्प अशा प्रकरणांची यादी व मुळ नस्त्या विभागाने लेखापरिक्षणास सादर केलेल्या नाहीत. ज्या इमारतींना मालमत्ता करामध्ये सुट देण्यांत आलेली आहे याबाबतची स्वतंत्र नोंदवही विभागात ठेवण्यांत आलेली नाही.

याबाबत विभागास अनुपालन सादर करण्याबाबत सुचित करण्यात आले आहे. अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र.१.१९ :- भुईभाडे वसुलीबाबत...

सन २०१३-१४ अखेर भुईभाडे वसुलीचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम रुपयात)

मागणी	वसुली	थकबाकी
-------	-------	--------

मागणी	चालू	एकूण	मागील	चालू	एकूण	मागील	चालू	एकूण
५३९८०२	८५७१४८	१३९६९५०	२७४७८	२२३१५३	२५०६३१	५१२३२४	६३३९९५	११४६३१९

सन २०१३-१४ या वर्षात भुईभाडे पोटी मागणी मागील थकबाकीसह रु.१३,९६,९५०/- इतकी होती. त्यापैकी रु. २,५०,६३१/- ऐवढी रक्कम वसुली झाली व थकबाकी रु. ११,४६,३१९/- होती म्हणजेच एकूण मागणीच्या १७.१० % वसुली झाली आहे.

भुईभाडे वसुलीकरिता मागणी बिले, नोटीसा बजावण्यात आल्याचे दिसून येत नाही त्यामुळे वसुलीवर परिणाम झालेला दिसून येतो. जागा वापरत असलेले भाडेकरू यांचेवर कोणतीही कार्यवाही किंवा नोटीसा दिल्याचे दिसून येत नाही. तसेच विभागाने केलेल्या कार्यवाहीचे अभिलेख लेखापरिक्षणास तपासणी करता उपलब्ध करून देण्यात आलेले नाहीत.

माहिती अप्राप्त असल्याने रक्कम रु.११,४६,३१९ /- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र.१.२० :- बाजार लिलावाबाबत...

विभ ाग चे नाव	मागणी			वसुली			थकबाकी		
	मागी ल	चालू	एकूण	मागी ल	चालू	एकूण	मागी ल	चालू	एकूण
एकू ण	१२९ ७१५ ७	५६४७ ६८८०	६९४७ ४०३७	११८७ ५३०२	५६४७ ६८८०	६८३५ २१८२	११२ १८५ ५	-	११२ १८५ ५

बाजार लिलावाची सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षाची थकबाकी रक्कम रु.११,२१,८५५/- विभागाने वसुल केलेले नाही. सबब रक्कम रु. ११,२१,८५५/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र.१.२१ :- संगणकावरून देण्यात आलेल्या (ऑनलाईन) करविभागाच्या पावत्यांबाबत.

महानगरपालिका कर विभागाच्या पावत्या ऑनलाईन ग्राहकांना दिल्या जातात सदर पावत्यांवर अनुक्रमांक टाकले नसल्याने किती पावत्या रद्द झाल्या, त्याचे अनुक्रमांक किती, करदात्यांना कर वसूल करतांना देण्यात आलेली पावती याबाबत खात्री करता येत नाही. तरी यापुढे ऑनलाईन कराची पावती देतांना पावत्यांना अनुक्रमांक टाकणे जरूरीचे आहे. तरी विभागाने वर्षनिहाय खात्री करून घ्यावी व तसा अहवाल लेखा परिक्षण विभागास सादर करण्यात यावा.

आक्षेप क्र.१.२२ :- पावती पुस्तकाचा साठा नोंदवही न ठेवलेबाबत....

भांडार विभागाकडून प्रत्येक विभागासाठी किरकोळ पावती पुस्तक कराची पुस्तके छापून देण्यात येत असतात. प्रत्येक विभागाने प्राप्त पावती पुस्तकाची नोंद साठा रजिस्टर मध्ये घेउन त्याप्रमाणे पावती पुस्तकांचा वाटप आपल्या विभागात करणे आवश्यक आहे व त्याची अद्यावत नोंद कर्मचाऱ्याच्या नावा व सहीसह रजिस्टरमध्ये नोंदवीणे आवश्यक आहे. सदर विभागाने पावती पुस्तक साठा रजिस्टर ठेवले नसत्याचे आढळून येत आहे. त्यामुळे भांडार विभागाकडून कर विभाग यांचेकडे वितरित झालेल्या पावती पुस्तकांची पडताळणी करता आलेली नाही.

आक्षेप क्र. १.२३ :- कर विभागाचे एकत्रीत चलन पाठविणेबाबत.....

कर विभागाकडे सर्व विभागीय कार्यालयाकडून मालमत्ता कराची रक्कम एकत्रित जमा करून लेखा शाखेकडे रक्कम जमा करण्यात येत असते. सर्व विभागाचे चलन एकत्रित करून त्याची एकत्रित रक्कम चलनाद्वारे भरणा केला जात नसल्याचे दिसून येते. तरी विभागाने यापुढे सर्व विभागाकडील चलनाची एकत्रित रक्कम एकच चलनाद्वारे भरणा करणे आवश्यक आहे. विभागाने याबाबत खुलासा करावा.

आक्षेप क्र १.२४ प्रभाग समिती क्र.१ सन २०१३-१४

१) मालमत्ता कर पावती पुस्तक क्र.६८१२ पा.क्र.६८११०१ ते ६८११०५ च्या पावत्याची तपासणी केली असता एकुण रक्कम रु.५५००/- वसुली केली आहे. सदर वसुलीची नोंद नमुना क्र.५० पोर्टकिर्द वर केल्याचे दिसून आले नाही. तसेच सदर पावत्याचे चलने तपासणी करीता उपलब्ध करून देण्यांत आलेली नाहीत. त्यामुळे रक्कम रु ५५००/- आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत आहे.

२) मालमत्ता कर विभागाने २०१३-१४ मध्ये वापरलेले पुस्तक क्र.४७६४ लेखा परीक्षणास उपलब्ध करून दिले नाही. त्यामुळे या पावती पुस्तकाद्वारे केलेल्या वसुलीची रक्कम महानगरपालिका फंडात भरणा झाल्याची लेखा परीक्षणास खातरजमा करता आली नाही. या बाबत विभागाने अनुपालन सादर करावे.

३) पावती पुस्तक क्र. ४७३५ च्या पावती क्र ४७३४०१ ते ४७३४१७ पर्यंत.(वापरण्यात आलेल्या पावत्या दि.२७/६/१३ ते १४/८/१३ या काळावधीतील आहेत) पावत्याची नोंद पोर्टकिर्दला दिसून येत आहे. परंतु पुढील पावती क्र ४७३४१८ ते ४७३५००पर्यंत पावत्याची नोंद पोर्टकिर्दला दिसून येत नाही तसेच लेखा परिक्षणासाठी पावती पुस्तक तपासणी उपलब्ध करून देण्यात आले नाही. या बाबत विभागाने अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र.१.२५ प्रभाग क्र.२ सन २०१३-१४ विवाह नोंदणी (किरकोळ)

पा.क्र.६८७५४०० दि.१३/०९/२०१३ रक्कम रु.२५०/- ची पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतलेली नाही. त्यामुळे रक्कम रु २५०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र. दि.१७/०२/२०१४ रक्कम रु.२५०/- ची पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतलेली नाही. त्यामुळे रक्कम रु २५०/-वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे .

पा.क्र. दि.२४/०२/२०१४ रक्कम रु.५०/- ची पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतलेली नाही. त्यामुळे रक्कम रु ५०/-वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र. दि.२५/०२/२०१४ रक्कम रु.१००/- ची पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतलेली नाही. त्यामुळे रक्कम रु १००/-वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र. दि.२६/०२/२०१४ रक्कम रु.४००/- ची पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतलेली नाही. त्यामुळे रक्कम रु ४००/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे

पा.क्र. दि.२८/०२/२०१४ रक्कम रु.५०/- ची पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतलेली नाही. त्यामुळे रक्कम रु ५०/-वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे

पा.क्र. दि.५/०३/२०१४ रक्कम रु.२५०/- ची पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतलेली नाही. त्यामुळे रक्कम रु २५०/-वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे

पा.क्र. दि.१२/०३/२०१४ रक्कम रु.२५०/- ची पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतलेली नाही. त्यामुळे रक्कम रु २५०/-वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे

पा.क्र. दि.२९/०३/२०१४ रक्कम रु.५००/- ची पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतलेली नाही. त्यामुळे रक्कम रु ५००/-वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.उपरोक्त कमी भरणा केलेल्या रक्कमा वसुली पात्र आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत असुन सदर रक्कमेचा भरणा संबंधीता कडुन वसुल करण्यात यावा. तसेच त्याच्यावर योग्यती कारवाही करावी. व तसे अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र. १.२६ प्रभाग क्र.२ सन २०१३-१४ किरकोळ पावती पुस्तक तपासली

दि. १५/३/२०१४ रोजीची पोटकिर्द तपासणी केली असता रक्कम रु ५००/- च्या पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये खतविण्यात आलेली नाही. तरी रक्कम रु ५००/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र.१.२७ पोटकिर्द तपासणी -२ (पोटकिर्द क्र.२ १९/०१/२०१४ पासुन)

पा.क्र. ७००६९३ रु.५००/- दि.१८/०३/२०१४ श्वेता सुनिल बारे पावतीची नोंद पोर्टकिर्दला घेतली नाही. त्यामुळे रक्कम रु.५००/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र.१.२८ प्रभाग क्र.३ सन २०१३-१४ किरकोळ पावती पुस्तका बाबत.

पा.क्र.६९४०३७ रक्कम रु.३०/- आहे. परंतु पोर्टकिर्दवर रक्कम रु.२०/- नोदविण्यात आली आहे. तरी रक्कम रु.२०/- कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु २०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र.६९७९५३ रक्कम रु.२०/- आहे. परंतु पोर्टकिर्दवर रक्कम रु.१०/- नोदविण्यात आली आहे. तरी रक्कम रु.१०/- कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु १०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र.६९८४० रक्कम रु.२०/- आहे. परंतु पोर्टकिर्दवर रक्कम रु.१०/- नोदविण्यात आली आहे. तरी रक्कम रु.१०/- कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु १०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र.६९८७८१ रक्कम रु.२०/- आहे. परंतु पोर्टकिर्दवर रक्कम रु.१०/- नोदविण्यात आली आहे. तरी रक्कम रु.१०/- कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु १०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र.६९९०३७ रक्कम रु.२०/- आहे. परंतु पोर्टकिर्दवर रक्कम रु.१०/- नोदविण्यात आली आहे. तरी रक्कम रु.१०/- कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु १०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र.७०९२९९ रक्कम रु.३०/- आहे. परंतु पोर्टकिर्दवर रक्कम रु.२०/- नोदविण्यात आली आहे. तरी रक्कम रु.१०/- कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु १०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र.४७८९०२ रक्कम रु.१७७२/- आहे. परंतु पोर्टकिर्दवर रक्कम रु.११७२/- नोदविण्यात आली आहे. तरी रक्कम रु.६००/- कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु ६००/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

उपरोक्त कमी भरणा केलेल्या रक्कमा वसुली पात्र आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत

असुन सदर रक्कमेचा भरणा संबंधीता कडुन वसुल करण्यात यावा. तसेच त्याच्यावर योग्यती कारवाही करावी. व तसे अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र.१.२९ प्रभाग क्र.४

पा.पु.क्र.६९२८ पावती क्र.६९२७८९ दि.२७/०३/२०१४ रोजी एकूण रक्कम रु.२१३० असुन त्याएवजी २१२०/- चा भरणा केलेला आहे. रक्कम रु.१०/- कमी भरण्यात आलेले आहे. तरी रक्कम रु.१०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे. दि.१८/०५/२०१३ पा.पु.क्र.६५७३/- पावती क्र.६५७२७१ ते ७३ रक्कम रु.६५० चे चलन तपासणीस उपलब्ध केले नाही. तरी रक्कम रु.६५०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

दि.२८/११/२०१३ पा.पु.क्र.६८०२ पावती क्र.६८०१६५ ते ७० रक्कम रु.१०००/- असुन चलन ८५०/-चा भरणा केला आहे. रु.१५०/- चा कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु.१५०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.पु.६८०२ पावती क्र.६८०१७२ ते ७४ दि.१३/१२/२०१३ एकूण रक्कम रु.६५०/- असुन चलन भरणा रु.५५०/- ने करण्यात आलेला आहे रु.१००/-चा कमी भरणा केलेला तरी रक्कम रु.१००/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे उपरोक्त कमी भरणा केलेल्या रक्कमा वसुली पात्र आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत असुन सदर रक्कमेचा भरणा संबंधीता कडुन वसुल करण्यात यावा. तसेच त्याच्यावर योग्यती कारवाही करावी. व तसे अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र.१.३० प्रभाग क्र.३ व ४ वार्ड क्र. जी.एच.आय.जे.झेड

दि.२५/०३/२०१४ रोजी संगणक रिपोर्ट प्रमाणे रु.१२८६/- कॅशमध्ये कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु.१२८६/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे

उपरोक्त त्रुटीची पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षणास सादर करावे.

आक्षेप क्र.१.३१ सन २०१३-१४ वॉर्ड क्र.५ मिरारोड

मोबाईल टॉवर रक्कम रु.१५,६७,४४९/- दि.२६/०६/२०१३ च्या रक्कमेचे चेक भरणा चलन तपासणी करीता उपलब्ध झाले नाही.त्यामुळे रक्कम रु १५,६७,४४९/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

मोबाईल टॉवर रक्कम रु.४,३९,२००/- दि.२७/०६/२०१३ च्या रक्कमेचे चेक भरणा चलन तपासणी करीता उपलब्ध झाले नाही.

दि.२९/०३/२०१४ रोजीची पोर्टकिर्द तपासणी केली असता माजी सैनिक यांचे एकूण पावती रक्कम रु.५००९/- पैकी ३३३७/- रु पोर्टकिर्द वर उतरवण्यात आले.रक्कम रु१६६४/-चा कमी भरणा केलेला आहे.तरी रक्कम रु.१६६४/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पावती पुस्तक क्र.४७४६ पावती क्र ४७४५७८ दि. १८/१४९/२०१३ची रोख रक्कम १,१००/- रुपये

पावती पुस्तक क्र४७४५ पावती क्र ४७४४६२ दि. २१/०२/२०१४ ची रोख रक्कम २,३११/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७४५ पावती क्र. ४७४४६६ दि. २६/०२/२०१४ ची रोख रक्कम १,७६८/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७४५ पावती क्र ४७४४७० दि.०९/०३/२०१४ ची रोख रक्कम १,८२९/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७४५ पावती क्र ४७४४८६ दि.२१/३/२०१४ ची रोख रक्कम २,३११/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७४५ पावती क्र ४७४४९२ दि.२९/३/२०१४ ची रोख रक्कम ३००/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७४५ पावती क्र ४७४४९४ दि.२९/३/२०१४ ची रोख रक्कम ४४२/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७४५ पावती क्र ४७४४९६ दि.२९/३/२०१४ ची रोख रक्कम ९२२/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७३४ पावती क्र ४७३३२३ दि.०९/१२/२०१३ ची रोख रक्कम १,६६०/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७३४ पावती क्र ४७३३३४ दि.९/१२/२०१३ ची रोख रक्कम १,२९८/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७३४ पावती क्र ४७३३४२ दि.१२/१२/२०१३ ची रोख रक्कम ३९५/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७३४ पावती क्र ४७३३४४ दि.१२/१२/२०१३ ची रोख रक्कम ७८६/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७३४ पावती क्र ४७३३४६ दि.१२/१२/२०१३ ची रोख रक्कम ६३५/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७३४ पावती क्र ४७३३६० दि.२१/१२/२०१३ ची रोख रक्कम १,३१२/- रुपये

पावती पुस्तक क्र ४७३४ पावती क्र ४७३३६२ दि. २१/१२/२०१३ ची रोख रक्कम १,२४४/- रुपये

किरकोळ पावती पुस्तक क्र ६८०३ पावती क्र ६८०२९३ ते ६८०३००(एकूण ८ पावत्या) दि. १९/८/२०१३ ची रोख रक्कम ४,१४०/- रुपये

किरकोळ पावती पुस्तक क्र ६८०४ पावती क्र ६८०३०१ दि. १९/०८/२०१३ ची रोख रक्कम १०००/-रुपये याप्रमाणे एकूण रोख रक्कम २३,३६५/- (अक्षरी रु. तेवीस हजार तीनशे पासष्ट रुपये मात्र) रुपयांचा वेगवेगळ्या रक्कमेचा त्याच दिवशी रोखपालाकडे भरना न करता त्याचा अपहार केल्याचे दिसुन येते. याबाबत विभागाने खुलासा करावा.

उपरोक्त त्रुटीची पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षणास सादर करावे.

दि.१०/०५/२०१३ रोजी चलना मध्ये रु.१०/- चा जादा भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु १०/- ज्यादा भरणा केल्या बाबत खुलासा करावा.
 दि.२१/०९/२०१३ रोजीच्या चलनावर रोखपाल यांनी चलन अपुरे असल्याबाबत शेरा दिला असल्याने रक्कम रु. ६२००/- सदर दिवसाचे चलन रोखपाल यांच्या कडे जमा झालेले नाही. त्यामुळे रक्कम रु.६२००/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.
 दि.२३/०९/२०१३ रोजीच्या चलनावर रोखपाल यांनी चलन अपुरे असल्याबाबत शेरा दिला असल्याने रक्कम रु. ८९४९/- सदर दिवसांचे चलन रोखपाल यांच्या कडे जमा झालेले नाही. त्यामुळे रक्कम रु.८९४९/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.
 दि.१२/११/२०१३ रोजीच्या चलना मध्ये रक्कम रु २२/-चा कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु.२२/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.
 दि.२०/११/२०१३ रोजीच्या चलना मध्ये रक्कम रु ६६०/-चा कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु.६६०/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.
 दि.१३/१२/२०१३ रोजीच्या चलना मध्ये रक्कम रु २५९/-चा कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु.२५९/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

उपरोक्त त्रुटीची पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षणास सादर करावे.

आक्षेप क्र.१.३३ प्रभाग क्र.६ मालमत्ता कर पावती

दि.०६/११/२०१३ची पोर्टकिर्द तपासणी केली असता रक्कम रु.१०,६५२/- व चेक रक्कम रु.३९,२८१/- चे चलन तपासणी करीता उपलब्ध झाले नाही. तरी रक्कम रु.३९,२८१/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पुस्तक क्र.४७१६ पावती क्र.४७१५८४ ते ४७१५९९ ने फाडण्यात आलेल्या पावत्याची रोख रक्कम रु.२८,३११/- व पुस्तक क्र.४६९० पावती क्र.४६८९९८ ते ४६९००० तसेच पुस्तक क्र.४७५१ पावती क्र.४७५००१ ते ४७५००५ ने फाडण्यात आलेल्या पावत्याची एकुण चेक रक्कम रु.३९,४७३/- दि.१२/११/२०१३ च्या पावत्याची नोंद नमुना नं.५० पोटकिर्दला घेतलेली नाही. तसेच सदर दिवसाचे चलन तपासणी करीता उपलब्ध झालेले नाही. रक्कम रु.६७,७८४/- चा भरणा मनपा फंडात झालेला नाही. तरी रक्कम रु. ६७,७८४/- वसुल पात्र ठेवण्यात येत आहे.

३. पावती पुस्तक क्र.४७५१ व पावती क्र.४७५०९३ ने चेक रक्कम रु.४४२८/- दि.२७/११/२०१३

रोजी फाडण्यात आली असुन सदर पावतीची नोंद नमुना नं.५० पोटकिर्दला घेतलेली

नाही तसेच सदर पावतीचे चलन तपासणी करीता उपलब्ध झाले नाही तरी रक्कम

रु.४४२८/-वसुल पात्र ठेवण्यात येत आहे.

उपरोक्त त्रुटीची पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षणास सादर करावे.

आक्षेप क्र.१.३४ किरकोळ पावती पुस्तका बाबत...

किरकोळ पावती पुस्तक क्र.६७०९ पावती क्र.६७०९०० वारसा हक्क फॉर्म फी रक्कम

रु.१०/- ची पावती फाडण्यात आलेली असुन सदर पावतीची नोंद पोटकिर्दला घेतलेली नाही. व तपासणी करीता चलन उपलब्ध झालेले नाही. तरी रक्कम रु १०/- वसुल पात्र ठेवण्यात येत आहे.

दि.१६/१२/२०१३ रोजीच्या चलनामध्ये रक्कम रु.१०००/-चा जादा भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु १०००/- बाबत खुलासा अपेक्षीत आहे. उपरोक्त त्रुटीची पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षणास सादर करावे.

पाणी पुरवठा विभाग

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १८९ नुसार महानगरपालिका क्षेत्रात पाणीपुरवठा करणे व त्या बाबतच्या उपाययोजना करणे हे महानगरपालिकेचे आद्य कर्तव्य आहे.

आक्षेप क्र.२.१ :- पाणीपुरवठा व त्यावर झालेल्या खर्चातील तुट...

सन २०१३-१४ मध्ये पाणीपुरवठा व मलनिःसारण विभागाच्या जमा व खर्चाचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

(रु.लाखात)

अ.क्र.	जमा	
	तपशिल	रक्कम
	महसुली जमा	
	पाणीपट्टी	३३३६.८५
	जलउपकर	८.६७
	पाणीपुरवठा सुविधा लाभ कर	१२.६९
	नवीन नळ जोडणी शुल्क	२४०
	अनधिकृत नळजोडणी नियमित करणेचे दंडशुल्क	३.९०
	अनधिकृत नळजोडणी पाणी वापर देय	४.२३
	बोरिंग शुल्क	०.४७
	खड्डा दुरुस्ती/रस्ता क्रॉसिंग शुल्क	१.८५
	नळजोडणी स्थानांतरण/दुरुस्ती शुल्क	९.९०
	नळ पुर्नजोडणी	०.७३
	नळ जोडणी नावात बदल	०.६६
	पर्यवेक्षण शुल्क/छाननी शुल्क	१.५७
	न वटलेले धनादेश, विलंब व इतर	३०.३६
	नळ जोडणी निविदा प्रपत्र शुल्क,	०.०२
	टँकरद्वारे पाणी पुरवठा	२४२.८०
	इतर	१.३५
	मलनिःसारण	
	सेप्टीक टँक शुल्क	३.२६
	विशेष स्वच्छता कर / मलप्रवाह सुविधा लाभ कर	१०५८.२५

	ଏକ୍ଷୁଣ	୪୭୧୯.୭୬
--	--------	---------

(रु.लाखात)

अ.क्र	खर्च	रक्कम
	तपशिल	
	महसुली खर्च	
	पाणी देयक	३००२.०७
	स्थायी आस्थापना	२४५.९२
	अस्थायी आस्था./सुरक्षा रक्षक	११८.२३
	प्रवास भत्ता	०.३८
	प्रशिक्षण शुल्क	०.४१
	टिसीएल पावडर व क्लोरील गॅस	४.९६
	वितरण व्यवस्था/किरकोळ खरेदी/दुरुस्ती	३५३.४६
	मालमत्ता निगा दुरुस्ती	२४.९३
	पंपिंग स्टेशन किरकोळ खरेदी/दुरुस्ती	२९.९७
	पंपिंग व संपग्रह वीज देयक	३५५.५९
	टँकर भाडे	२१४.६२
	सुचना प्रसिध्दी करणे	०.९९
	प्रदुषण मंडळ नियंत्रण शुल्क	९.७१
	शहरातील जलवाहिन्यांचे सर्वेक्षण	-
	फ्लो मिटर/व्हॉल्व बसविणे/दुरुस्ती करणे	२३.६६
	आकस्मिक खर्च / वाहन इंधन	०.६६
	मलनिःसारण महसुली खर्च	
	देखभाल दुरुस्ती	१२१.०९
	वीज देयक	६४.२७
	भांडवली खर्च	
	साहित्य खरेदी	१०१.९०
	नवीन जलवाहिनी टाकणे	४७९.५३
	कुपनलिका/विंधन विहीर बांधणे	४.६७
	५० द.ल.लि.पाणी योजना कर्ज परतफेड	७४९.८०
	पाण्याची टाकी /इमारती बांधकाम	७०.८९
	५० द.ल.लि.पाणी योजना पूर्ण करणे	१२०.६८

	નવીન પાણી પુરવઠા યોજના	૨૦૦૯.૪૫
	રેન વૉટર હાર્વેસ્ટિંગ યોજના	
	એકૃણ	૮૧૦૭.૭૬

(રૂ.લાખાત)

અ.ક્ર	તપણિલ	રક્કમ
-------	-------	-------

१.	एकूण खर्च	८९०७.७६
२.	एकूण जमा	४७१९.१६
	एकूण तुट	३३८८.६०

पाणीपुरवठा विभागाकडील जमा व खर्चाचे अवलोकन केले असता त्यात **रु.३३८८.६०** लाखाची तुट असल्याचे निर्दर्शनास येते. मिरा भाईदर महानगरपालिके मार्फत पाणीपुरवठा “ना नफा ना तोटा” या तत्वानुसार लोकसेवेकरिता करण्यात येतो. या तत्वास अनुसरुन जमा व खर्चात येणारी **रु.३३८८.६०** लाखाची तुट भरुन काढणे क्रमप्राप्त आहे. सदर तुट भरुन काढण्याच्या अनुंगाने विभागाने केलेल्या प्रयत्नांचा तपशील लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाला नाही. सबब महानगरपालिकेस पाणीपुरवठयापोटी **रु.३३८८.६०** लाख इतका अतिरिक्त खर्च सहन करावा लागला अशी लेखापरिक्षणाची धारणा आहे.

याबाबत विभागास अनुपालन सादर करण्याबाबत सुचित करण्यात आले आहे. अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र.२.२ :- थकबाकी बाबत...

मार्च-२०१४ अखेर मागणी-वसुली थकबाकीचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम रुपयात)

	मागील			चालु			एकूण
	पाणीपट्टी	उपकर	एकूण	पाणीपट्टी	उपकर	एकूण	
मागणी	२८०८८९२१	२८१७०२	२८३६९८२३	३२६६८८०८७	१२७८९९५	३२७९६७०८२	३५६३३६९०५
वसुली	१७४५२४४४	६६२५६	१७५१८७००	३१६२३२८२३	८००८९५	३१७०३३६३८	३३४५५२३३८
चेक रिटर्न	-	-	-	५५८३७२४	१९२७१	५६०२९९५	५६०२९९५
थकबाकी	१०६३५६७७	२१५४४६	१०८५११२३	१६०३८९८८	४९७४५१	१६५३६४३९	२७३८७५६२

मार्च २०१४ अखेर पाणीपट्टीपोटी रु. २,७३,८७,५६२/- इतकी थकबाकी होती. प्रलंबीत थकबाकी वसुलीबाबत केलेले प्रयत्न लेखापरिक्षणास अवगत करावे आवश्यक अभिलेख पडताळणीसाठी लेखापरिक्षणास सादर करण्यात आलेली नाही.

अनुपालन अप्राप्त असल्याने रक्कम रु. २,७३,८७,५६२/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र. २.३ :- आवश्यक माहिती सादर करण्याबाबत...

पाणी पुरवठा विभागाकडील सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षातील लेखापरिक्षणा करिता खालील माहिती विहीत नमुन्यात उपलब्ध करून देण्यात आली नाही.

नवीन नळ जोडणी प्रकरणे/नोंदवही.

करारनामा नोंदवही.

मागणी वसूलीचा/प्रभाग निहाय तक्ता.

खंडीत करण्यात आलेल्या नळ संयोजन बाबतची नोंदवही व प्रकरणे.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५(२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपुर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. वरील अभिलेख लेखापरिक्षणास उपलब्ध करून न दिल्यामुळे सदर बाबीचे लेखापरिक्षण करता आले नाही. सदर बाबीची पुर्तता करून अनुपालन अहवाल लेखापरिक्षणास सादर करावा

आक्षेप क्र. २.४ :- अनधिकृत जलजोडण्या थकबाकीबाबत व खंडीत करण्याबाबत....

मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रात अनधिकृत जलजोडण्या खंडीत करण्याबाबत व थकबाकीबाबत अनियमितता झाल्याचे लेखापरिक्षणाच्या निर्दर्शनास आले आहे. मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रात पाणी पुरवठा विभागाच्या निर्दर्शनास आलेल्या अनधिकृत नळजोडण्या तोडण्याबाबत विभागाकडून अनेक प्रकरणी कार्यवाही न झाल्याचे निर्दर्शनास आले आहे. तसेच थकबाकीवरील विलंब दंड माफ करण्याबाबत विभागाने केलेल्या कार्यवाहीबाबत खुलासा होणे आवश्यक आहे.

महानगरपालिका क्षेत्रात पाणीपट्टी थकबाकीवर कार्यकारी अभियंता यांचे अधिकारात विविध प्रकरणात विलंब दंड माफ करण्यात आला आहे. कार्यकारी अभियंता पाणी पुरवठा यांना विलंब दंड माफ करण्याचे अधिकार नसल्याची लेखापरिक्षणाची धारणा आहे. सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या मान्यते अभावी थकबाकीवरील विलंब दंड माफ केल्यामुळे महानगरपालिकेच्या उत्पन्नात तुट आली आहे व त्याचे परिणाम स्वरूपतः महानगरपालिकेचा महसुल बुडाला आहे.

अनधिकृत नळ जोडण्या खंडित करण्याबाबतची नोंदवही व इतर अभिलेख लेखापरिक्षणास मागणी करून ही उपलब्ध करून न दिल्याने किती अनधिकृत नळ जोडण्या खंडित करण्यात आल्या आहेत. त्या बाबत लेखापरिक्षण करता आले नाही. तरी सदर बाबत पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षण विभागास सादर करावे.

आक्षेप क्र. २.५ :- मागणी नोंदवहीबाबत....

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे नियम ९०(१) नुसार पाणीपट्टीचा आकार वसूलीसाठी प्रत्येक प्रभागासाठी मागणी नोंदवही ठेवून नियम ७६ मध्ये विहीत केलेली कार्यपद्धती अनुसरून ती अद्यायावत ठेवणे आवश्यक आहे. त्यानुसार प्रत्येक प्रभागाच्या मागण्या, संकलन, थकबाकी इत्यादीचा गोषवारा ठेवणे आवश्यक आहे. तसेच मागणी नोंदवही मध्ये नोंदविलेली थकबाकी मागील मागणी पुस्तकावरून अग्रेषित केल्याचे व मागणी नोंदवही मध्ये नोंदविलेल्या एकुण संकलनाचे त्या वर्षाचे संकलन पुस्तकाचे गोषवा-याबरोबर पडताळणी केल्याचे विभाग प्रमुखांनी प्रमाणित करणे आवश्यक आहे.

पाणी पुरवठा विभागाचे सन २०१३-१४ चे अभिलेख्यांचे लेखापरिक्षण करताना उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या मागणी नोंदवहयांमधील रक्कमांचा वार्षिक गोषवारा/ तेरिज (चाळ/इमारत) व घरगुती/वाणिज्य वापर गोषवारा तयार करण्यात आलेला नाही. त्यामुळे मागील थकबाकी चालु, मागणी व त्यापैकी वसुली झालेल्या रक्कमांचा मागणी पुस्तकावरील नोंदीचा मेळ, भरणा नोंदवही वरील एकुण वसुलीच्या रक्कमांशी घेता आलेला नाही. मागील वर्षाच्या मागणी पुस्तकावरील थकबाकीच्या रक्कमा बिनचुकपणे या वर्षाच्या मागणी नोंदवही मध्ये अग्रेषित आहेत. याबाबत खात्री करता आलेली नाही. पुर्ता करून अनुपालन अहवाल लेखापरिक्षणास सादर करावा.

आक्षेप २.६ :- न वटलेल्या धनादेशाबाबत...

मार्च २०१४ अखेर पाणी देयकातील न वटलेल्या धनादेशांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम रुपयात)

अ.क्र	विभाग	पाणीपट्टी	उपकर	न वटलेल्या धनादेशाची रक्कम
	भाईदर(प.)	५,९३,५८६	१,६९५	५९५२८१
	भाईदर(पु.)	१९१२६२५	६७५८	१९१९३८३
	मिरारोड	२१०९१३२	७२६४	२११६३९६
	मिरा	४६०७८५	१२६८	४६२०५३
	काशी	२०५२८०	७१७	२०६०७७
	घोडबंदर	३८०९८०	१४८३	३८२४६३
	चेणा-वर्सोवा	-	-	-
८.	राई-मुर्धा	१३३६	६	१३४२
९.	डोंगरी	-	-	-
१०.	उत्तन	-	-	-
	एकुण	५५८३७२४	१९२७१	५६०२९९५

वरील तक्त्याचे अवलोकन केले असता मार्च २०१४ अखेर रु. ५६,०२,९९५/- चे धनादेश न वटल्याचे निर्दर्शनास येते. विभागाने रिटर्न केलेली धनादेशाची रक्कम दंडासहित वसुली करून अभिलेख लेखापरिक्षणास अनुपालन अहवाल सादर करावा.

सबब न वटलेल्या धनादेशापोटी अप्राप्त रक्कम रु. ५६,०२,९९५/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र.२.७ :- पाणीपुरवठा गळती व हानी बाबत...

पाणीपुरवठा विभागाने स्टेम प्राधिकरण व एमआयडीसी यांचेकडुन उचल केलेल्या पाण्याची आकडेवारी व गळतीची टक्केवारी लेखापरिक्षणास सादर केली आहे. परंतु प्राप्त पाण्याची महानगरपालिका क्षेत्रात झालेली प्रत्यक्ष वाटप व त्या वाटपाबाबत प्रत्येक जोडणी धारकांला दिलेली देयकाची रक्कम याचा सविस्तर तपशील लेखापरिक्षणाकरिता सादर केलेला नाही. या माहिती अभावी महानगरपालिकेस प्रत्यक्ष प्राप्त पाणी, पाणी वाटपाची आवर्तने, वाटप पाण्याच्या बदली देण्यात आलेली देयके व पाणी गळती याचा तौलनीक अभ्यास करता आला नाही.

पाणीपुरवठा विभागाने सादर केलेली गळतीची टक्केवारी काल्पनिक असल्याची लेखापरिक्षणाची धारणा आहे. सदर गळती १५ % चे विहीत मर्यादेपेक्षा जास्त असल्यास त्याचे परिणामस्वरूपतः महानगरपालिकेचे आर्थिक हानी झालेली आहे. सबब महानगरपालिकेने विकत घेतलेले पाणी व वित्रीत केलेले प्रत्यक्ष पाणी यांचा तौलनिक अभ्यास होणे अत्यंत गरजेचे आहे.

आक्षेप क्र. २.८ :- पाणी व उर्जा लेखापरिक्षणाबाबत (Water Audit)...

महाराष्ट्र शासनाच्या पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाकडील शासन निर्णय क्र.पापुस्व १०००/सीआर ४१९/पापु-२२ दि.२७/०९/२००० अन्वये पाणी व उर्जा लेखापरिक्षणाकरिता कालबद्ध कार्यक्रम हाती घेण्याबाबत सर्व महानगरपालिकांना सुचित करण्यात आले होते. शासनाने शासन निर्णय क्र.पापुस्व २००४/सीआर ७५/पापु-२२ दि.०८/०८/२००५ अन्वये सदर लेखापरिक्षणाची मर्यादा मार्च २००८ पर्यंत वाढविली होती.

त्यास अनुसरुन मिरा भाईदर महानगरपालिकेने पाणी व उर्जा लेखापरिक्षणाकरिता कार्यादेश जा.क्र.निभान/पापु/२५६७/२००५-०६ दि.२२/०९/२००५ अन्वये मे. दिनेश राठी अँड असोशिएट, नागपुर यांची नेमणूक केली. मे. दिनेश राठी यांनी सादर केलेल्या पाणी व उर्जा लेखापरिक्षण अहवाल व त्यानुसार संबंधित विभागाने केलेल्या उपाययोजना यांचा तपशिल लेखापरिक्षणास सादर करण्यात आलेला नाही. परिणामस्वरूपतः पाणीपुरवठ्यात विविध बाबींमुळे उद्भवणारी तुट व त्यामुळे महानगरपालिकेचे होणारे नुकसान याबाबत भाष्य करता येत नाही.

सन २०१२-१३ च्या लेखपरिक्षणात देखील सदर आक्षेप घेण्यात आला होता. आक्षेपाचे अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र. २.९ :- जमा पावती नोंदवहीबाबत....

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखसंहिता १९७१ चे नियम-९ नुसार जमा पावती पुस्तकाचे हिशेबासाठी विहीत नमुन्यात साठा नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे.

पाणी पुरवठा विभागाचे सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण करताना उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेली साठा नोंदवही लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेले नाही. त्यामुळे सदर विभागास मिळालेला एकुण पावती पुस्तकाचे व वापरलेल्या पावती पुस्तकांचा मेळ घालता आलेला नाही.

आक्षेप क्र. २.१० :- नविन नळ जोडणीबाबत अनियमितता....

पाणी पुरवठा विभागाचे सन २०१३-१४ चे लेखापरिक्षणाकरिता नविन नळ जोडणी नस्त्यां तपासणीसाठी उपलब्ध झालेल्या नाहीत. त्यानुसार पाणी पुरवठा विभागांतर्गत असलेल्या उप विभागाचे मागणी नोंदवहीत जी नवीन खाती उतरविण्यात आलेली आहेत. त्याची तपासणी करता आलेली नाही. विभागाने याबाबत माहिती/अभिलेख लेखापरिक्षणास सादर करणे आवश्यक आहे.

मा. आयुक्त सो. यांचेकडील आदेशान्वये दि. ०४ ऑक्टोबर २०११ पासुन नवीन नळजोडणी देणे बंद करण्यात आले. लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेल्या माहितीनुसार जानेवारी २०१२ ते डिसेंबर २०१२ या कालावधीत ७०७ प्रकरणांमध्ये नवीन देयके निर्गमीत करण्यात आली आहे. ज्याअर्थी वरील कालावधीत नवीन देयके निर्गमीत करण्यात आली त्याअर्थी या कालावधीत नवीन नळ जोडण्या देण्यात आल्याची दाट शक्यता आहे. नीवन नळ जोडणीबाबत विभागाने लेखापरिक्षणास अभिलेख उपलब्ध करून दिलेले नाहीत. त्यामुळे नवीन नळजोडणीबाबत लेखापरिक्षण करता आले नाही.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५(२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षण करिता विभागाने संपुर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. याबाबत विभागाने सविस्तर खुलासा करावा.

आक्षेप क्र. २.११ :- बंद संयोजने थकीत बाकी बाबत....

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील ज्या मीटर धारकांनी पाणी पुरवठयाची देयके भरलेली नाहीत. अगर इतर कारणामुळे त्याची नळ संयोजने बंद करण्यांत आलेली आहेत. अशा मीटर धारकांकडे असलेली बिलांची थकीत बाकी त्वरित वसुल होणे आवश्यक आहे.

बंद संयोजनापोटी धारकांकडे किती बाकी शिल्लक आहे याचा तपशिल लेखापरिक्षणास सादर करण्यात आलेला नाही. बंद संयोजनापोटी थकित असलेली बाकी वर्षानुवर्षे थकित असुनही बाकी वसुल करण्याबाबत पाणी पुरवठा विभागाकडून कार्यवाही झाली नसल्याचे निर्दर्शनास आले आहे. त्यामुळे महानगरपालिकेचा निधी मोठया प्रमाणात अडकुन राहिलेला आहे. सदर रक्कम वसुल करण्याबाबत विभागाने कोणतीही ठोस उपाययोजना केलेली नाही व याकामी विभाग प्रमुख यांचेकडून संपुर्णपणे दुर्लक्ष झालेले असल्याचे आढळून येते. याबाबत खात्री करून सदरच्या रक्कम वसुल करणेबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

याबाबत विभागाचे अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र. २.१२ :- धनादेश नोंदवहीबाबत...

सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षाकरिता पाणी पुरवठा विभागाने ठेवलेल्या धनादेश नोंदवहीत घेतलेल्या नोंदी समक्ष अधिकाऱ्याने अधिप्रमाणीत केलेल्या नाहीत.

परत आलेल्या धनादेशाची रक्कम रोखीने घेतलेली आहे किंवा नाही याची नोंद धनादेश नोंदवही मध्ये घेणे आवश्यक आहे. तथापि परत आलेल्या धनादेशाबाबत अशी कार्यवाही झालेली नसल्याचे आढळून आले. सदरच्या धनादेशाची वसूली झालेली आहे याची शहानिशा विभाग प्रमुखांनी करावी. तसेच धनादेश नोंदवहीमध्ये प्रत्येक दिवसाच्या धनादेशाच्या नोंदी घेण्यात आलेल्या नाहीत या नोंदी दररोज का घेण्यात येत नाहीत.

याबाबत विभागास अनुपालन सादर करण्याबाबत सुचित करण्यात आले आहे. अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र.२.१३ :- जल उपकरावरील वटाव (Rebate) बाबत...

Water (Prevention and Control of pollution) Cess Act 1977 मधील Section-7 मधील तरतुदीनुसार ज्या महानगरपालिकांनी Sewage Treatment Plant उभारले आहेत त्यांना जलउपकरातुन २५ % वटाव (Rebate) देण्याबाबत तरतुद आहे. अभिलेख्याच्या पडताळणी अंती महानगरपालिका क्षेत्रात सन २०१३-१४ मध्ये चार Sewage Treatment Plan कार्यान्वित असल्याचे स्पष्ट झाले. त्यामुळे महानगरपालिकेने शासनाकडे जमा केलेल्या जल उपकरावर २५ % वटावाची (Rebate) मागणी करणे क्रमप्राप्त होते. पाणीपुरवठा विभागाने अशा वटावाची (Rebate) मागणी शासनाकडे केली नसल्याचे निर्दर्शनास आले.

महानगरपालिकेने सदर वटावाबाबत शासनाकडे मागणी सादर करणे अभिप्रेत आहे. याबाबत विभागाकडून दुर्लक्ष झालेले असुन शासनाकडून अशा वटावापोटी महानगरपालिकेस किती रक्कम येणे आहे याचा खुलासा होत नाही.

सन २०११-१२ च्या लेखा परिक्षणात सदर आक्षेप घेण्यात आला होता आक्षेपाचे अनुपालन अद्यापपर्यंत प्रलंबीत आहे.

आक्षेप क्र.२.१४ :- स्वामित्व धनाचा (Royalty) भरणा शासन करणेबाबत...

मिरा भाईंदर महानगरपालिका पाणी पुरवठा विभागामार्फत भुयारी गटार योजना, नवीन जलवाहिन्या टाकणे, मल निस्सारण केंद्र उभारणे इ. यासारखे प्रकल्प राबविण्यात येतात. सदर प्रकल्पांच्या अंदाजपत्रकात गौण खनिजांच्या उत्खननाबाबत कंत्राटदाराने राज्य शासनास प्रदान करावयाच्या स्वामित्व

धनाचा (Royalty) चा अंतर्भाव असतो. महसुल व वन विभागाकडील परिपत्रक क्र.गौणखनिज-१०/२००६/प्र.क्र.३७/ख (१) दि.१५/१२/२००६ अन्वये गौण खनिजांचे दर निश्चित करण्यात आलेले आहेत.

सन २०१३-१४ मधे पाणी पुरवठा विभागमार्फत राबविण्यात येणा-न्या विविध प्रकल्पांमध्ये गौण खनिजांच्या स्वामित्व धनापोटी कंत्राटदाराने शासनास भरणा करण्यात आलेल्या रकमांचा तपशिल व त्याचे पृष्ठचर्थ त्याने सादर केलेले अभिलेख यांचा तपशिल लेखापरिक्षणास सादर करण्यात आलेला नाही.

आक्षेप क्र. २.१५ :- रु. १० लाखावरील करारनाम्याबाबत...

Bombay Stamp Act १९५८ मधील Article ६३ व ५४(ii) read with Article (b) of schedule नुसार रु. १० लाखापर्यंत करारनाम्याकरिता रु. १००/- व रु.१०,००,०००/- वरील प्रत्येक लाख रुपयापर्यंतच्या करारनाम्याकरिता प्रत्येकी १००/- या प्रमाणे जास्तीत जास्त ५ लाख रुपये मुद्रांक शुल्क आकारणी करणे क्रमप्राप्त आहे. महानगरपालिकेतील पाणी पुरवठा विभागमार्फत सन २०१३-१४ मधे कंत्राटदारांशी व पुरवठादाराशी करण्यात आलेले रु. १० लाखावरील करारनामे लेखापरिक्षणास सादर केले नाहीत. यामुळे मुद्रांक शुल्कापोटी कंत्राटदाराकडे गुंतलेल्या शासनाच्या रक्कमेबाबत निष्कर्ष काढता आले नाहीत.

सबब रु. १० लाखावरील करारनामे लेखापरिक्षणास सादर करणे आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र.२.१६ :- संगणकावरून देण्यात आलेल्या (ऑनलाईन) पाणी पुरवठा विभागाच्या पावत्यांबाबतमहानगरपालिका पाणी पुरवठा विभागाच्या पावत्या ऑनलाईन ग्राहकांना दिल्या जातात सदर पावत्यांवर अनुक्रमांक टाकले नसल्याने किती पावत्या रद्द झाल्या त्याचे अनुक्रमांक किती पावत्या करदात्यांना पाणी पुरवठा कर वसूल करतांना देण्यात आल्या याबाबत खात्री करता येत नाही. तरी यापुढे ऑनलाईन कराची पावती देतांना पावत्यांना अनुक्रमांक टाकणे जरुरीचे आहे. तरी विभागाने वर्षनिहाय खात्री करून घ्यावी व तसा अहवाल लेखा परिक्षण विभागास सादर करण्यात यावा.

आक्षेप क्र.२.१७ :- पावती पुस्तकाचा साठा नोंदवही न ठेवलेबाबत....

भांडार विभागाकडून प्रत्येक विभागासाठी किरकोळ पावती पुस्तक पाणी पुरवठा कराची पुस्तके छापून देण्यात येत असतात. प्रत्येक विभागाने प्राप्त पावती पुस्तकाची नोंद साठा रजिस्टर मध्ये घेऊन त्याप्रमाणे पावती पुस्तकांचा वाटप आपल्या विभागात करणे आवश्यक आहे व त्याची अद्यावत नोंद कर्मचाऱ्याच्या नावा व सहीसह रजिस्टरमध्ये नोंदवीणे आवश्यक आहे. सदर विभागाने पावती पुस्तक साठा रजिस्टर ठेवले नसत्याचे आढळून येत आहे. त्यामुळे भांडार विभागाकडून पाणी पुरवठा विभाग यांचेकडे वितरित झालेल्या पावती पुस्तकांची पडताळणी करता आलेली नाही.

आक्षेप क्र २.१८ :- नविन नळजोडणी व अनधिकृत नळजोडणी नियमित केलेल्या

शुल्का बाबत...

मा.आयुक्त सांगे, यांचे कडील आदेश क्र.मनपा/आयुक्त/१९३/२०११-१२ दि.०४/१०/२०११ अन्वये नविन नळ जोडणीला स्थगिती दिलेली आहे. नविन नळ जोडणी शुल्क रु.२.४० लाख जमा आहे. तसेच अनधिकृत नळ जोडणी नियमित करणे दंड शुल्क रु.३.९० लाख जमा असल्याचे निर्दर्शनास आले आहे. वरील रक्कम वसुलीनुसार नविन नळ जोडण्या अनधिकृत नळ जोडणी नियमित केल्याचे नियमबाह्य दिसुन आले याबाबत कोणतेही दस्तऐवज नस्त्या विभागास उपलब्ध करून दिल्या नाहीत.

आक्षेप क्र.२.१९ सन २०१३-१४ च्या मुख्य कार्यालयातील किरकोळ पावती पुस्तकांची तपासणी
केली असता खालील प्रमाणे त्रुटी आढळून आल्या.

मुख्यकार्यालय

पुस्तक क्र.१७३ पावती क्र.१७२०१ दि.०४/०१/२०१४ पावतीवर रक्कम रु.२,०००/- नोंदविलेली असून (पोटकिर्द) वर रक्कम रु.५००/- नोंदविलेली आहे. रु.१,५०० चा कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.१५००/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पुस्तक क्र.१७५ पावती क्र.०१७४५५ सदर पावतीची दोन वेळा (पोटकिर्द) मध्ये नोंद घेतली आहे. रक्कम रु.५००/- चा जादा भरणा केला. तरी रक्कम रु.५००/- बाबत खुलासा करावा.

सन २०१३-१४ टँकर वितरण

दि.०६/०४/२०१३ रोजी पु.क्र.८८५ पा.क्र.८८४६६ रु.१५०० ची नोंद आहे. परंतु पोटकिर्दला १५०/- चा भरणा केला आहे तरी रक्कम रु.१३५०/-चा कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.१३५०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पा.क्र.८९०४१ पुस्तक क्र.८९१ दि.१३/०४/२०१३ वर डि.डि.क्र.९९३०६ रक्कम रु.१८०००/- आहे. पोटकिर्दला रु.६००/- रोख भरणा केल्याची नोंद आहे. (परंतु दि.१६/०४/२०१३ रोजीच्या चेक स्टेटमेट मध्ये डि.डि. भरणा झाल्याचे दिसते) तरी वरील तफावती बाबत खुलासा अपेक्षीत आहे.

दि.२४/०४/२०१३ रोजीच्या चलनामध्ये रु.६००/- जादा भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु.६००/- बाबत खुलासा करावा.

दि.११/०६/२०१३ रोजीच्या चलनामध्ये रु.६००/- जादा भरणा तरी रक्कम रु.६००/- बाबत खुलासा करावा.

दि.२०/०७/२०१३ रोजीच्या चलनामध्ये रु.१२००/- जादा भरणा तरी रक्कम रु.१२००/- बाबत खुलासा करावा.

पु.क्र.९५९ पा.क्र.९५८५० वर रु.६००/- आहे. परंतु पोटकिर्दवर रु.१२५ ची नोंद आहे म्हणजचे रु.४७५/- कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.४७५/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

दि.२२/०७/२०१३ रोजी पोटकिर्दवर रु.१८०००/- ऐवजी रु.६०००/- ची नोंद आहे. त्यामुळे रु.१२०००/- चलनात कमी भरणा केला आहे. (पृ.क्र.९५९ पावती क्र.९५८१० स्टेटमेंट २४/०४/२०१३ पाठवली आहे.) तरी रु.१२०००/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

दि.०७/०९/२०१३ रोजी रु.३००/- जादा भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.३००/- बाबत खुलासा करावा.

पु.क्र.१००६ पा.क्र.१००५१० वरील रु.१२००/- ची पोटकिर्दवर नोंद घेण्यात आलेली नाही. रु.६००/- कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.६००/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

दि.२३/०९/२०१३ रोजी रु.६००/- कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु.६००/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

दि.२६/१०/२०१३ रोजी रु.४७५/- कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.४७५/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

पु.क्र.१००६ पा.क्र.१००५१० दि.२८/०९/२०१३ रु.६००/- नोंद पोटकिर्दवर नाही. रक्कम रु.६००/- कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.६००/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

उपरोक्त कमी भरणा केलेल्या रक्कमा वसुली पात्र आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत असुन सदर रक्कमेचा भरणा संबंधीता कडुन वसुल करण्यात यावा. तसेच त्याच्यावर योग्यती कारवाही करावी. व तसे अनुपालन सादर करावे.

अ.क्र	पुस्तक क्रमांक	पावती क्रमांक	दिनांक	रक्कम	कमी भरणा रक्कम	शेरा
१	६९६२	६९६१०१	०२/१२/२०१३	५२४५८		
२						

पोटकिर्द क्र.३ मधील पृष्ठ क्र.७१ वरील दि.०२/१२/२०१३ पावती पुस्तक क्र.६९६२ मधील पावती क्र.६९६१०१ वरील रक्कम रु.५२४५८/- ने पावती बनविणेत आलेली आहे. सदरच्या पावतीची नोंद पोटकिर्दमध्ये रक्कम रु.५२४२/- अशी नोंद करण्यांत आलेली आहे.

दि.०२/१२/२०१३ चलनामध्ये देखील रक्कम रु.३०/- चा कमी भरणा झालेला आहे.

३. पोटकिर्द क्र.४ मधील पृष्ठ क्र.७१ वरील दि.२५/०२/२०१४ च्या चलनामध्ये रक्कम रु.४०/- ने कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.४०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

लेखा विभाग

आक्षेप क्र. ३.१ :- थकित अग्रीम वसुलीबाबत...

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षाच्या अखेरीस रक्कम रु.५१,४७,८९५/- एवढया रक्कमेचे अग्रीम समायोजन होणे बाकी आहे. त्याचा तपशील खालील प्रमाणे आहे.

(रक्कम रुपयात)

थकित अग्रीम वसुलीबाबत...

अ.क्र	कर्मचारी/अधिकाऱ्याचे नांव	रक्कम

	શ્રી. ચારુદત્ત નાઈક	૧૦૦૦૦.૦૦
	શ્રી. સુરેશ સોનસળે	૨૦૦૦.૦૦
	શ્રી. સચિન જુવેકર	૧૦૦૦૦.૦૦
	શ્રી. સુરેશ સોનસળે	૨૫૦૦૦.૦૦
	શ્રી. સુરેશ સોનસળે	૧૫૦૦૦.૦૦
	કૈ. શ્રી. સુધાકર રાણે	૧૦૦૦૦.૦૦
	કૈ. શ્રી. સુધાકર રાણે	૧૦૦૦૦.૦૦
	શ્રી. શંકર કુલકર્ણી	૧૪૭૭૩.૦૦
	શ્રી. યશવંત ભાલેરાવ	૧૦૦૦૦.૦૦
	ડૉ. પ્રમોદ પડવળ	૩૪૮૭૫૦.૦૦
	ડૉ. પ્રમોદ પડવળ	૨૮૪૬૯૬.૦૦
	ડૉ. નંદકિશોર લહાને	૧૫૦૦૦.૦૦
	શ્રી. બાળુ વિંગીયન	૬૦૦૦૦.૦૦
	શિક્ષણ મંડળ	૧૦૦૦૦.૦૦
	ડૉ. બી.ડી. ચકોર	૧૫૬૭૫૦.૦૦
	ડૉ. બી.ડી. ચકોર	૫૦૦૦૦.૦૦
	ડૉ. બી.ડી. ચકોર	૧૫૭૨૬૦.૦૦
	ડૉ. બી.ડી. ચકોર	૧૫૭૦૫૦.૦૦
	ડૉ. બી.ડી. ચકોર	૧૬૦૮૬૦.૦૦
	ડૉ. નંદકિશોર લહાને	૩૦૦૦૦.૦૦
	ડૉ. નંદકિશોર લહાને	૧૬૩૮૩૦.૦૦
	ડૉ. નંદકિશોર લહાને	૧૬૧૪૩૦.૦૦
	ડૉ. નંદકિશોર લહાને	૧૦૦૦.૦૦
	ડૉ. પ્રિયા સુજિત ફડકે	૧૬૩૮૬૦.૦૦
	શ્રી. નાગેશ ઇશ્કર	૨૫૦૦૦.૦૦

	श्री. हंसराज मेश्वाम	२५०००.००
	मुख्य वैद्य अधिकारी	१६२३३०.००
	श्री. राजकुमार घरत	२००००.००
	मुख्य वैद्य अधिकारी	१६२९६०.००
	मुख्य वैद्य अधिकारी	१६२४८०.००
	डॉ. प्रमोद पडवळ	१५६६६०.००
	श्री वासुदेव शिरवळकर	५००००.००
	डॉ. प्रमोद पडवळ	२००००.००
	वैद्य अधिकारी	१०००००.००
	डॉ. प्रमोद पडवळ	१७१७००.००
	डॉ. प्रमोद पडवळ	२०१७८०.००
	श्री. अविनाश जाधव	५००००.००
	श्री. दादासाहेब खेत्रे	५००००.००
	श्री. चंद्रकांत बोरसे	५००००.००
	श्री. हंसराज मेश्वाम	१००००.००
	कै. श्री. सच्यद अजहर मोदी	१५००००.००
	श्री. प्रशांत केसरीनाथ पाटील	५०००.००
	श्री. दिलिप जगदाळे	५००००.००
	श्री. प्रशांत पाटील	२५०००.००
	श्रीम. लॉरेटा घाडगे	२२००.००
	श्री. दिपक सावंत	५२५०००.००
	श्री. अनिल राठोड	४००००.००
	डॉ. प्रमोद पडवळ	१९९६६९.००
	श्री. प्रशांत पाटील	२५०००.००
	डॉ. प्रमोद पडवळ	२११२८०.००

	डॉ. प्रमोद पडवळ	२११२८०.००
	श्री. प्रकाश पाटील	९४५८२.००
	डॉ. प्रमोद पडवळ	६२००.००
	श्री. रामचंद्र आसोदेकर	६३७५.००
	श्री. धनंजय कनोजे	५००००.००
	वैद्यकिय अधिकारी	१५०००.००
	आर.एम. परदेशी	२५०००.००
	वैद्यकिय अधिकारी	१००००.००
	श्री. अनिल राठोड	५००००.००
	श्रीम. डेल्सी कोळी	१००००.००
	श्री. कैलास सातपुते	२००००.००
	श्री. अजिम शेख	२५०००.००
	श्री. हेमंत पाटील	१००००.००
	श्री. अलगूमणी	२०६०.००
	एकुण	५१,४७,८९५/-

महानगरपालिकेतील विविध विभागातील विभागप्रमुख, कर्मचारी व प्रतिनियुक्तीचे अधिकारी यांना अग्रीम दिल्याचे दिसुन येते आहे. तसेच महानगरपालिकेतील कर्मचाऱ्यांनी एकदा घेतलेल्या अग्रीम रक्कमेचे समायोजन झालेले नसतानाही पुन्हा पुन्हा अग्रीम घेतलेले आहे. ज्या कामासाठी अग्रीम दिला आहे त्या रक्कमांचे खर्च होताच समायोजन करणे क्रमप्राप्त आहे. परंतु सन १९९३-९४ पासून आहरित केलेल्या अग्रीमाचे समायोजन प्रलंबीत आहे. लेखा विभागाने संबंधित कर्मचाऱ्यांना समायोजनाबाबत नोटीशी बजावल्या आहेत. परंतु अद्यापही आक्षेपाधीन रक्कमाचे समायोजन झाल्याबाबतचा तपशिल लेखापरिक्षणास विभागास उपलब्ध झालेला नाही. अग्रीमापोटी प्रदान करण्यात आलेल्या रक्कमांचे महानगरपालिका निधीत तात्काळ समायोजन होणे आवश्यक आहे. प्रलंबित रक्कमा अधिकाऱ्यांच्या वेतनातुन सव्याज वसुल करून अनुपालन लेखापरिक्षणास सादर करावे. सबब अग्रीम समायोजनापोटी प्रलंबित रक्कम रु. ५१,४७,८९५/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आपेक्ष क्र. ३.२ :- सर्वसाधारण रोखवहीतील शिल्लक रक्कमांबाबत...

मार्च २०१४ अखेर सर्वसाधारण रोखवहीतील शिल्लक रक्कमांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे
(रक्कम रुपयात)

अ.क्र	तपशिल	मुळ कर्जाची रक्कम
	ठाणे जिल्हा मध्य.सह.बँक लि.,	४,५४,२४,२४०.३१
	भारतीय स्टेट बँक	५,८३,०५,७४४.४७
	इंडियन बँक	१०,२४,८०,९४३.२५
	ओ.बी.सी.बँक	१०,६४,४३,०९४.०८
	एफ.डी.आर (सिडिकेट बँक)	१३,५२,७०९.८१
	आय.सी.आय.सी.आय	१,५६,९९२.००
	भारतीय स्टेट बँक(कर)	१०,९७,०६,७१४.७२
	भारतीय स्टेट बँक (पा.पु)	७,३६,५९,२५८.००
	एकूण	४९,७५,२९,६९६.६४
	हातातील रोख शिल्लक	७९५९.९२
	अखेरची शिल्लक	४९,७५,३७,५७६.५६

सर्वसाधारण रोखवहीत शिल्लक रक्कमाचे अवलोकन केले असता निर्दर्शनास येते की महानगरपालिकेच्या ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि., मधील खात्यामध्ये सन २०१३-१४ मध्ये रु.४,५४,२४,२४०.३१/ एवढी रक्कम शिल्लक होती. सन २०११-१२ अखेर सदर रक्कम रु. २,३६,२५,४३६/- म्हणजेच शिल्लक रक्कमेत सन २०१२-१३ अखेर वाढ झाली आहे. महाराष्ट्रातील बहुतांश सहकारी बँका दिवाळखोरीने ग्रस्त आहेत. तसेच सदर बँकेद्वारे महानगरपालिकेस Auto Swip Facility उपलब्ध करून देण्यात आलेली नाही. सबब ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेतील खात्यावर जास्त शिल्लक रक्कम ठेवणे कितपत योग्य आहे याचा विचार महानगरपालिकेने करणे आवश्यक आहे.

याबाबत सन २०१२-१३ च्या लेखापरिक्षणामध्ये सम स्वरूपाचा आक्षेप घेण्यात आला होता. परंतु, याबाबत विभागाने कार्यवाही करून अनुपालन सादर केलेले नाही.

आक्षेप क्र. ३.३ :- कर्जाच्या दायित्वाबाबत...

मिरा भाईंदर महानगरपालिकने विविध प्रकल्पांकरिता घेतलेल्या कर्जाच्या मार्च-२०१४ अखेरीस दायित्वाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम कोटीत)

अनु.क्र	कामाचे नाव	मुळ रक्कम	कर्जाची दिनांक	मार्च २०१४ अखेरची शिल्लकरक्कम
	श्री.छत्रपती शिवाजी महाराज मार्ग	२०,००,००,०००/-	३१/३/२००८	७,४९,५७,३६०

	50 mld पाणीपुरवठा योजना	७५,४४,००,०००/-	५/८/२००८	१८,६०,७५,४९३
	50 mld पाणीपुरवठा योजना			१,९९,६७,२५३
	डि.पी.रोड	५०,००,००,०००/-	३१/३/२००८	१,७७,३५,२६२
	डि.पी.रोड			३,५२,४९,८८९
	डि.पी.रोड			२६,४६५,४०९
	डि.पी.रोड			२,९९,०४,५४९
	डि.पी.रोड			१,९२,८९,२२९
	डि.पी.रोड			२,८८,७८,७७५
	डि.पी.रोड			३,२६,८६,३६५
	डि.पी.रोड			१,६४,२५,५७८
	डि.पी.रोड/SEWERAGE			१४,७८,०९,४६८
	डि.पी.रोड/SEWERAGE			१,५१,०७,०८९
	डि.पी.रोड/SEWERAGE			४,६२,५०,९३४
	भुयारी गटार योजना	२२,६०,००,०००/-	३/११/२०११	३३६९,२२,६३२
			एकूण	१०८,७३,००,३९७/-

महानगरपालिकेच्या कर्जाच्या दायित्वाची नोंद नोंदवही नमुना क्र.१४३ मधे घेण्यात येते. सदर नोंदवहीचे लेखापरिक्षण केले असता महानगरपालिकेच्या कर्जाच्या दायित्वाची परतफेड नियमितपणे करत असल्याचे निर्दर्शनास आले. सदर बाब स्तुत्य आहे.

महानगरपालिकेस प्राप्त होणाऱ्या बँकांमधे अधिक्याच्या (Surplus) रक्कमांची गुंतवणुक केली जाते त्यावर महानगरपालिकेस विशिष्ट दराने व्याज मिळते. महानगरपालिकेने घेतलेल्या कर्जावरील व्याजाचे दर व अधिक्याच्या रक्कमांच्या गुंतवणुकीवरील व्याजाचे दर यांची तुलना केली असता कर्जावरील व्याजाचे दर जास्त आहेत. सबू महानगरपालिकेने अधिक्याच्या रक्कमांची गुंतवणुक करण्याएवजी अशा रक्कमातुन कर्ज परत फेडीस प्राधान्य दिल्यास महानगरपालिकेवरील कर्जाचे दायित्व व व्याजाचा बोजा कमी होण्यास मदत होईल. याबाबत महानगरपालिकेने धडीझोरण निश्चित करणे अत्यावश्यक आहे. -

आक्षेप क्र. ३.४ :- येणी असलेल्या अनुदानांबाबत...

मार्च-२०१४ अखेरीस येणी असलेल्या अनुदानांचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

अ.क्र	विभागाचे नाव	रक्कम
	दलित वस्ती अनुदान	२००.००
	संत गाडगेबाबा अनुदान	५.००
	ऑनिमल वेल्फेअर	८.४६
	आमदार / खासदार फंड	१६३.७३
	करमणूक कर अनुदान	९०.००
	ग्रंथालय अनुदान	१.००
७.	सर्व शिक्षा अभियान	५००
८.	निर्मल MMR अभियान	९०.००
	एकूण	४०३.१९

उपरोक्त तक्त्याचे अवलोकन केले असता रु.४०३.१९ लाखाचे अनुदान महानगरपालिकेस येणे प्रलंबीत आहे. प्रलंबित अनुदान महानगरपालिकेस प्राप्त झाले आहे किंवा कसे याबाबत विभागाने सविस्तर खुलासा करणे आवश्यक आहे.

येणी असलेल्या अनुदानाची रक्कम रु.४०३.१९ लाख आक्षेपाधीन ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र. ३.५ :- अखर्चित अनुदानाबाबत...

मार्च-२०१४ अखेर अखर्चित अनुदानांचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम रुपयात)

अ.क्र	बाब	रक्कम
	दहावा वित्त आयोग	२०८.६६
	दलित वस्ती सुधारणा	८९.०३
	आमदार/खासदार फंड	१६६.९०
	निर्मल MMR अभियान	२४.२५
	एकूण	४८८.०४

महानगरपालिकेस प्राप्त उपरोक्त अनुदानांचा विनियोग ज्या बाबींकरिता ते मंजुर झाले आहेत त्याच योजनासाठी खर्च होणे अपेक्षित आहे. सदर निधी अखर्चित राहण्याबाबतच्या कारणांचा खुलासा ज्या विभागासाठी ते प्राप्त झाले आहे त्या विभागाकडून घेवुन त्याचे अनुपालन लेखापरिक्षणास सादर करण्यात यावे.

प्राप्त अनुदानाचा विनियोग सत्वर झाल्यास व त्याचे विनियोग प्रमाणपत्र संबंधित विभागास सादर केल्यास पुढील अनुदाने महानगरपालिकेस वेळीच वितरीत होण्याचा मार्ग सुकर होतो. सबब शासनाकडून जास्तीत जास्त अनुदाने प्राप्त करण्याच्या अनुषंगाने प्राप्त अनुदाने संबंधीत बाबींवर त्वरित खर्च

करणे व जास्तीत जास्त अनुदानासाठी प्रस्ताव तयार करणे आवश्यक आहे. याबाबत सर्व संबंधीत विभागाने दक्षता घेवुन त्याअनुषंगाने कार्यवाही करणे अभिप्रेत आहे.

स्थानिक संस्था कर विभाग

आक्षेप क्र. ४.१ :- स्थानिक संस्था कर वसुलीबाबत.....

सन २०१३-१४ या वर्षातील स्थानिक संस्था कर वसुलीच्या माहिती बाबतचा तक्ता

(रु.कोटीत)

सन	जकाती प्रमाणे उद्दिष्ट	स्थानिक संस्था कर वसुली	तफावत
२०१३-१४	१२५	१११.२६	१३.७४

मिरा भाईदर महानगरपालिका मुद्रांक शुल्क १% (अधिभार) उत्पन्नाचा तक्ता

(रु.कोटीत)

सन	मागणी/अनुज्ञेय	प्राप्त	अप्राप्त
२०१३-१४	६०	५७.९०	२.९०

सन २०१३-१४ या वर्षामधील स्थानिक संस्था कर वसुलीचा मासिक अहवाल

महिना	२०१३-१४ (वार्षिक उद्दिष्ट)	२०१३-१४
एप्रिल		८,९४,३९,८३९.००
मे		७,६२,३४,६६३.००
जुन		७,९०,६५,९४९.००

जुलै	७,६६,४६,१६८.००
ऑगस्ट	७,९८,७५,५९७.००
सप्टेंबर	८,८०,५९,४४९.००
ऑक्टोबर	८,९५,२८,९६६.००
नोव्हेंबर	८,९०,५४,४९३.००
डिसेंबर	८,७७,६५,६१५.००
जानेवारी	९०,३२,२३,८९०.००
फेब्रुवारी	९,६३,४५,२६९.००
मार्च	९८,३४,६०,०८२.००
एकुण	९,९९,२६,९९,९८०.००

सन २०१३-१४ मध्ये स्थानिक संस्था कराचे वसुलीचे उद्दीष्ट रु.१२५ कोटी इतके असतांना विभागाने दिलेले उद्दीष्ट पुर्ण केल्याचे दिसुन येत नाही. स्थानिक संस्था कराची वसुली रु.१११.२६ कोटी इतकी केलेली आहे. विभागाने दिलेले उद्दीष्ट साध्य केलेले नाही. खुलासा करावा. तसेच मुद्रांक शुल्क १% (अधिभार) अप्राप्त रक्कम रु.२.९० कोटी प्राप्तीसाठी शासनाकडे पाठपुरावा करून रु २.९० कोटी प्राप्त करून घ्यावे व तसा अनुपालन अहवाल लेखापरिक्षणास सादर करावा.

आक्षेप क्र. ४.२ :- सन २०१३-१४ या वर्षाचे लेखापरिक्षणास अभिलेख व माहिती उपलब्ध न केल्याबाबत.....

सन २०१३-१४ च्या लेखापरिक्षणास विभागामार्फत खालील माहिती उपलब्ध करण्यात आली नाही.

थकबाबी वसुली बाबत

नोंदणीकृत व अनोंदणीकृत व्यापा-यांची संख्या

अनोंदणीकृत व्यापारी नोंदणीकृत करण्यासाठी केलेले प्रयत्न

नोंदणीकृत व अनोंदणीकृत व्यापा-यांसाठी विवरणपत्र दाखल केलेल्या व्यवसायीकांची संख्या / न दाखल केलेले पोटकिर्द व पावती पुस्तके यांचा ताळमेळ

व्यापा-यांचे केलेले निर्धारण व त्याबाबतच्या नस्त्या सादर करणे.

पावती पुस्तक व साठा नोंदवही ताळमेळ

उपरोक्त अभिलेख व माहिती स्थानिक संस्था कर विभागाने लेखापरिक्षणा करिता उपलब्ध करून दिलेली नाही. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम चे कलम १०५ (२) व अनुसुची ‘ड’ प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपुर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. या बाबतची माहिती विभागाने लेखा परिक्षणास उपलब्ध करून दिली नसल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र. ४.३ :- ठोक रक्कम स्विकारण्याबाबत.

ज्या व्यापा-यांची १ ते ५ लाखापर्यंतचे आत वार्षिक उलाढाल आहे. अशा व्यापा-यांकडून ठोक रक्कम स्विकारणेत येत असते. ठोक रक्कम कराचा भरणा केलेल्या गटनिहाय तक्ता परिशिष्ट ‘अ’ मध्ये खालील नमूद केल्याप्रमाणे.

सन २०१३-१४ मध्ये एकरकमी/वार्षिक ठोक रक्कम कराचा भरणा केलेले व्यापारी

(रक्कम रूपयात)

अ.क्र.	गट क्र.	संख्या	रक्कम
	१ ते २१	३००६	१,४३,२४,५२९.००

सदर व्यापा-यांकडून नमुना “द” फॉर्म सोबत वार्षिक उलाढाली बाबत वार्षिक विवरण पत्र व्यापा-यांकडून भरून घेणे आवश्यक आहे. त्याप्रमाणे कार्यवाही संबंधित विभागाकडून झालेचे दिसून येत नाही.

आक्षेप क्र. ४.४ :- सहामाही विवरण पत्राबाबत...

सन २०१३-१४ मधील गट क्र.१ ते २१ ची एकत्रित माहिती खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशिल	एकूण
	व्यापा-यांची नोंदणी संख्या	२२५०३
स्थानिक संस्था कराची वसुली साठी नमुना नोटीस वाटप संख्या	ज	५८५४
	छ	७१६१
	त्र	१९४
	वार्षिक विवरणपत्र जमा	६१७
	निर्धारण केलेली फाईल संख्या	३६४
	निर्धारण केलेली वाढीव रक्कम	२,७५,७८,४३६.००
वरील नाही. निश्चित	ठोक रक्कम भरणा करणा-या व्यापा-यांची संख्या	३००६
	ठोक रक्कम वसुली	१,४७,२४,२२९.००

रु.२,७५,७८,४३६/- वसुली बाबतचा तपशील सादर केलेला नाही.

याबाबत विभागास अनुपालन सादर करण्याबाबत सुचित करण्यात आले होते. अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र. ४.५ :- “ पी ” रजिस्टरला नोंद घेण्याबाबत.

मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रात दि.०१/०४/२०१० पासुन जकाती ऐवजी स्थानिक संस्था कर लागू झाला आहे. महानगरपालिका क्षेत्राचे निवडणूक प्रभागनिहाय २१ गट पाडण्यात आलेले असुन प्रत्येक २ गटासाठी एक स्थानिक संस्था कर अधिकारी, २ लिपीक, २ शिपाई, असा कर्मचारी वर्ग नेमण्यात आला आहे. स्थानिक संस्थाकर नोंदणीकृत व्यापारी संख्या २२५०३ असुन त्या व्यापा-याची नोंदणी प्रमाण पत्रानुसार पी. रजिस्टरला नोंद घेणे अपेक्षित आहे. त्याप्रमाणे नोंदणी घेण्याबाबत सन २०१३-१४ मध्ये कार्यवाही करण्यात आलेली नाही.

पुर्ता करून अनुपालन अहवाल लेखापरिक्षणास सादर करावा.

जोडपत्रात सहामाही विवरण पत्र जमा संख्या दिलेली सहामाही विवरण पत्र किती जमा झाली याबाबत बोध होत नाही. निर्धारण केलेली वाढीव रक्कम

परवाना विभाग

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ३१३, ३७६ व ३८६ अन्वये महानगरपालिका क्षेत्रातील विविध व्यवसाय/उद्योगांदे, आस्थापना यांना महानगरपालिकेचा व्यवसाय परवाना घेणे बंधनकारक आहे.

आक्षेप क्र. ५.१ :- परवाना नोंदवही /मागणी नोंदवही न ठेवणेबाबत.

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे नियम १०२ (२) नुसार नमुना ७६ प्रमाणे परवाना नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. परवाना विभागाकडील अनुज्ञाप्ती फी, दुकाने, कारखाने नोंदणी फी याकरिता उक्त नियमानुसार नमुना क्र. ७६ प्रमाणे परवाना नोंदवही ठेवलेले नाही. यात मागणी संकलन, थकबाकी इत्यादीचा गोषवारा ठेवणे आवश्यक आहे. तसेच मागणी नोंदवही मध्ये नोंदलेली थकबाकी, मागील मागणी पुस्तकावरून अग्रेषित केल्याचे व मागणी नोंदवही मध्ये नोंदलेल्या एकूण संकलनाचे त्यावर्षी संकलन पुस्तकाचे गोषवाऱ्या बरोबर पडताळणी केल्याचे विभाग प्रमुखांनी प्रमाणित करणे आवश्यक आहे.

सन २०१३-१४ या वर्षात अनुज्ञाप्ती फी, दुकाने, कारखाने नोंदणी फी इत्यादी साठी मागणी नोंदवही ठेवण्यात आलेले नाही. त्यामुळे मागील थकबाकी, चालू मागणी व त्यापैकी वसुल झालेल्या रकमांच्या मागणी पुस्तकावरील नोंदीचा मेळ भरणा नोंदवही वरील एकूण वसुलीच्या रकमांशी मेळ घेता आलेला नाही. मागील वर्षाच्या मागणी पुस्तका वरील थकबाकीच्या रकमा बिनचुकपणे चालू वर्षाच्या मागणी नोंदवही मध्ये अग्रेषित केलेल्या आहेत. याचीही खात्री करता आलेली नाही. उपरोक्त बाबीची पुर्तता करून अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र. ५.२ :- परवाना शुल्क वसुलीतील अनियमितता....

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षाचे परवाना विभागाचे लेखापरिक्षण करतेवेळी अंदाजपत्रकीय येणे व प्रत्यक्ष जमा याची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम लाखात)

अ.क्र	लेखाशिर्ष	मागणी	वसुली	थकबाकी	वसुलीची टक्केवारी
	कारखाने, दुकाने परवाने फी	२२०	३२.३४	१८७.६६	१४.०७
	एकूण	२२०	३२.३४	१८७.६६	१४.०७

सन २०१३-१४ पर्यंत आस्थापनात दिलेले परवाने संख्या-११४०

वरील तक्त्याचे अवलोकन केले असता कारखाने, दुकाने परवाने फी या लेखाशिर्षाखाली अपेक्षित अंदाजांपेक्षा अत्यंत कमी वसुली (१४.७%) झाल्याचे निर्दर्शनास येते. सन २०१३-१४ मध्ये परवाना विभागाकडील अधिकृत परवाना धारकांची संख्या ११४० ही अत्यंत कमी असल्याचे लेखापरिक्षणाचे मत आहे. तरी या बाबत सर्वेक्षण करणे गरजेचे आहे.

परवाना विभागाची वसुली अत्यंत कमी झाली असुन विभागाने परवाना न घेणा-या आस्थापना वर काय कार्यवाही केली याबाबतचे अनुपालन अप्राप्त असल्याने रक्कम रु.१८७.६६/- लाख वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र. ५.३ :- विना परवाना व्यवसाय/उद्योग कसुरदार आस्थापनांवरील कारवाई बाबत...

मा. महासभा ठराव क्र.१५ दि.१९/०६/२००८ अन्वये परवाना शुल्कात सुधारणा करणे विलंब शुल्क लागु करणे व विना परवाना आस्थापनांवर कारवाई करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला. त्यानुसार विना परवाना व्यवसाय/उद्योग आस्थापनांवर, कसुरदार आस्थापनांवर खालील कारवाई करण्याचे निश्चित करण्यात आले.

आस्थापनांचा पाणीपुरवठा खंडीत करणे.

विद्युतपुरवठा खंडीत करण्यासाठी मे.रिलायन्स एनर्जी या विद्युत पुरवठा कंपनीस कळविणे.

आस्थापनेबाबत पोलीस स्टेशनला तक्रार नोंदविणे.

महानगरपालिके व्यतिरिक्त अन्य कार्यालय/विभाग यांचा परवाना असल्यास तो रद्द करण्याकरिता संबंधित कार्यालय/विभाग यांना कळविणे.

मा. महासभा ठरावास अनुसरुन परवाना विभागाने विना परवाना फी उद्योग/आस्थापना व कसुरदार आस्थापनांवर केलेल्या कारवाई तपशिल व त्यामुळे परवाना फी उत्पन्नात झालेली वाढ याचा तपशिल लेखापरिक्षणास सादर केला नाही.

यावरुन असे आढळून येते की, प्रत्येक वर्षाची नुतनीकरण फी मुदतीत भरल्याचे दिसुन येत नसल्याने नुतनीकरण न केलेल्या परवाना धारकाकडून दंड रक्कम वसुल केल्याचे दिसुन येत नाही. दंड आकारणी बाबत संबंधित विभागाने प्रशासकीय मंजूरी घेऊन आवश्यक ती कार्यवाही करून परवानाचे नुतनीकरण वेळच्या वेळी होऊन महानगरपालिकेच्या उत्पन्नात वाढ होण्याचे दृष्टीने प्रयत्न करणे गरजेचे आहे. सन २०११-१२ च्या लेखापरिक्षणात देखील सदर आक्षेप घेण्यात आला होता. सदर आक्षेपाचे विभागाने अनुपालन सादर करणे आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र. ५.४ :- विभागीय कामकाजाबाबत...

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ३१३, ३७६ व ३८६ नुसार व्यवसायधारकांना परवाना फी आकारुन परवाना देण्यात येतो.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ३८६(१) अन्वये द्यावयाच्या परवान्यांवर स्वाक्षरीचे अधिकार महानगरपालिका आयुक्त यांचे आहेत. नवीन परवाना/नुतनीकरण परवाना अर्ज करणे, त्याकरिता परवाना फी स्विकारणे, नवीन/नुतनीकरण परवाना देणे याबाबी प्रभाग क्षेत्रीय स्तरावर करण्यात येत असल्याचे निर्दर्शनास आले. क्षेत्रीय स्तरावर अधिकाराचे प्रत्यावर्तन केल्याचे आदेश लेखापरिक्षणास सादर करावे. अधिनियमातील तरतुदीनुसार प्रभाग क्षेत्रीय स्तरावर येणारी कार्यवाही व वसुलीबाबतचे आवश्यक अभिलेख लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाले नाहीत. प्रभाग क्षेत्रीय स्तरावर कार्यपद्धतीत समानता व समन्वयाचा अभाव असल्याचे दिसुन येते. याचे परिणामस्वरूपतः महानगरपालिकेस परवाना शुल्कापोटी मिळणा-या उत्पन्नावर परिणाम होत असल्याचे लेखापरिक्षणाच्या निर्दर्शनास आलेले आहे.

आक्षेप क्र. ५.५ :- साठा परवाना दंड वसुली न केलेबाबत व परवान्याच्या नुतनीकरण्या बाबत

परवाना विभागाकडून विविध संस्थांना विविध मालाचा साठा करण्यासाठी एक वर्षाचे कालावधीसाठी परवाना दिला जातो. परवाना देताना परवान्याबाबत ठराविक फी आकारली जाते व परवान्याची मुदत संपल्यानंतर परवाना विभागाकडून आवश्यकतेनुसार कधीही परवाना नुतनीकरण करून देण्यात येतो. उशीरा झालेल्या नुतनीकरण बाबत कोणतीही कार्यवाही करण्यात येत नाही.

वास्तविक परवान्याचे नुतनीकरण करण्यासाठी ठराविक कालावधीत परवान्याचे नुतनीकरण करून घेणे परवाना धारकास बंधनकारक आहे.

सन २०१३-१४ या वर्षात परवाना विभागाकडून ११४० इतक्या आस्थापनांना परवाना दिलेले असल्याचे दिसुन येतात.

अ.क्र	वर्ष	परवाना संख्या	वसुल रक्कम
१.	२०११-१२	५२१	१०८२७६४.००
२.	२०१२-१३	५२५	७८९३२०.००
३.	२०१३-१४	११४०	३२,३४,२२०/-

मिरा-भाईदर शहराची मागील काही वर्षात औद्योगिक दृष्ट्या मोठ्या प्रमाणावर प्रगती झाल्याचे दिसून येते याच कालावधीत मोठमोठे मॉल, डिपार्टमेंटल स्टोअर्स शहरात उभी राहिली आहेत त्यांना अद्यापपर्यंत परवाने दिलेले नाहीत असे निर्दर्शनास आल आहे. त्यामुळे दुकाने व कारखाने परवाना धारकांची संख्या फार मोठ्या प्रमाणात असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. स्थानिक संस्थाकर विभाग व मालमत्ता कर विभागाकडील वाणिज्य आस्थापनाची आकडेवाढी सुमारे अनुक्रमे २२९०४ व ४८००० इतकी आहे. त्यानुसार परवाना आस्थापनांची संख्या अत्यंत कमी आहे. त्यामुळे संपूर्ण शहरातील अशा प्रकारच्या आस्थापानांचा सर्वे करून परवानाधारकांकडून परवाना फी वसुल केल्यास उत्पन्नात मोठ्या प्रमाणात वाढ होण्याची शक्यता आहे. परिणामी अनधिकृत परवाना धारक राहणार नाहीत.

आक्षेप क्र.५.६ :पोटकिर्दवर स्वाक्षरी नसणे बाबत.

परवाना विभागा कडील सन २०१३-१४ या वर्षाची पावती पुस्तके, पोटकिद चलने तपासण्यात आली परंतु चलनावर व पोटकिदवर लिपीकाची सही आहे. पोटकिदवर परवाना अधिक्षक यांचा रबर स्टॅप मारण्यात आला असुन परवाना अधिक्षकांनी स्वाक्षरी केली नाही. तसेच पावती पुस्तकाचा साठा रजिस्टर ठेवण्यात आलेला नाही, यामुळे पावती पुस्तका बाबत ताळमेळ घेता आलेला नाही. पुर्तता करून अनुपालन सादर करावे.

जाहिरात विभाग

आक्षेप क्र. ६.१ :- थकबाकीबाबत.....

सन २०१३-१४ अखेर जाहिरात विभागाकडील मागणी, वसुली व थकबाकी खालीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम रूपयांत)

अ. क्र	लेखाशिर्ष	मागणी	वसुली	थकबाकी
१.	जाहिरात कर जाहिरात कर/इतर कर/कमानी	९४०८३२३८. ००	९८९३९२०.० ०	४९८९३९८. ००
२.	होर्डिंगज (ठेका होर्डिंगज/कॅन्टीलिव्हर फी/किओस्क/प्रदुषण नियंत्रक फलक)	२३३२९२३८. ००	१७३४४२८७. ००	५९८४८५९. ००
३.	पे ॲण्ड पार्क	२३७२३८७.० ०	२३७२३८७.० ०	-
	एकूण	३,९७,८४७.६ ३/	२९६९०५९४	१०९७४९६९

जाहिरात विभागाकडील सन २०१३-१४ मधील मागणी वसुली व थकबाकी तक्त्याचे अवलोकन केले असता निर्दर्शनास येते की, एकूण मागणी रु.३९७८४७६३/- होती त्यापैकी रु.२९६९०५९४/- रक्कमेची वसुली झालेली आहे व थकबाकी रु.१०९७४९६९/- आहे. मार्च २०१४ अखेर असलेली रक्कम रु.१०९७४९६९/- वसुल करण्याबाबत विभागाने काय कार्यवाही केली याचा तपशिल लेखापरिक्षणास सादर केलेला नाही. थकित रक्कम वसुली करून अनुपालन लेखापरिक्षणास सादर करावे तो पर्यंत रक्कम रु.१०९७४९६९/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र.६.२ किओक्सच्या निवेदेबाबत :-

मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रातील स्ट्रीट लाईट पोलवरील जाहिरातीचा ठेका मे.रिलायन्स इन्फ्रास्टक्चर प्रा.लि. यांना जा.क्र.मनपा/सांबा/४७५७/२०१०-११ दि.०४/१०/२०१० अन्वये एकूण ६ वर्ष कालावधीकरिता देण्यांत आलेला होता. तथापी मा.महासभा दि.१६/०७/२०१४ ठराव क्र.२० नुसार मे.रिलायन्स इन्फ्रास्टक्चर प्रा.लि. यांचे बरोबर विद्युत पोलवरील किओक्स करिता केलेला करारनामा रद्द करण्यात यावा व दोन विद्युत पोलच्या मधील जागेत नव्याने जाहिरात पोल उभारून त्यावर जाहिरात करण्याच्या निविदा मागविण्यात याव्यांत असा ठराव पारीत

झालेला आहे. परंतु ठराव पारित झाल्यापासुन अद्यापर्यंत निविदाबाबतची कार्यवाही पुर्ण झाल्याचे दिसुन येत नाही. तरी याबाबत सविस्तर खुलासा विभागाकडून येणे अपेक्षित आहे.

पे अॅन्ड पार्क विभाग

आक्षेप ७.१:- भाईंदर(प.) स्कायवॉक खालील पे अॅड पार्कच्या निविदेबाबत :-

भाईंदर(प.) रेल्वे स्टेशन जवळ, स्काय वॉक खाली पे अॅण्ड पार्क(वाहनतळ) येथील निविदेस मा.महासभा दि.२०/०२/२०१३ ठराव क्र.५७ अन्वये मंजुरी दिली होती. परंतु यशस्वी ठेकेदार यांनी काम करणेस असमर्थता दर्शविल्यामुळे मा.आयुक्त सो. यांनी दि.२०/०६/२०१५ रोजी संबंधित एजन्सीचे डिपॉऱ्झिट जप्त करून ब्लॅक लिस्ट करणेची कार्यवाही करावी तसेच नव्याने निविदा मागविणेस मंजुरी दिलेली आहे. परंतु सदर अभिलेख तपासले असता ठेकेदारांस ब्लॅक लिस्ट केल्याबाबतची कार्यवाही विभागाने केली नसल्याची दिसून येते तरी याबाबत सविस्तर खुलासा सादर करणेत यावा.

अतिक्रमण विभाग

आक्षेप क्र. C.१ :- लेखापरिक्षणास अभिलेख व माहिती उपलब्ध करणेबाबत.....

फेरीवाल्यांचे जप्त केलेल्या साहित्याबाबतची माहितीदंड वसुली केल्याबाबतची व साहित्य लिलाव केले बाबातची माहिती. अनधिकृत बांधकाम नियंत्रणाच्या प्रभाग निहाय नोंदवह्या व अभिलेख निष्कासित केलेल्या प्रकरणांचा खर्चमागणी देयकाचा तपशिलनोटीस नोंद वही निष्कासित साठी वापरलेली मशिनरी व मनुष्यबळ ईत्यादी यंत्रणा यांचा कालवधी / दर MRTP कायद्यानुसार गुन्हे नोंद वही बीट नोंदवह्या कारवाई नोंद वही निष्कासित खर्च व वसुली नोंदवही

सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षातील लेखापरिक्षणासाठी विभागास खालील संदर्भिय पत्रान्वये कळविण्यात आले असुन माहिती व अभिलेख उपलब्ध झालेले नाहीत.

१.जा.क्र.मनपा/मुलेप/८७/२०१५-१६ दि. १४/०८/२०१५

२.जा.क्र.मनपा/मुलेप/१५२/२०१५-१६ दि. २२/१२/२०१५

३.जा.क्र.मनपा/मुलेप/२५/२०१५-१६ दि. २१/०४/२०१६

४.जा.क्र.मनपा/मुलेप/१५७/२०१३-१७ दि. ३०/९/२०१६

उपरोक्त अभिलेख व माहिती अतिक्रमण विभागाने लेखापरिक्षण करिता उपलब्ध करून दिलेली नाही. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम चे कलम १०५ (२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षण करिता विभागाने संपूर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबतची माहिती लेखापरिक्षणात उपलब्ध करून दिली नसल्याचे लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र. C.२ :- अनधिकृत बांधकामे पाडल्यावर झालेला खर्च...

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम १९६६ चे कलम ५७ नुसार अनधिकृत बांधकामे काढून टाकण्याच्या प्रयोजनार्थ या अधिनियमातील कलम ५३,५४,५५ व ५६ नुसार केलेल्या खर्चाची रक्कम कसूर करण्याचा इसमाकडुन किंवा भुमिखंडाच्या मालकाकडुन वसुल करण्याची तरतुद आहे.

मार्च-२०१४ अखेर अनधिकृत बांधकाम विभागाने दिलेल्या नोटिसी, केलेली कार्यवाही, न्यायप्रविष्ट प्रकरणे व वसुलीबाबतचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे. या बाबतची माहिती विभागाने लेखा परिक्षणास उपलब्ध करून दिली नसल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही.

अतिक्रमण विभागाने अनाधिकृत बांधकामे तोडण्यासाठी झालेल्या एकूण खर्च व वसुल केलेली रक्कम व थकबाकी संबंधी माहिती व सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षातील अभिलेख तपासणी करीता लेखापरिक्षणास सादर करण्यात आलेले नाहीत. विभागाने प्रलंबीत खर्च वसुलीचा ताळमेळ घेवून रक्कम वसुल करण्याबाबत कार्यवाही करणे आवश्यक आहे. याबाबतची माहिती विभागाने लेखा परिक्षणास उपलब्ध करून दिली नसल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र. C.३ :- खर्च वसुलीबाबत...

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम २६० (२) व २६४ (४) अन्वये नियमांच्या किंवा उपविधींच्या विरुद्ध सुरु असलेली/केलेली/ मोडकळीस आलेली/पडण्याचा संभव असलेली बांधकामे तोडण्याचे अधिकार महानगरपालिका आयुक्त यांना प्रदान करण्यात आलेले आहेत. अशा तोडण्यात आलेल्या बांधकामाचा खर्च बांधकामाचे मालक किंवा भोगवटादार यांचे कडुन वसुल करता येईल अशी तरतुद आहे.

उक्त तरतुदी नुसार महानगरपालिका क्षेत्रातील अनधिकृत/ अतिक्रमण/ मोडकळीस आलेली बांधकाम हटविणेची कार्यवाही करताना याकामी खर्च संबंधितांकडुन मा. महासभेच्या ठरावानुसार ठरवुन दिलेल्या दराने वसुल केला किंवा कसे याबाबतची तपासणी करणेसाठी अभिलेख उपलब्ध करून देणेत आलेले नाही. त्यामुळे निष्कासीत केलेल्या बांधकामाच्या वसुलीचा खर्च अधिनियमातील तरतुदीनुसार विभागाने वसुली केलेली नसल्याने महानगरपालिकेचे आर्थिक नुकसान झाल्याची धारणा आहे. या बाबतची माहिती विभागाने लेखा परिक्षणास उपलब्ध करून दिली नसल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र. ८.४ :- विभागीय कामकाजाबाबत....

अनधिकृत बांधकाम नियंत्रण विभागातील विभाग प्रमुख त्यांचे अधिनिस्त प्रभाग अधिकारी, कनिष्ठ अभियंते व कर्मचारी वर्ग यांच्यात एकसुत्रता नसल्याकारणामुळे अनधिकृत/अतिक्रमण बांधकामे तोडण्याचे खर्च वसुल करता आलेले नाहीत. सदर बाब गंभीर स्वरूपाची असुन याबाबतचे गांर्भीय लक्षात घेऊ कायदेशीर तरतुदी व सक्षम प्राधिकरण्याचे नियमाची तपासणी करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी. व त्यानुसार अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र. ८.५ :- जप्त साहित्याबाबत....

विभागाने जप्त केलेल्या सामानाच्या साहित्याची नोंद व वसुल झालेला रक्कमेचा रोखपालाकडे भरणा करणेपुर्वी महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ मधील नियम क्र. ७८(३) ७९ नुसार भरणा नोंदवही ठेवणे व नोंदी घेणे आवश्यक असते. परंतु सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात विभागाने कोणतीही नोंदवही ठेवलेली नाही.

त्यामुळे अतिक्रमण जप्ती व दंड वसुली व वसुल झालेल्या रक्कमेची रोखपालाकडे भरणा झाला आहे किंवा नाही हे तपासता आलेले नाही. उक्त नियमप्रमाणे विभागाने कार्यवाही का केली नाही. याबाबत विभागाचा खुलासा अप्राप्त आहे. या बाबतची माहिती विभागाने लेखा परिक्षणास उपलब्ध करून दिली नसल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र. ८.६ :- जप्त मालमत्ता सोडवतांना....

अतिक्रमण विभागाचे सन २०१३-१४ चे लेखापरिक्षणांती पावती पुस्तकावरून भरणा नोंदवहीवरील नोंदीप्रमाणे बन्याच बांधकाम धारकाकडुन विक्रेत्याकडुन डिमॉलिशन किंवा रिमूळल चार्जेसची वसुली करण्यात आलेली नाही व त्याचप्रमाणे विविध प्रकाराचे साहित्य हातगाडी इ.ची सोडवणूक करताना वसुल केलेली रक्कमे याबाबतची तपासणी करणेसाठी कोणतेही दप्तर विभागाने उपलब्ध करून दिलेले नाही. पत्रान्वये अभिलेख उपलब्ध करून देण्याबाबत कळविले आहे. तथापी या संदर्भात कोणतेही अभिलेख सन २०१३-१४ या वर्षीचे कोणतेही अभिलेख उपलब्ध करून देण्यात आलेले नाही. वास्तविक जप्त केलेल्या साहित्याचे वर्णन वजन परिमाण इत्यादि बाबतच्या तपशिलाचे अभिलेख ठेवणे आवश्यक आहे. मा. महासभेच्या ठरावान्वये निश्चित केलेल्या दराप्रमाणे वसुली करावयाची आहे. या संदर्भात मा. महासभेच्या निर्णयाप्रमाणे कार्यवाहीसाठी ठेवावयाचे अभिलेख व नोंद वहया या बाबत विभाग प्रमुख अतिक्रमण यांना लेखीपत्रान्वये कळविण्यात येवून देखील दप्तर उपलब्ध करून देण्यात आलेले नाही.

याबाबत विभागाचे अनुपालन अप्राप्त आहे. या बाबतची माहिती विभागाने लेखा परिक्षणास उपलब्ध करून दिली नसल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र. ८.७ :- जंगम मालमत्ताबाबत...

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ मधील नियम क्र. १४४ (१) अन्वये नमुना क्र. १४४ प्रमाणे विहीत नमुन्यात प्रत्येक विभागाने जंगम मालमत्ता नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. परंतु अतिक्रमण विभागाने प्रभाग क्र. १,२,३ व ४ च्या प्रभागामधे उक्त नियमाप्रमाणे जंगम मालमत्ता नोंदवहया ठेवण्यात आलेल्या नाहीत. तरी जंगम मालमत्ता नोंदवही अद्यावत करून लेखापरिक्षणास अनुपालन करण्यात यावेत.

आक्षेप क्र. ८.८ :- अनाधिकृत बांधकामांना आळा घालण्याबाबत....

शासन परिपत्रक नगरविकास विभाग क्र. ठामपा/२००८/प्र.क्र.५/२००८ नवि२-३/दि. २८ जानेवारी २००८ अन्वये ठाणे जिल्ह्यातील सर्व महानगरपालिका क्षेत्रातील अनाधिकृत बांधकामांना आळा घालणेसाठी उपाययोजना निश्चित करण्यात आली आहे. सदर उपायोजनेस अनुसरुन विभागाकडील खालील अभिलेख सन २०१३-१४ च्या लेखापरिक्षणाकरिता मागविण्यात आले.

प्रभाग क्षेत्रात नव्याने आढळून आलेली अनधिकृत बांधकामे व ती निष्कासीत केल्याबाबतचा दैनंदिन अहवाल.

प्रभाग क्षेत्रात अनधिकृत बांधकामा संदर्भातील तकारीसाठी ठेवण्यांत आलेली नोंदवही.

प्रभाग कार्यक्षेत्रात अनधिकृत बांधकामे होत असल्याबाबत/वा नसल्याबाबत दरमहा मा. आयुक्त सांघ यांना सादर केलेले प्रमाणपत्र.

प्रभाग क्षेत्रात सर्व जुनी व नविन बांधकामे निष्कासीत करणेसाठी धडक मोहिम हाती घेतली असल्यास अशा मोहिमेत केलेल्या कार्यवाहीचा तपशील.

अतिक्रमण व अनधिकृत बांधकामाची नोंदवही.

या सर्व बाबी विभागाने लेखापरिक्षणास सादर केलेल्या नाहीत.

अनधिकृत बांधकामाना आळा घालण्याचे अनुषंगाने उक्त अभिलेख अद्यावत असणे अत्यंत आवश्यक आहे. सदर अभिलेख विभागाने अद्यावत ठेवले नसल्यास सदर बाब गंभीर आहे. या बाबतची माहिती विभागाने लेखा परिक्षणास उपलब्ध करून दिली नसल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र.८.९ :- विना परवाना बोर्ड/बॅनर बाबत केलेली कारवाई.

भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रातील राजकीय पक्षाचा कार्यक्रमांचे वाढदिवसाचे इतर बोर्ड/बॅनर्स कमानीची परवानगी देण्याचे अधिकारी संबंधित प्रभाग अधिकारी यांना प्रदान करण्यात आले होते. त्याचप्रमाणे मुदतबाह्य व विनापरवानगी लावण्यात आलेले बोर्ड/बॅनर्स/कटआउट हे काढण्याचे काम सोपविले होते. संबंधित प्रभाग अधिकारी यांनी मुदतबाह्य व विनापरवानगी काढलेले बोर्ड/बॅनर्स व अनधिकृत बॅनर बाबत केलेल्या कारवाईची नोंदवही तसेच वसुल केलेल्या रक्कमेबाबतची माहिती लेखापरिक्षणास सादर केलेली नाही. तरी संबंधित प्रभाग क्र.१, २, ३, ४, ५ व ६चे प्रभाग अधिकारी यांनी या बाबतची माहिती लेखा परिक्षणास उपलब्ध करून दिली नसल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही. तरी वरील बाबीची पुर्तता करून अनुपालन अहवाल सादर करावा.

बांधकाम विभाग

आक्षेप क्र ९.१:- खर्चाचे अंदाज व अखर्चित रक्कमांबाबत....

मार्च-२०१४ अखेर बांधकाम विभागाकडील अखर्चित रक्कमांचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम लाखात)

अ.क्र	बाब	तरतुद	खर्च	शिल्लक
	नवीन रस्ते बांधकाम	१४९०.००	९२८.४२	५६१.५८
	नवीन गटारे/नाले बांधकाम	१०९०.००	८०९.२७	२००.७३
	शाळा इमारत बांधणी/शाळा पुर्नबांधणी	१००.००	६३.७०	३६.३०
	तांत्रिक सल्लागार फी	६०.००	४८.६५	११.३५
	एकूण	२६६०	१८५०.०४	८०९.९६

बांधकाम विभागाकडील वरील भिन्न लेखाशिर्षाखाली करण्यात आलेल्या एकूण तरतुद रु.२६६० लाखापैकी रु. १८५०.०४ लाख खर्च करण्यात आली व उर्वरीत रु. ८०९.९६ लाख शिल्लक रक्कम खर्च न झाल्याने व्यपगत झाली.

विभागाने आर्थिक वर्षाअखेर होणा-न्या संभावित खर्चाचे अंदाज अचुक बांधणे आवश्यक होते. सदर रक्कम वर्षाअखेर अखर्चित राहणार असल्याचा अंदाज घेतला असता तर पुनर्विनियोजनाद्वारे किंवा सुधारित अंदाजपत्रकात ही शिल्लक तरतुद तातडीच्या व महत्त्वाच्या विकास कामांकडे वर्ग करणे शक्य झाले असते. अचुक अंदाजा अभावी रक्कम अखर्चित राहिली असल्याचे लेखापरिक्षणाच्या निर्दर्शनास आले आहे. सबब खर्चाचे अचुक अंदाज बांधण्याकडे लक्ष देणे गरजेचे आहे.

आक्षेप क्र. ९.२ :- स्वामित्व धनाचा (Royalty) भरणा शासनास करणेबाबत...

मिरा भाईदर महानगरपालिकेतील बांधकाम विभागामार्फत B.S.U.P. योजना, नवीन रस्ते बनविणे, नवीन गटारे बनविणे इ. यासारखे विविध विकास प्रकल्प राबविण्यात येतात. सदर प्रकल्पांच्या अंदाजपत्रकात गौण खनिजांच्या उत्खननाबाबत कंत्राटदाराने राज्य शासनास प्रदान करावयाच्या स्वामित्व धनाचा (Royalty) चा अंतर्भाव असतो. महसुल व वन विभागाकडील परिपत्रक क्र.गौणखनिज-१०/२००६/प्र.क्र.३७/ख (१) दि.१५/१२/२००६ अन्वये गौण खनिजांचे दर निश्चित करण्यात आलेले आहेत.

सन २०१३-१४ मध्ये बांधकाम विभागामार्फत राबविण्यात योणा-न्या विविध प्रकल्पांमध्ये गौण खनिजांच्या स्वामित्व धनापोटी कंत्राटदाराने शासनास भरणा करण्यात आलेल्या रक्कमांचा तपशिल व त्याचे पृष्ठचर्थ त्याने सादर केलेले अभिलेख यांचा तपशिल लेखापरिक्षणास सादर करण्यात आलेला नाही. गौण खनिजांच्या स्वामित्व धनापोटी कंत्राटदाराकडे शासनाचे लाखो रुपये थकल्याची लेखापरिक्षणाची धारणा आहे. विभागाने संबंधित अभिलेख व चलने लेखापरिक्षणास सादर करणे आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र.९.३ :- BSUP योजने अंतर्गत कंत्राटदारांना प्रदान करण्यात आलेला Mobolization Advance व त्यावरील व्याज वसुल करण्याबाबत अनियमितता....

केंद्र शासनाच्या जवाहरलाल नेहरु राष्ट्रीय पुनरुत्थान अभियाना अंतर्गत शहरी गरीबांना सुविधा पुरवणे (BSUP) या उपक्रमाद्वारे महानगरपालिकेतील जनतानगर व काशीचर्च या भागात झोपडपट्टी वासीयांकरिता घरे बांधावयाचे काम मंजुर करण्यात आले आहे.

सदर योजनेकरिता काढण्यात आलेल्या निविदेतील Volume 1 – General Requirements मधील Sr. No. – 4 Additional Instruction to bidders मधील Sr. No. – 56 मधील तरतुदी नुसार निविदेच्या मुल्याच्या ५% Mobolization Advance स्टेट बँक ऑफ इंडीयाचा व्याजदर +०.५% प्रती वर्ष या दराने निविदाधारकांना प्रदान करण्याबाबत व तो समान चार हफ्त्यांमध्ये प्रथम ते चतुर्थ चालू देयकांतुन (RA Bill) वसुल करण्याबाबत तरतुद आहे. सदर तरतुदीच्या अनुषंगाने महानगरपालिकेने BSUP योजनेतील कंत्राटदारांना वाटप करण्यात आलेल्या Mobolization Advance चा सद्यस्थितीचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	कंत्राटदाराचे नाव	पैकेज	निविदेची रक्कम	प्रदान करण्यात आलेला गृजदृश्यमान अवृद्धी	वसुल करण्यात आलेला गृजदृश्यमान अवृद्धी	गृजदृश्यमान अवृद्धी ची वसुल व्य
१.	मे. शायनो टोस्कॅनो (जेव्ही)	ख १	१०६.७३ कोटी	१,०६,००,०००/-	१,०६,००,०००/-	५,००,०००/-
२.	मे. डीविनीटी (जेव्ही)	ख २	९३.३० कोटी	३,९७,००,०००/-	१,७५.३५.२४९	
३.	मे. श्रीजी बिटकॉन (जेव्ही)	ख ३	९३.२८ कोटी	१,५०,००,०००	१,५०,००,०००	१०,००,०००
४.	मे. डी.एस.के. (जेव्ही)	काशी चर्च	३७.२४ कोटी	निरंक	निरंक	निरंक
				५.७३,००,०००/-	४,३१,३५,२४९/-	१५,००,०००/-

वरील तक्त्याचे अवलोकन केले असता असे निर्दर्शनास येते की, J १ पैकेजचे कंत्राटदार मे. शायनो टोस्कॅनो व J ३ पैकेजचे कंत्राटदार मे. श्रीजी बिटकॉन यांचे देयकातुन Mobolization Advance व त्यावरील व्याजाची रक्कम वसुल करण्याची कार्यवाही विभागाने केली आहे. परंतु, J २ पैकेजचे कंत्राटदार मे. डीविनीटी यांच्याकडून व्याजाची वसुली लेखापरिक्षण समयी करण्यात आली नसल्याचे निर्दर्शनास आले. मे. डीविनीटी यांच्या कडुन

उर्वरित Mobolization Advance 'E^oEÖ±EÖ ॥EÉEßEiE Eäò±Eä±aEÉ EöE^aEÇ'EE½þOSÉE +xEÖ{EE±ExE +½þ'EE±E ±EäJEE{EE®ùIÉhEE°E
°EEEnù®ù Eò®ùE'EE.

आक्षेप क्र. ९.४ :- वाल्मीकी योजना करारनाम्याबदल.

वाल्मीकी योजनेकरिता कंत्राटदाराशी करण्यात आलेला करारनामा रु. १०० चे मुद्रांक पेपरवर करण्यात आला आहे. Bombay Stamp Act १९५८ मधील Article ६३व५४(ii) read with Article (b) of schedule नुसार रु. १० लाखापर्यंत करारनाम्याकरिता रु. १००/- व रु.१०,००,०००/- वरील प्रत्येक लाख रुपयापर्यंतच्या करारनाम्याकरिता प्रत्येकी १००/- या प्रमाणे जास्तीत जास्त ५ लाख रुपये मुद्रांक शुल्क आकारणी करणे क्रमप्राप्त आहे. सदर काम रु. ६० लाखाचे झाले असल्याने रु.५१००/- च्या मुद्रांक शुल्कावर करारनामा करणे आवश्यक होते. परंतु रु ५०००/- मुद्रांक शुल्क कमी वापरल्याने, सदर रक्कम संबंधित कंत्राटदारांकडून वसुल करणे आवश्यक आहे.

मुद्रांक शुल्कापोटी आक्षेपाधीन ठेवण्यात आलेली रक्कम संबंधिता कडुन वसुल होईपर्यंत रु. ५०००/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

आक्षेप क्र. ९.५ :- अनुदानांच्या विनियोग प्रमाणपत्रांबाबत...

मिरा भाईदर महानगरपालिकेस वेगवेगळ्या प्रकल्पांसाठी राज्य व केंद्रशासनाकडून जवाहरलाल नेहरु राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियान B.S.U.P, महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाअभियान, दलित वस्ती अनुदान, निर्मल भारत अभियान अशा योजनांतर्गत अनुदान प्राप्त होत आहे. सदर अनुदान विहीत कालावधीत खर्च करणे व त्याची उपयोगिता/विनियोग प्रमाणपत्रे शासनास सादर करणे अभिप्रेत आहे. विनियोग प्रमाणपत्रा अभावी शासनाकडून अनुदानाचे पुढील हफ्ते वितरीत होत नाहीत.

उपरोक्त विविध योजनांतर्गत महानगरपालिकेस प्राप्त अनुदानाच्या विनियोग प्रमाणपत्रांचा तपशिल लेखापरिक्षणास सादर करण्यात आलेला नाही त्यामुळे केंद्र व राज्य शासनाकडील अनुदानांच्या विनियोगाबाबत निष्कर्ष काढता आले नाहीत.

आक्षेप क्र. ९.६ :- महानगरपालिका स्थावर / जंगम मालमत्तेबाबत..

महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ मधील नियम १५५ नुसार महापालिकेच्या स्थावर मालमत्तेच्या नोंदी (जमिन सोडून) नमुना नं.१२८ मधील नोंदवहीत होणे आवश्यक आहे. तसेच महापालिकेने इतर प्रकारात खरेदी केलेल्या किंवा शासनाकडून हस्तांतरीत झालेल्या जमिनीबाबत नोंदी नमुना क्र.१२९ मध्ये घेणे आवश्यक आहे. तसेच नियम क्र. ४४४ प्रमाणे मालमत्ता नोंद नमुना नं.४४४ मध्ये ठेवणे आवश्यक आहे. अशा ठेवलेल्या नोंदी नियम क्र.१५६ प्रमाणे सक्षम अधिकाऱ्यांनी वर्षाअखेर तपासणी करून वरिष्ठांना अहवाल सादर करणे आवश्यक आहे. सन २०१३-१४ च्या लेखापरिक्षणाकरिता स्थावर मालमत्ता नोंदवही उपलब्ध करण्यात आली नाही.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५(२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपूर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु उपरोक्त नोंदवही उपलब्ध करून न दिल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र. ९.७ :- महानगरपालिकेची मालमत्ता भाड्याने देणेबाबत....

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता १९७१ मधील नियम १२० अन्वये महानगरपालिकेची मालमत्ता भाड्याने देण्यासंबंधीचे नमुना क्र. ८९ प्रमाणे नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. मालमत्तेच्या भाड्याची रक्कम, त्यासह वस्तुंचा तपशील व कोणास भाड्याने दिली याच्या नोंदी व्यक्तीच्या अर्जावरुन व सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेल्या आदेशावरुन नोंदण्यात याव्यात दिलेली वस्तु परत येताच, त्याचा दिनांक पुस्तकांत नोंदण्यात यावा. वर्षाखेर शुल्क / भाड्याची थकबाकी राहिल्यास ती पुढील वर्षात अग्रेषीत केली पाहिजे. परंतु विभागाने नमुना क्र. ८९ प्रमाणे नोंदवही लेखापरिक्षणास उपलब्ध करून दिलेली नाही. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५(२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षण करिता विभागाने संपुर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. त्यामुळे उपरोक्त बाबींचे लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र. ९.८ :- कामाच्या परिपूर्तीच्या अहवालाबाबत...

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता १९७१ मधील नियम क्र. १७६ अन्वये जेव्हा बांधकाम पूर्ण करण्यात येईल तेव्हा महानगरपालिका अभियंता यांनी नमुना क्र. १३२ प्रमाणे बांधकाम पूर्ण झाल्याचे प्रतिवृत्त / अहवालाची नोंद करणे आवश्यक आहे. तसेच नमुना क्र. १३३ मध्ये नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. बांधकाम विभागाने नमुना क्र. १३२ प्रमाणे प्रतिवृत्त / अहवालाची नोंद व नमुना क्र. १३३ प्रमाणे नोंदवही ठेवल्याबाबतचे अभिलेख लेखापरिक्षणास उपलब्ध करून दिलेले नाहीत. तसेच जेव्हा अंदाजापेक्षा अधिक रक्कम खर्च झाली तेव्हा परिमाण दर व केलेल्या बांधकामावरचा खर्च व तसेच त्या संबंधातील अंदाज, यांची तुलना करून सर्व तफावतीबाबत स्पष्टीकरण केलेले नाही. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५(२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षण करिता विभागाने संपुर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. तरी याबाबत विभागाने खुलासा करून पुर्तता अहवाल सादर करावा.

आक्षेप क्र. ९.९ :- विकास आराखडा अंमलबजावणी खर्चाबाबत...

सन २०१३-१४ च्या अर्थसंकल्पात विकास आराखडा अंमलबजावणी लेखाशिर्षाखाली करण्यात आलेली तरतुद व झालेल्या खर्चाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

अ.क्र	लेखाशिर्ष	तरतुद	खर्च	शिल्लक
	भाईदर पुर्व/पश्चिम चौपाटी	५०.००	८.८६	४१.९४
	मुख्य कार्यालय फर्निचर/इमारत बांधकाम	२५.००	२४.५७	०.४३
	नगर भुमापन	५०.००	२.०८	४७.९२
	आरक्षित जागा विकसित करणे	३०.००	२९.३२	०.६८
	विकास आराखडा संगणकीकरण	१०.००	९.७२	०.२८
	कम्युनिटी सेंटर-४	१०.००	-	१०.००
	नाटयगृह	२५.००	-	२५.००
	एकूण	२००.००	७४.५५	१२५.४५

विकास आराखडा अंमलबजावणी करिता एकूण रु. २०० लाखाची तरतुद करण्यात आली होती यापैकी रु. ७४.५५ लाख खर्च करण्यात आले व रु.१२५.४५ लाख एवढा निधी अखर्चित राहिला. विकास आराखडा अंमलबजावणी करिता मंजुर करण्यात आलेल्या तरतुदीपैकी फक्त रु.७४.५५ तरतुदीचा विनियोग करण्यात आला आहे. उर्वरित रु. १२५.४५ रक्कम खर्च न होण्या मागच्या कारणांचा खुलासा विभागामार्फत होणे आवश्यक आहे.

जनसंपर्क विभाग

आक्षेप क्र. १०.१ :- जाहिरात वितरणाबाबत...

शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र.पीयुबी-१०००/प्र.क्र.७३/२०००/३४ दि.१ मे २००१अन्वये वृत्तपत्र व नियतकालिकांना देण्यात येणा-या वर्गीकृत व दर्शनी जाहिरातीच्या वितरणाबाबत धोरण निश्चित करण्यात आले आहे. तदनंतर शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र. जाहिरात २००९/प्र.क्र.१३७/का-३४ दि. ३१ ऑगस्ट २००९ अन्वये जाहिरात वितरण धोरणात सुधारणा करण्यात आल्या.

सदर धोरणास अनुसरुन मिरा भाईदर महानगरपालिकेमार्फत वितरीत करण्यात येणा-या सर्व जाहिरातीचे वितरण.....

अ. शासनमान्य दराने

ब. चक्रीय पद्धतीने (रोटेशन)

क. समान चौ.से.मी.वाटपाच्या तत्वास अनुसरुन

ड. वर्गीकृत वर्तमानपत्रात करणे आवश्यक आहे.

जनसंपर्क विभागाकडील अभिलेखांचे लेखापरिक्षण केले असता उपरोक्त शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार जाहिरातीचे वितरण होत नसल्याचे निर्दर्शनास आले. चक्रीय पद्धत, समान चौ.से.मी वाटपाचे तत्व, वर्गीकृत वर्तमानपत्रांच्या बाबतीत विभागाकडुन नियमांचे अनुपालन झालेले नाही.

सबब सदर विभागामार्फत जाहिरात वितरण धोरणात सुसुत्रता आणणे अत्यावश्यक आहे.

याबाबत जनसंपर्क विभागास धोरण निश्चित करून दिले आहे व तसेच सन २०११-१२ च्या लेखापरिक्षणात गंभीर आक्षेप घेण्यात आले असतांना देखील याबाबत विभागाने कार्यवाही केलेली नाही.

आक्षेप क्र. १०.२ :- जाहिरातीच्या मुल्य मर्यादेबाबत...

शासन निर्णय क्र.जाहिरात २००९/प्र.क्र.१३७/का-३४ दि.३१ ऑगस्ट २००९ अन्वये शासन निर्णय क्र.पीयुबी १०००/प्र.क्र.७३/२०००/३४ दि.१ मे २००१ चे जोडपत्र-अ मधील नियम क्र.५-इ मध्ये सुधारणा करण्यात आल्या त्यानुसार वृत्तपत्रनिहाय प्रसिद्ध होणा-या जाहिरातीची मुल्य मर्यादा खालीलप्रमाणे सुधारित करण्यात आली.

अ.क्र	एका कामाचे मुल्य	जाहिरात प्रसिध्दीचे वृत्तपत्र
	जाहिरातील ज्या एका कामाचे मुल्य रुपये २० लाखापर्यंत आहे. अशी जाहिरात	एक ‘क’ वर्ग दैनिक व एक साप्ताहिक
	जाहिरातील ज्या एका कामाचे मुल्य रु.२० लाखापेक्षा जास्त व रु.५५ लाखापर्यंत आहे अशी जाहिरात	एक ‘ब’ वर्ग दैनिक व साप्ताहिक
	जाहिरातील ज्या एका कामाचे मुल्य रु.५५ लाखापेक्षा जास्त आहे अशी जाहिरात	संबंधित विभागातील ‘अ’ वर्ग दैनिकास व त्या विभागातील ‘ब’ व ज्या जिल्हाचे काम असेल त्या जिल्हातील एका ‘क’ वर्ग दैनिकास आळीपाळीने त्या वर्गातील वृत्तपत्रांचे से.मी. चे प्रमाण लक्षात घेवुन वितरण करण्यात येईल.

मिरा भाईदर महानगरपालिकेतील जनसंपर्क विभागामार्फत जाहिरातीचे वितरण करताना नियम क्र.५.इ मध्ये नमुद मुल्य मर्यादांचे पालन होत नसल्याचे लेखापरिक्षाणाच्या निर्दर्शनास आले.

जनसंपर्क विभागामार्फत वृत्तपत्रनिहाय प्रसिध्द होणाऱ्या जाहिरातीच्या मुल्य मर्यादांचे काटेकोरपणे पालन होणे आवश्यक आहे.

सदर बाब वारंवार विभागाच्या निर्दर्शनास आणून देखील शासन धोरणाचे जनसंपर्क विभागामार्फत अनुपालन होत नाही.

सुवर्ण जंयती विभाग

आक्षेप क्र. ११.१ :- अंध व अपंग योजने अंतर्गत उपाय योजनांवरील तरतुद व खर्च...

अपंग व्यक्ती (समान संधी हक्कांचे संरक्षण व संपुर्ण सहभाग) अधिनियम १९९५ मधील तरतुदीनुसार अपंगाच्या सोयी, सुविधा व विविध योजनांकरिता ३५ आर्थिक तरतुद अर्थसंकल्पात करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार मिरा भाईदर महानगरपालिकेने सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षामध्ये अंध व अपंग कल्याण योजनेकरिता केलेल्या तरतुदीचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

सन २०१३-१४

अ.क्र	लेखाशिर्ष	मंजुर अनुदान	झालेला खर्च	शिल्लक
१	अपंग व्यक्तीना विविध व्यवसायाचे प्रशिक्षण	१ कोटी ०६ लाख	-	-
२	अपंग व्यक्तीना कृत्रीम अवयव व साधने पुरविणे		-	-
३	अपंग विद्यार्थ्याना शिष्यवृत्ती देणे		०.५०	१५,१५,००००/-

शासकीय धोरणास अनुसरुन अपंग कल्याण योजनांकरिता ३५ निधी अर्थसंकल्पात राखून ठेवण्यात आला होता सदर निधी त्या त्या अर्थसंकल्पीय वर्षात खर्च होणे अपेक्षित होते. परंतु मिरा भाईदर महानगरपालिकेने सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात अर्थसंकल्पात राखून ठेवलेल्या निधीचा पूर्णतः विनीयोग विभागाने केल्याचे दिसुन येत नाही. अशा प्रकारचा निधी शासकीय धोरणास अनुसरुन महानगरपालिकेने स्विकृत केलेल्या अंध व अपंग कल्याण धोरणातील व शासनाकडील इतर योजनांवर खर्च होणे अभिप्रेत आहे. याबाबत विभागाने खुलासा करावा.

आक्षेप क्र ११.२. सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेच्या अनुदाना बाबत :-

सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षामध्ये सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजने अंतर्गत शासन नियमाप्रमाणे सदर योजनेकरिता दिलेल्या अनुदानाचा तपशिल खालीलप्रमाणे

सन २०१३-१४

अ.क्र.	सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजना खर्च	मागील शिल्लक	मंजुर अनुदान	झालेला खर्च	शिल्लक
		२०८३८२५५	१५७१८६७	१८५३३७८	२०५५६७४४
१	शहरी स्वयंरोजगार कार्यक्रम (USEP)		४८९१७४	१२१२४४९	-

२	शहरी महिला स्वयंसहायता कार्यक्रम (UWSP)		११४९७४	४०४८९०	-
३	शहरी महिला स्वयंसहायता कार्यक्रम (T&C)		४९४९०	१०००००	-
४	कौशल्य प्रशिक्षण STEP -UP		१०८७०२	-	-
५	शहरी मजुर रोजगार कार्यक्रम (UWEP)		६९१७४	-	।-
६	शहरी समाज विकास नेटवर्क (UCDN)		३४५८७	-	-
७	आस्थापना		२९६४६	१३६१२७	-
			६७७०००	---	-
	एकुण	२०८३८२५५	१५७१८६७	१८५३३७८	२०५५६७४४

सदर योजने अंतर्गत शासनाने दिलेल्या अनुदानांचा अनु.क्र.४ ते ६ करिता किती खर्च केलेला आहे. तसेच सदर विभागामार्फत किती योजना राबविण्यात आलेल्या आहेत. याबाबतची माहिती विभागाने लेखापरिक्षणा करिता उपलब्ध करून दिलेली नाही. त्यामुळे शासनाने दिलेले उदिष्ट विभागाने साध्य केलेले दिसुन येत नसल्याने शासनामार्फत सदर योजनाकरिता दिलेल्या अनुदानाचा वापर विभागाने केलेला नाही. तरी याबाबत सविस्तर खुलासा अपेक्षित आहे.

आक्षेप क्र.११.३ सुवर्ण जंयती योजना अनुदान अखर्चीत राहिल्याबाबत..

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षात सुवर्ण जंयती योजनेच्या जमा खर्चाची तपासणी केली असता योजनेच्या बँक खात्यामधील शिल्लक रक्कमचे व्याज, बँक खात्यात शिल्लक रक्कम रु. २,०५,५६,७४४/- लेखापरिक्षणाच्या दिनांकापर्यंत विनियोग करण्यांत आलेली नाही. त्यामुळे लाभार्थीना योजनेच्या लाभापासुन वंचीत रहावे लागले असल्याचे दिसुन येते. याबाबत विभागप्रमुख यांनी लेखापरिक्षणास खुलासा सादर करावा.

नगररचना विभाग

आक्षेप क्र. १२.१ :- लेखापरिक्षणास अभिलेख उपलब्ध करून देणेबाबत....

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षातील नगररचना विभागाने लेखापरिक्षणास तपासणी करिता खालील अभिलेख उपलब्ध करून दिलेले नाहीत. बीओटी तत्त्वावर असलेल्या जागा व त्याची यादी.

किती आरक्षित जागा भाडे तत्त्वावर दिलेल्या आहेत याचा तपशिल.

मनपाने शहराच्या आरक्षित जगांचा कंटुर सर्व्हे केला आहे काय याचा तपशिल.

उपरोक्त अभिलेख व माहिती नगररचना विभागाने लेखापरिक्षणा करिता उपलब्ध करून दिलेली नाही. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम चे कलम १०५ (२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपूर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबतची माहिती लेखापरिक्षण विभागास सादर केली नाही. या बाबत विभागाने अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र. १२.२ :- माहिती व अभिलेख उपलब्ध न करण्याबाबत...

सन २०१३-१४ च्या लेखापरिक्षणाकरिता नगररचना विभागाकडे खालील बाबींची माहिती मागविण्यात आली होती.

मंजुर केलेले टि.डी.आर. चे कागदपत्रानुसार असलेले संपूर्ण क्षेत्र व प्रत्यक्षात जागेवर असलेले क्षेत्र.

टि.डी.आर. मंजुर केलेली जागा महानगरपालिकेच्या ताब्यात मिळाली असल्याचे अभिलेख.

मुळ जागा मालकासोबत झालेला नोंदणीकृत करारनामा.

कुळमुख्यार धारक यांचे मार्फत टि.डी.आर. दिला असल्यास कुळ मुख्यार व मुळ जागा मालकासोबत झालेला नोंदणीकृत करारनामा. तसेच महापालिका व कुळमुख्यार सोबत नोंदणीकृत झालेला करारनामा.

टि.डी.आर. मंजुर झालेल्या जागेवर संरक्षण भिंत माती भराव व अनधिकृत असलेल्या बांधकामाबाबतची माहिती.

सात बारा वर बोजा कमी केल्याची प्रत.

वरील माहिती संकलीत स्वरूपात लेखापरिक्षणास सादर न केल्याने त्याबाबत निष्कर्ष काढता आले नाहीत.

उपरोक्त अभिलेख व माहिती नगररचना विभागाने लेखापरिक्षणा करिता उपलब्ध करून दिलेली नाही. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम चे कलम १०५ (२) व अनुसुची ‘ड’ प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपूर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबतची कार्यवाही केलेली नाही.

आक्षेप क्र. १२.३ :- विकास आराखडयाची अंमलबजावणी आरक्षित जागा संपादनाबाबत...

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम १९६६ नुसार विकास आराखडयातील आरक्षित जागांचे संपादक करण्याचे दायित्व महानगरपालिकेचे आहे. विकास योजनेतील आरक्षित जागांचे भुसंपादन करून आरक्षणांचा विकास करणे महत्वाची बाब आहे.

मिरा भाईदर महानगरपालिकेच्या विकास आराखडयात विविध प्रयोजनांसाठी विकसीत करावयाच्या ३८६ जागा (क्षेत्रफळ ५२६.६३ हेक्टर) समाविष्ट आहेत. त्यांचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र	प्रकार	जागांची संख्या	क्षेत्रफळ (हेक्टरमध्ये)
	शासकीय निमशासकीय	२८	२०१.३३
	खाजगी जागा	३५८	३२५.३०
	एकुण	३८६	५२६.६३

मंजूर विकास योजनेनुसार एकूण आरक्षणांची संख्या ३८६ याप्रमाणे आहे. मिरा भाईदर महानगरपालिकेमध्ये एकूण १९ महसूली गावांचा समावेश आहे. सदर पैकी मोजे उत्तन, तारोडी, पाली, चौक, डोंगरी या पाच गावांकरिता सन २००७ पासून “विशेष नियोजन प्राधिकरण” म्हणून मुंबई महानगर प्रवेश विकास प्राधिकरण (M.M.R.D.A) यांची नियुक्ती झालेली आहे.

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम १९६६ कलम १२७ मधील तरतुदीनुसार १० वर्षांच्या कालावधीत विहीत कार्यपद्धतीने जमीन संपादित न केल्यास आरक्षण व्यपगत होवु शकते. याकरिता शासनाने शासन निर्णय नगरविकास विभाग क्र. टिपीबी-४३०५/१९०५/नवि-११ दि. ४ मे २००६ अन्वये नियोजन प्राधिकरणांना भुसंपदनाकरिता अर्थसंकल्पात खर्च करावयाच्या रक्कमेच्या किमान २०% अथवा विकास योजनेच्या अंमलबजावणी कार्यक्रमाप्रमाणे जागा संपादनाकरिता आवश्यक रक्कमेची तरतुद करण्याबाबत निर्देश दिले आहेत. परंतु सन २०१३-१४ मध्ये जमीन

संपादनाकरिता महानगरपालिका अर्थसंकल्पात केवळ रु.१०० लाख तरतुद करण्यात आली होती जी सन २०१३-१४ अखेर किती खर्च झाला आहे, याची माहिती अप्राप्त आहे. तसेच किंवा भुखंड संपादित केले व किती अद्याप पर्यंत संपादित करण्याचे प्रलंबित आहेत. याबाबत अभिलेख लेखापरिक्षणांस तपासणी साठी सादर केलेले नाहीत.

आक्षेप क्र. १२.४ :- भोगवटा दाखला - अनामत रक्कमेबाबत...

मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रासाठी मंजूर विकास योजनेतील विकास प्रस्तावांना मिरा भाईदर शहरासाठी मंजूर विकास नियंत्रण नियमावलीनुसार परवानगी देण्यात येते. बांधकाम परवानगीमधील सर्व अटींची पूर्तता केल्यानंतर व इमारत मंजूर विकास नियंत्रण नियमावलीनुसार बांधकाम केलेले असेल तर, त्यास भोगवटा दाखला देण्यात येतो. परंतु बांधकाम परवानगी मधील अटींची पूर्तता विकासक करत नाहीत.

त्यामुळे अटींची पूर्तता केलेली नसल्यामुळे भोगवटा दाखला देता येत नाही. व जागेवरील इमारत विनापरवानगी रहिवाशी व्याप्त करीत असतात. विभागाकडून भोगवटा दाखला घेतलेला नसल्यामुळे इमारतीस कर व शास्तीची रक्कम रहिवाशयांकडून वसूल करण्यात येते. त्यामुळे त्याचा आर्थिक भुद्देड स्थानिक नागरिकांना सोसावा लागत असल्यामुळे आयुक्त, मिरा भाईदर महानगरपालिका यांचेकडील आदेश जा.क्र./मनपा/नर/३४/२०११-१२ दि.०७/०४/२०११ अन्वये मिरा भाईदर शहरातील विकासकांस बांधकाम परवानगी देतेवेळी विकासकांकडून कर विभागाकडून आकारण्यात येणारी वार्षिक कराची रक्कम रु.२१०/- प्रति.चौ.मी. तीन वर्षासाठी अनामत रक्कम म्हणून जमा करून घ्यावी. विकासकाने इमारतीचे बांधकामास मंजूर नकाशाप्रमाणे केलेले असेल व बांधकाम परवानगी मधील सर्व अटींची पूर्तता करून भोगवटा दाखला घेतल्यानंतर सदरची जमा केलेली मुळ अनामत रक्कम विकासकास परत करावी. अन्यथा भोगवटा दाखला न घेता रहिवास वापर चालू केल्यास सदरची अनामत रक्कम कराच्या स्वरूपात मिरा भाईदर महानगरपालिकेत जमा करून घ्यावी. सदरची रक्कम ही लेखाविभागाने स्वतंत्रपणे खाते निर्माण करून स्वतंत्र रक्कम जमा करून घ्यावी. जमा रक्कमेचा तपशील नगररचना व लेखा विभागाने स्वतंत्र नोंदवहीद्वारे वेळोवेळी अद्यावत करून ठेवण्यात यावी असे निश्चित करण्यात आले.

सन २०१२-१३ अखेर आकारण्यात आलेल्या सुरक्षा अनामत रक्कमांचा तपशील विभागाकडून उपलब्ध झाला नाही.

उपरोक्त आदेशास अनुसरुन सन २०१३-१४ अखेर विकासकाकडून जमा झालेल्या अनामत रक्कमेचा तपशील विभागाने उपलब्ध करून दिला, परंतु खाते नोंदवही लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाली नाही. सबब विभागाने खाते नोंदवही विहित नमुन्यात ठेवलेली आहे किंवा कसे ते स्पष्ट होत नाही. याबाबत खुलासा करावा.

आक्षेप क्र. १२.५ :- दंडनीय शुल्काबाबत...

विकास नियंत्रण नियमावलीनुसार इमारतीचे बांधकाम पूर्ण केल्यानंतर भोगवटा दाखला घेणे आवश्यक असून भोगवटा दाखल्याशिवाय इमारतीत वास्तव्य करता येत नाही. बरेचसे विकास/वास्तुविशारद भोगवटा दाखला घेत नाहीत व दाखल्यापूर्वीच इमारती रहिवास व्याप्त करतात. अशा बाबतीत स्थायी समिती सभा ठराव क्रमांक २२३ दि.०१/०३/२००६ नुसार आर्थिक दंड म्हणून विकास आकाराप्रमाणे रहिवास वापर रु.६०/-, वाणिज्य वापर रु.१२०/- व औद्योगिक वापर रु.९०/- प्रति चौ.दराप्रमाणे दंडाची रक्कम वसूल करणेबाबत निर्णय घेण्यात आला.

तदनंतर मंजूर विकास योजना व विकास नियंत्रण नियमावलीच्या अनुषंगाने मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रात विविध वापराकरिता मंजुरी देण्यात आलेल्या इमारतीच्या बांधकामामध्ये विनापरवानगी केलेले वाढीव बांधकाम तसेच अनधिकृत बांधकाम नियमाकुल करणेच्या दृष्टीने लावण्यात येणाऱ्या दंडनिय शुल्काबाबत यापूर्वी कार्यालयीन आदेश क्र. मनपा/आयुक्त/४०५९/ २०११-१२ दि.२१/०३/२०१२ व कार्यालयीन आदेश क्र.

मनपा/आयुक्त/४९०५/२०११-१२, दि.२८/०३/२०१२ अन्वये आदेश निर्गमित करणेत आलेले आहेत. तथापी सदर आदेशांमध्ये वाढीव बांधकामे, अनधिकृत तथा विनापरवानगी बांधकामे व त्यांस लागू करणेत आलेल्या दंडनिय शुल्काबाबत संभ्रम निर्माण होत असल्याने मा. आयुक्त, मिरा भाईदर महानगरपालिका यांचेकडील आदेश जा.क्र. मनपा/आयुक्त/नर/ १३६३/२०१२-१३ दि.१९/०६/२०१२ अन्वये दि.२१/०३/२०१२ पासुन पुर्वलक्षीप्रभावाने खालील तक्त्याप्रमाणे दंडनीय शुल्क आकारणी करण्याचे निश्चित करण्यात आले.

अ. क्र.	बांधकामाचे स्वरूप	दंडनिय शुल्काची रक्कम प्रती चौ.मी.		
		रहिवास वापर	वाणिज्य वापर	औद्योगिक वापर
१.	बांधकाम नकाशे मंजुर आहेत. बांधकाम प्रारंभपत्र आहे. तथापी जोत्याचे प्रमाणपत्र न घेता बांधकाम केले आहे.	रु. २००/-	रु. ४००/-	रु. ६००/-
२.	बांधकाम नकाशे मंजुर आहेत. बांधकाम प्रारंभपत्र आहे. जोत्याचे प्रमाणपत्र घेतले आहे. भोगवटा दाखला / वापर परवाना न घेता ईमारतीचा वापर केला आहे.	रु. २००/-	रु. ४००/-	रु. ६००/-
३.	बांधकाम नकाशे मंजुर आहेत. तथापी बांधकाम प्रारंभपत्र न घेता मंजुर नकाशाप्रमाणे बांधकाम केलेले आहे.	रु. ६००/-	रु. १,२००/-	रु. ९००/-
४.	बांधकाम नकाशे मंजुर आहेत. बांधकाम प्रारंभपत्र आहे. तथापी प्रथम परवानगी न घेता वाढीव बांधकाम केलेले आहे. वाढीव बांधकाम अनुज्ञेय क्षेत्राच्या मर्यादित असल्यास व नियमाकूल होत असल्यास	रु. ६००/-	रु. १,२००/-	रु. ९००/-
५.	बांधकाम नकाशे मंजुर नाहीत. प्रारंभपत्र नाही. तथापी नियमाकूल होवू शकणारे वाढीव बांधकाम अनुज्ञेय चटईक्षेत्राचे मर्यादित असल्यास	रु. ६००/-	रु. १,२००/-	रु. ९००/-
६.	मंजुर बांधकाम नकाशात वापरात बदल मंजुर विकास नियंत्रण नियमावलीप्रमाणे अनुज्ञेय होत असल्यास	रु. ६००/-	रु. १,२००/-	रु. ९००/-

भोगवटा प्रमाणपत्र प्राप्त न केलेल्या विकासकाकडून दंड रक्कम वसुली केल्याचा तपशिल सादर केलेल्या नाहीत.

सबंधीत नोंदवद्या लेखा परिक्षणास

आक्षेप क्र. १२.६ :- जमीन सपाटीकरण व कुंपणभिंतीबाबत ...

मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रासाठी मंजुर विकास योजनेमधील विकास योजनेने बाधीत क्षेत्रासाठी विकास हक्क प्रमाणपत्र देतांना विषयांकित जागेमध्ये जमिन सपाटीपर्यंत भरणी करून कुंपन भिंतीचे बांधकाम करण्याबाबत सन २००६ मध्ये निर्णय झाला. त्यास अनुसरून सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात जमीन सपाटीकरण व कुंपनभिंती बांधकाम शुल्कापोटी आकारण्यात आलेल्या रक्कमांबाबत तपशिल लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेला नाही. या बाबत खुलासा सादर करावा.

आक्षेप क्र. १२.७ :- विकास हक्क हस्तांतरण :-

सन २०१३-१४ च्या आर्थिक वर्षात महानगरपालिकेच्या नगररचना विभागाने एकूण ३४ प्रकरणात (टी.डि.आर) विकास हक्क हस्तांतरण मंजुर केलेले आहेत. विकास हक्क हस्तांतरण मंजुर केलेल्या जागे महानगरपालिकेच्या नावांवर ७/१२ उत्ता-यावर करण्यात आलेला आहे किंवा नाहीत याबाबत सादर केलेल्या माहितीमध्ये नमुद केलेले नाही. तसेच सदर जागेस कुपंन व माती भराव करण्यात आला आहे किंवा नाही याबाबत विभागाने खुलासा सादर करणेत यावा.

आक्षेप क्र. १२.८ :- बांधकाम परवानगी

सन २०१३-१४ च्या आर्थिक वर्षात महानगरपालिकेच्या नगररचना विभागाकडुन ३६ प्रकरणात बांधकाम परवानगी दिली असल्याचे सादर केलेल्या अभिलेखावरुन दिसून येत आहे. विभागाकडे एकूण बांधकाम परवानगीसाठी आलले अर्ज, दिलेल्या बांधकाम परवानगी व नामंजुर केलेले व प्रलंबित असलेले बांधकाम परवानगी अर्ज याबाबतची माहिती सादर केलेली नाही. याबाबत विभागाकडुन खुलासा सादर करण्यात यावा.

आक्षेप क्र. १२.९ :- भोगवटा दाखला

सन २०१३-१४ च्या आर्थिक वर्षात महानगरपालिकेच्या नगररचना विभागाकडुन १०८ प्रकरणात भोगवटा दाखला दिलेला असल्याचे विभागाने सादर केलेल्या अभिलेखा वरुन दिसून येत आहे. ज्या इमारतींना भोगवटा दाखला दिला आहे त्याचे एक प्रत कर आकारणी करण्यासाठी कर विभागास देणे अपेक्षित आहे. जेणेकरुन भोगवटा दाखल्याच्या तारखेपासुन सदर मालमत्तेस कर आकारणी करणे सोयीस्कर होईल याबाबत विभागाकडुन खुलासा होणे अपेक्षित आहे.

अग्निशमन विभाग

आक्षेप क्र १३.१ कॅपीटेशन फि वसुली बाबत.....

मिरा भाईदर महानगरपालिकेच्या अग्निशमन विभागागने महाराष्ट्र आग प्रतिबंध व जीव संरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ मशील कलम १३ व १४ मशील तरतुदीनुसार कॅपीटेशन फी विकासधारकाकडुन विहित केलेल्या दरानुसार व महानगरपालिकेने कॅपीटेशन महासभा टराव क्र.१३ दि. १७/०३/२००७ अनवये सदर फी मध्ये १० टक्के वाढ केली असुन त्याप्रमाणे वर्ष २०१३-१४ मध्ये दरवाढीप्रमाणे कॅपीटेशन फि ची वसुली केली आहे. सदरच्या वाढीस अधिनीयमातील कलम १२(ब) नुसार शासनांची पुर्वमंजुरी घेऊनच कॅपीटेशन फि वसुली करणे आवश्यक आहे. परंतु मंजुरी प्राप्त न करता तथापि वाढीव दर आकारून कॅपीटेशन फि नियम बाह्य वसुली केली. तरी याबाबत विभागाने खुलासा करावा. तसेच विभागाने वाढीव दरास शासनांची मंजुरी घंजन अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र.१३.२ अग्निशमन वाहनांच्या चेसीसच्या किंमतीतील दर वाढीबाबत...

संचालक, महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा यांचे दि.१४/०९/२०११ चे अग्निशमन वाहनांच्या बांधणीसाठी निश्चित केलेल्या दर कराराबाबतचे पत्रानुसार मे.टाटा मोटर्स यांचे दि. १/०७/२०१० ते दि. ३०/०६/२०१२ या कालावधीकरीता चंसीसचे दर हे करारपत्रानुसार चेसीसची किंमत ८,८८,२४९/- प्रती नग इतकी करारा व्यतीरिक्त होती. परंतु अग्निशमन विभागाने क्रमांक मिभा/अग्नि/ २०१३-१४ दि. २४/०५/२००५ अनवये कार्यादेश दिले आहेत. सदर कार्यादेश संबंधित कंपनीस विलंबाने दिल्याने चेसीसच्या किंमतीत रु.११,३५,२१९.३२/- इतकी वाढ होऊन खरेदी केल्याने प्रती नग रु.२,४६,९७८.३२/- प्रमाणे रक्कम रु.१४,८१,८७०/- अधिक मुल्यवर्धित कर १२.५ टक्के रक्कम रु. १,८५,२३४/- असे एकुण रक्कम रु. १६,६७,९०४/- इतका जादा खर्च आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत आहे. या बाबत खुलासा करावा.

आक्षेप क्र.१३.३ वॉटर टेंडर बॉडी बाबत....

मे. विजय फायर वेळीकल ॲण्ड पंप्स लि. मुंबई यांचे शासना बरोबर बॉडी टेंडर बांधण्याच्या कामाचे करार दर अस्तित्वाज होते. सदर कराराचे शेडयुल एक नुसार बॉडी बांधुन वाहनाचा डिलिव्हरी कालावधी ४ महिने इतका असताना, अग्निशमन विभागाने कार्यादेशात ६ नग चेसीसवर बॉडी बांधणेचा कालावधी नियमबाह्यरित्या ८ महिने इतका दिल्याचे दिसुन आले आहे. करारातील क्लॉज ६.१ नुसार विलंबाने पुरवठा केल्यास पहिल्या १५ दिवसांकरीता रु.३०००/- प्रती दिन व १५ दिवसानंतर रु.५०००/- प्रती दिन व जास्तीत जास्त टेंडर रक्कमेच्या १० इतका विलंब रक्कम वसुलीची आकारणी करणे क्रमप्राप्त आहे.असे असताना ही अग्निशमन विभागाने नियमबाह्यरित्या कार्यादेशात व करारनाम्यात ८ महिने पुरवठा कालावधी मु दत नुद करून त्यानंतर विलंबाने पुरवठा केल्यास प्रती दिन रु.१०००/- दंड याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल अशी पुरवठाधारकांच्या हिताची अट नुद केली आहे. मे. विजय फायर वेळीकल ॲण्ड पंप्स लि. मुंबई,योनी सदर कार्यादेशानुसार ६ महिन्यात ३ नग चेसीस बॉडी बांधुन दिल्यास शासनाच्या करारातील दरा नुसार २ महिन्यांचे ६१ दिवसाच्या विलंब रक्कमेची वसुली महानगरपालिकेस करता आलेली नाही. तर याबाबत विभागाने सविस्तर खुलासा करावा.

आक्षेप क्र.१३.४ मुद्रांक शुल्का बाबत.....

मे. विजय फायर वेहीकल ॲण्ड पंस लि. मुंबई यांच्या बरोबर वॉटर बॉडी टेंडर बांधकामाच्या कामाचा करारनामा करताना विहित रक्कमेचा मुद्रांक पेपरवर करारनामा करणे आवश्यक होते. परंतु विभागाने रक्कम रु.१००/- चे मुद्रांक पेपरवर करारनामा केल्याने रु.९,२९०/- इतके कमी मुद्रांक शुल्क वापरले आहे. तसेच महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील तरतुदीनुसार करारनाम्यावर दोन स्थायी समिती सदस्य यांच्या स्वाक्षरी, मनपाच्या सिंम्बॉल व नगरसचिव विभागाकडे करारनामा नोंदणी करणे आवश्यक आहे. परंतु सदर बाबत विभागाने कार्यवाही केलेली नाही. याबाबत खुलासा अपेक्षित आहे. याबाबत खुलासा अपेक्षित आहे. तसेच मुद्रांक शुल्क कमी वापरल्या बाबत रक्कम रु.९,२९०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आह

आस्थापना विभाग

आक्षेप क्र. १४.१ :- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर श्रमसाफल्य आवास योजनेबाबत....

शासनपरिपत्रक क्र. सका/नि-२००७/प्र.क्र.१७६/२००७/नवि-६ मंत्रालय मुंबई दि.२२/१०/२००८ नुसार राज्यातील नगरपालिकेतील / महानगरपालिकेतील सफाई कामगारांची सेवा २५ वर्षे किंवा त्याहून अधिक झाली आहे अशा सफाई कामगारांचे विशिष्ट स्वरूपाचे काम विचारात घेवून ज्या सफाई कामगारांची सेवा २५ वर्षे किंवा त्याहून अधिक झाली आहे अशा सफाई कामगारांना सेवा निवृत्तीनंतर किंवा सफाई कामगारांच्या निधनानंतर त्याच्या पात्र वारसास मालकी तत्वावर मोफत सदनिका देण्याबाबत शासनाने डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर श्रमसाफल्य आवास योजना राबविण्याचा निर्णय घेतला आहे.

सेवा निवृत्तीनंतर सफाई कामगारांना मालकी तत्वावर मोफत द्यावयाच्या सदनिका संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेतर्फे बांधून उपलब्ध करून देण्यासाठी तसेच सफाई कामगारासाठी सेवा निवासस्थाने बांधण्यासाठी ज्या नगरपालिका / महानगरपालिकेकडे भूखंड उपलब्ध नाही अशा नगरपालिका / महानगरपालिकांनी नागरी जमिन कमाल धारणा अधिनियमाअंतर्गत अतिरिक्त ठरलेली आणि शासनाच्या ताब्यात असलेली जमिन व इतर शासकिय जमीन महसूल व वन विभागाने प्राधान्याने नाममात्र किंमतीने उपलब्ध करून द्यावी.

महानगरपालिका अर्थसंकल्पात दुर्बल घटक योजने अंतर्गत ५ % निधीतुन सेवानिवृत्तीनंतर सफाई कामगारांना मोफत द्यावयाच्या सदनिका बांधणेसाठी पुरेशी तरतुद करावी असे शासनाने निर्देश असून विभागाने कोणती उपाय योजना केल्याचे दिसुन येत नाही याबाबत विभागाने कोणती उपाय योजना केली यांचा खुलासा करावा.

आक्षेप क्र. १४.२ :- सेवापुस्तक ठेवणे व त्याच्या दुय्यम प्रतीबाबत...

महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ च्या नियम ३६ अन्वये सेवा अभिलेख/ सेवापुस्तक (Service Book) अद्यायावत ठेवण्यात यावे व त्याची दुसरी प्रत कर्मचाऱ्यास द्यावी अशी तरतुद आहे.

सन २०१३-१४ च्या लेखापरिक्षण समयी महानगरपालिकेतील कर्मचाऱ्यांचे सेवा अभिलेख अद्यायावत नसल्याचे व सेवा पुस्तकाची दुसरी प्रत कर्मचाऱ्यास दिली नसल्याचे निर्दर्शनास आले. आस्थापना विभागाने सेवा पुस्तकातील नोंदी वेळीच घेतल्या नसुन त्या प्रमाणीत देखील केलेल्या नाहीत. त्या प्रमाणित करणे आवश्यक आहे.

मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम ५२ खालील परिशिष्ट १७ नुसार सेवापुस्तक हे प्रदीर्घ कालावधीपर्यंत जतन करून ठेवणे आवश्यक आहे. महानगरपालिकेतील सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांना सेवापुस्तकाची दुय्यम प्रत देणे मुळ सेवा पुस्तकातील नोंदी वेळीच करणे व त्यानुसार दुय्यम सेवापुस्तकातील नोंदी अद्यायावत करणे याबाबत महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ चे नियम २५ ते ४९ मधील तरतुदींचे काटेकोरपणे पालन होणे आवश्यक आहे.

विभागाने या बाबत कोणतीही कार्यवाही केल्याचे दिसुन येत नाही. तरी याबाबत विभागाने अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र. १४.३ :- सेवापुस्तकांच्या वार्षिक पडताळणीबाबत...

महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ नियम ४५ अन्वये सेवापुस्तके व सेवापट यांची प्रत्येक कार्यालयात दरवर्षी मे महिन्यात कार्यालय प्रमुखाकडून पडताळणी करण्यात यावी. सेवापुस्तक व सेवापट यांच्यातील नोंदी अचुक आहेत याबाबत कार्यालय प्रमुखाचे समाधान झाले तर असा अधिकारी ‘गेल्या वित्तीय वर्षाच्या अखेरपर्यंत सेवेची पडताळणी वेतन देयकांवरून व अभिलेखांवरून केली आहे’, या आशयाचे प्रमाणपत्र स्वतःचे सहीने नोंदवेल अशी तरतुद आहे. मिरा भाईंदर महानगरपालिकेत नियम ४५ अन्वये सेवापुस्तके व सेवापट यांची वार्षिक पडताळणी न झाल्याचे लेखापरिक्षणाच्या निर्दर्शनास आले आहे. सर्व सेवापुस्तकांची वार्षिक पडताळणी करून प्रमाणित करावे. व लेखापरिक्षणास अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र. १४.४ :- नामनिर्देशन पत्रांबाबत..

महानगरपालिका स्थायी कर्मचाऱ्यांकडून महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतन) नियम १९८२ चे कलम १५१(१) नुसार मृत्यु निसेवा उपदान नमुना क्र.१ मध्ये नामनिर्देशन पत्रे भरून घेणे बाबत तरतुद आहे.

उक्त नियमातील तरतुदीनुसार आस्थापना विभागाने मनपा स्थायी कर्मचाऱ्यांकडून नामनिर्देशन पत्रे भरून घेतलेली नाहीत. नामनिर्देशक पत्रे भरून घेतलेली नसल्याने कर्मचाऱ्यांच्या अकस्मात मृत्यूप्रकरणी त्यांच्या पश्चात वारसांना देणी देतांना अडचणी उद्भवतात व वारसांना लाभ भिळण्यास उशीर होतो

सबब विभागप्रमुखांनी सर्व कर्मचाऱ्याकडून मृत्यु नि सेवा उपदान व भविष्य निर्वाह निधीची नामनिर्देशन पत्रे भरून सेवा पुस्तकामध्ये चिकटविणेबाबत कार्यवाही करणे आवश्यक आहे. जेणे करून कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना त्याचा लाभ लवकरात लवकर भिळु शकेल या बाबत विभागाने कार्यवाही करावी व अनुपालन लेखापरिक्षण विभागास सादर करावे.

आक्षेप क्र. १४.५ :- नविन परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजनेच्या अंमलबजावणीच्या कार्यपद्धतीबाबत...

शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.अंनियो १००५/१२६/सेवा-४ दिनांक ३१/१०/२००५ अन्वये १ नोव्हेंबर २००५ रोजी किंवा त्यानंतर नियुक्त होणा-या कर्मचाऱ्यांसाठी “नविन परिभाषित अंशदान निवृत्ती योजना” अंमलात आणली आहे.

उपरोक्त शासन निर्णयानुसार महानगरपालिकेने १ नोव्हेंबर २००५ रोजी व त्यानंतर नियुक्त होणा-या कर्मचाऱ्यांसाठी नविन परिभाषित अंशदान निवृत्ती योजनेची अंमलबजावणी केलेली आहे. शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.अंनियो १००७/१८/सेवा-४ दि.७ जुलै २००७ अन्वये परिभाषित अंशदान निवृत्ती योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी कार्यपद्धती निश्चित करण्यात आली आहे. उपरोक्त शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र. ८ ते २३ पर्यंत दिलेल्या तरतुदीनुसार आस्थापना विभागाने केलेल्या कार्यवाही तपशिल लेखापरिणास उपलब्ध करून अनुपालन सादर करावे.

भांडार विभाग

आक्षेप क्र. १५.१ :- सन २०१३-१४ च्या साठा रजिस्टरबाबत..

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षामधील भांडार विभागातील साठा नोंदवहीची तपासणी केली असता. विभागाने साठा नोंदवहीत मालाच्या खरेदी केलेल्या नोंदी घेतल्या आहेत. परंतु विभाग प्रमुखाने सदर नोंदी प्रमाणीत केलेल्या नाहीत. तसेच सदर रजिस्टरवर कार्यादेश क्रमांक, चलन क्रमांक, दिनांक इ. बाबतची नोंदी अद्यावत केलेल्या नाहीत. तरी सदर नोंदी वेळच्या वेळी अद्यावत करणे आवश्यक आहे. याबाबत विभागप्रमुखांनी खुलासा करावा. याबाबत विभागाचे अनुपालन अप्राप्त आहे.

शिक्षण विभाग

आक्षेप क्र. १६.१ :- थकीत शाळागृह भाडयाबाबत...

शासन परिपत्रक क्र.प्राशाभा मंत्रालय दि.२१ जानेवारी २००९ नुसार मुंबई प्राथमिक शिक्षण अधिनियम १९४७ मधील नियम १५ (अ) (३) अन्वये नगरपालिका शिक्षण मंडळाने प्राथमिक शिक्षणासाठी भाडयाने घेतलेल्या इमारतीचे भाडे अनुज्ञेय आहे व सदर भाडे स्थानिक स्वराज्य संस्थांना देय आहे.

जिल्हा परिषद, ठाणे यांचेकडील आदेश क्र.ठाजिप/शिक्षण/प्रा.अ.१ दि.२२/०२/१९९४ अन्वये २८ प्राथमिक शाळा इमारती व सहा भाडयाच्या इमारती तत्कालीन नगरपालिकेकडे हस्तांतरीत करण्यात आल्या. हस्तांतरीत २८ शाळां इमारतपैकी १७ इमारती फार जुन्या होत्या या जुन्या इमारतीची महानगरपालिकेने पुर्नबांधनी केली व त्या प्राथमिक शाळांकरिता शिक्षण मंडळास वापरण्याकरिता भाडेतत्त्वावर दिल्या.

मिरा भाईदर महानगरपालिका शिक्षण मंडळाने शाळा इमारत भाडयाकरिता शासनाकडे मागणीबाबत वेळोवेळी प्रस्ताव सादर केले. त्यानुसार शासनाने सन १९९३-९४ ते सन २००३-०४ या कालावधीकरिता ५०% प्रमाणे रु.१,९३,४९,३६/- शाळागृह भाडे दोन हफ्त्यात महानगरपालिकेस प्रदान केले. परंतु सन १९९३-९४ ते दि.२८/०२/२००२ पर्यंत मिरा भाईदर महानगरपालिका तत्कालीन “ब” वर्ग नगरपालिका असल्याने मंजुर शाळा इमारत गृह भाडयाच्या ९०% प्रमाणे इमारत गृहभाडे अनुज्ञेय होते. सन १९९३-९४ ते दि.२८/०२/२००२ या कालावधीकरिता ४०% प्रमाणे फरकाची रक्कम रु.१,२५,४२,३७०/- येते. सदर रक्कम महानगरपालिकेस येणे बाकी आहे.

सन २००४-०५ ते सन २०११-१२ पर्यंत ७ वर्षाकरिता शाळा इमारत भाडयापोटी शासनाकडुन रु.१,२३,०७,९३२/- महानगरपालिकेस देय ठरतात. सदर रक्कम शासनाने महानगरपालिकेस अद्यापपर्यंत प्रदान केलेली नाही. सन १९९३-९४ ते दि.२८/०२/२००२ पर्यंत ४०% फरकापोटी येणारी रक्कम रु.१,२५,४२,३७०/- व सन २००४-०५ ते २०११-१२ पर्यंतचे थकीत भाडे रु.१,२३,०७,९३२/- असे एकूण रु.२,४८,५०,३०२/- शासनाकडुन येणे प्रलंबित आहे. या बाबत सतत पाठपुरावा करणे आवश्यक आहे.

सदर आक्षेप सन २०१२-१३ च्या लेखापरिक्षणात समाविष्ट करण्यात आला होता. या आक्षेपाचे अनुपालन अप्राप्त आहे. पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षण विभागास सादर करावे.

आक्षेप क्र. १६.२ :- सेवापुस्तक ठेवणे व त्याच्या दुख्यम प्रतीबाबत.....

महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ च्या नियम ३६ अन्वये सेवा अभिलेख/ सेवापुस्तक (Service Book) अद्यायावत ठेवण्यात यावे व त्याची दुसरी प्रत कर्मचाऱ्यास द्यावी अशी तरतुद आहे.

सन २०१३-१४ च्या लेखापरिक्षण समयी महानगरपालिकेतील कर्मचाऱ्यांचे सेवा अभिलेख अद्यायावत नसल्याचे व सेवा पुस्तकाची दुसरी प्रत कर्मचाऱ्यास दिली नसल्याचे निर्दर्शनास आले.

आरथापना विभागाने सेवा पुस्तकातील नोंदी वेळीच घेतल्या नसुन त्या प्रमाणीत देखील केलेल्या नाहीत.

मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम ५२ खालील परिशिष्ट १७ नुसार सेवापुस्तक हे प्रदीर्घ कालावधीपर्यंत जतन करून ठेवणे आवश्यक आहे. महानगरपालिकेतील सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांना सेवापुस्तकाची दुख्यम प्रत देणे मुळ सेवा पुस्तकातील नोंदी वेळीच करणे व त्यानुसार दुख्यम

सेवापुस्तकातील नोंदी अद्यायावत करणे याबाबत महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ चे नियम २५ ते ४९ मधील तरतुदींचे काटेकोरपणे पालन होणे आवश्यक आहे. तरी पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षण सादर करावे.

आक्षेप क्र. १३.३ :- सेवापुस्तकांच्या वार्षिक पडताळणीबाबत...

महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ नियम ४५ अन्वये सेवापुस्तके व सेवापट यांची प्रत्येक कार्यालयात दरवर्षी मे महिन्यात कार्यालय प्रमुखाकडुन पडताळणी करण्यात यावी. सेवापुस्तक व सेवापट यांच्यातील नोंदी अचुक आहेत. याबाबत कार्यालय प्रमुखाचे समाधानझाले तर असा अधिकारी ‘गेल्या वित्तीय वर्षाच्या अखेरपर्यंत सेवेची पडताळणी वेतन देयकांवरुन व अभिलेखांवरुन केली आहे’, या आशयाचे प्रमाणपत्र स्वतःचे सहीने नोंदवेल अशी तरतुद आहे. मिरा भाईदर महानगरपालिकेत नियम ४५ अन्वये सेवापुस्तके व सेवापट यांची वार्षिक पडताळणी होत नसल्याचे लेखापरिक्षणाच्या निदर्शनास आले आहे. तरी पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षण विभागास सादर करावे.

आक्षेप क्र. १३.४ :- भविष्य निर्वाह निधी लेख्यांबाबत...

सन २०१३-१४ च्या लेखापरिक्षणा करीता भविष्य निर्वाह निधी लेखे तपासले असता खालील प्रमाणे त्रुटी आढळून आल्या आहेत.

भविष्य निर्वाह नोदवही नमुना क्र.९८ नियम १३४(३) व (५) नुसार अद्यावत ठेवण्यात आली नाही.

भविष्य निर्वाह नोदवही किती पृष्ठे आहेत याची नोद घेण्यात आली आहे काय व सदर नोद खाते प्रमुखाने प्रमाणित केली नाही.

भविष्य निर्वाह नोदवही पुर्ण नाही.

भविष्य निर्वाह निधी खातेदाराने भरलेली मुद्यल व त्यावरील व्याजाची परिगणना केलेली नाही.

सेवा निवृत झालेल्या खातेदारांची परिगणना व अंतीम प्रदाना बाबत प्रमाणित केले नाही.

आर्थिक वर्ष समाप्ती नंतर खाते प्रमुखाने नोदवहितील नोंदी तपासुन प्रमाणित करणे

आवश्यक असताना ते पुर्ण केले नाही. याबाबत पुर्तता करून अनुपालन लेखापरिक्षण सादर करावे.

आक्षेप १३.५ :- शालेय साहित्य वाटपा बाबत.

मिरा भाईदर मनपा प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांना दरवर्षी शालेय दफ्तर, गणवेश, पाण्याच्या बाटल्या, वहया, बुट, मोजे इत्यादी साहित्य शाळा सुरु होताना देण्यात येते. शिक्षण विभागाने सन २०१३-१४ मध्ये साहित्य खरेदीसाठी शिक्षण समिती प्रशासकिय ठराव क्र.१ दि.२/०४/२०१३ मध्ये पारित केला होता. त्यानुसार सहित्य खरेदीसाठी मा. आयुक्त सो यांनी दि.२/०५/२०१३ रोजी मान्यता दिली होती. परंतु शिक्षण विभागाने सदर साहित्य खरेदी करण्यास उशिर केलेला आहे. जुन महिन्यात शालेय साहित्य विद्यार्थ्यांना देणे गरजेचे होते. तसेच शासन दर करारनसल्याने ई-टेडरिंग निविदा मागविण्यात आल्या साहित्य खरेदी करताना दि.१६/८/२०१३ रोजी संबंधित ठेकेदारास कार्यादेश देण्यात आला आहे. म्हणजेच चार महिन्याच्या कालावधी जाऊन नंतर साहित्य वाटप केले. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना चार महिने उशिराने साहीत्य प्राप्त झाले त्यामुळे योजनेचे उद्यिष्ट पुर्णपणे साध्य झाले असे म्हणता येणार नाही. तरी सदर बाबत सर्वपक खूलासा लेखपरिक्षण विभागास सादर करावा.

तसेच सदर साहित्याची नोंद साठा रजिस्टर मध्ये घेतल्याचे दिसुन आले नाही. तसेच मालाची खात्री करून साहित्य बरोबर असल्याचे विभागाने प्रमाणपत्र देखील दिलेले नाही. तरी याबाबत विभागाने अनुपालन सादर करावे.

आरोग्य विभाग (पशुसंवर्धन विभाग)

आक्षेप क्र. १४.१ :- अनुज्ञाप्ती परवानापत्र नोंद पुस्तकाबाबत...

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ प्रकरण ७ नियम क्र. १०२ अन्वये महानगरपालिका नगरपरिषदेने नियत केलेल्या दराने आकारणी योग्य परवाना शुल्क आगाऊ वसुल केले पाहिजे. शुल्क दिल्यावर नमुना क्र. ७५ प्रमाणे अनुज्ञाप्ती / परवानापत्र देण्यात आले पाहिजे व अशा आलेल्या रकमेची नमुना क्र. ७६ प्रमाणे असलेल्या अनुज्ञाप्ती पुस्तकांत नोंद घेतली पाहिजे. मिरा भाईदर महानगरपालिका आरोग्य विभागा अंतर्गत शहरात मांस विक्री करणा-या व्यापा-यांना पशुसंवर्धन विभागामार्फत देण्यात येणा-या अनुज्ञाप्ती/परवानापत्रा बाबत विहीत नमुन्यात नोंदवही ठेवण्यात आलेली नाही. पुर्तता करून अनूपालन लेखापरिक्षणांस सादर करावे.

आक्षेप क्र. १४.२. :- अनुज्ञाप्ती व संकलन पुस्तकांबाबत...

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ प्रकरण ७ नियम १०३ (२) नुसार नमुना क्र. ७७ प्रमाणे लेखी परवानगीचे पत्र व नमुना क्र. ७८ प्रमाणे वर्षासाठी संकीर्ण / किरकोळ जमेचे संकलन नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. तसेच महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे प्रकरण ७ नियम क्र. १०३ (३) व (४) नुसार नमूद केलेली कार्यपद्धती अवलंबिणे आवश्यक आहे. विभागाने या प्रमाणे कार्यवाही न केल्याचे लेखापरिक्षणाच्या निर्दर्शनास आले आहे.

आक्षेप क्र. १४.३ :- पशुधन पुस्तकांबाबत...

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता १९७१ मधील नियम क्र. १४८ अन्वये नमुना क्र. १२१ प्रमाणे पशुधन पुस्तक ठेवणे आवश्यक आहे. प्रतिवर्षी या पुस्तकांत वार्षिक नोंदी करण्यात येवुन नवी खरेदी वा निर्लेखन नमूद करण्यात येते. विभागाने पशुधन पुस्तक सन २०१३-१४ चे लेखा परिक्षणास सादर केलेले नाही.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५(२) व अनुसुवी 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपुर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबत कार्यवाही केलेली नाही. पुर्तता करून अनूपालन लेखापरिक्षणांस सादर करावे.

वाहन विभाग

आक्षेप क्र. १५.१. :- घसारा नोंदवही न ठेवले बाबत.

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षामध्ये वाहन विभागाचे नस्तांचे अवलोकन केले असता विशेष निधी व घसारा निधी मनपाच्या वाहनांचा काढणेत आलेला नाही.

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ मधील नियम क्र. १५६ मधील तरतुदीनुसार मनपाच्या वाहनांची वार्षिक पडताळणी करून तसे केल्याचे प्रमाणित करणे आवश्यक असते व घसारा नोंदवही ठेवून मालमत्तेची वर्षाअखरेची किंमत काढणे आवश्यक आहे. परंतु अशी कार्यवाही विभागाकडून झालेली नाही.

याबाबत विभागास अनुपालन सादर करण्याबाबत सुचित करण्यात आले होते. परंतु अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र. १५.२ :- इतिहास पुस्तकातील नोंदीच्या अनियमितेबाबत.

महानगरपालिकेच्या वाहनाकरिता करण्यांत आलेली दुरुस्ती व सुटे भाग खरेदीच्या नोंदी वाहननिहाय “इतिहास पुस्तकामध्ये” घेण्यात येतात. सदर पुस्तकामध्ये वाहनांचा तपशील व वर्षनिहाय सुटे भाग खरेदी व दुरुस्तीकरिता किंती खर्च आलेला आहे. याबाबतच्या एकूण खर्चाच्या रक्कमेच्या नोंदी घेणे आवश्यक आहे.

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षातील सुटे भाग खरेदी व वाहन दुरुस्तीसाठीच्या खर्चाचे देयकासंबंधी दप्तर तपासणी केली असता वाहननिहाय ठेवलेल्या इतिहास पुस्तकमध्ये वर नमुद केल्याप्रमाणे वाहनाच्या तपशिलाचा (उदा. इंजिन, चैसीस नंबर, मेक, खरेदीचे वर्ष, रक्कम) इ. नोंदीसह कार्यादेश चलन क्रमांक व दिनांक यासह एकूण खर्चाच्या वर्षनिहाय नोंदी घेतलेल्या आढळून आलेल्या नाहीत तसेच वाहन विभागाने निर्लेखित केलेली वाहने व वाहनांचे सुटे भाग याबाबतचा तपशिल तसेच संबंधीत नोंदी साठा रजिस्टर नमुना नं.१९४ मध्ये घेतल्याचे लेखापरिक्षणास सादर केले नाहीत.

वाहनाच्या इतिहास पुस्तकामध्ये वाहनाचा तपशिल व वर्षनिहाय एकूण झालेल्या खर्चाच्या रक्कमांच्या नोंदी परिपुर्ण करून विभागप्रमुखांना अनुपालन दर्शविण्याबाबत सुचित करण्यात आले होते. अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप १५.३ :- जुनी वाहने निर्लेखित करणे बाबत.

शासन निर्णय क्र विअप्र/१०९१/प्रक्र१२/विनियम दि.१/१०/१९९१ अन्वये ज्या वाहनांचे आयुष्य/ वापर १० वर्षापेक्षा जास्त काळावधी करीता झाल्याने तसेच १). लॉरी व इतर मोटार किलोमीटर- २,००,००० २) मोटार वाहने व जीप २,४०,००० अशी वाहने वेळोवेळी दुरुस्ती करून नादुरुस्त होत आहेत. त्यामुळे वरील शासन निर्णया नुसार जुनी झालेली वाहने É-OUCITION व्दारे निर्लेखित करणे आवश्यक आहे. परंतु विभागाने सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षामध्ये निर्लेखित केलेली वाहने /संचिका लेखापरिक्षणास तपासणी करीता उपलब्ध करून देण्यात आलेले नाहीत. तरी याबाबत विभागाने खुलासा करावा.

आक्षेप क्र. १५.४ :- पेट्रोलच्या हिशेबाबत...

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता १९७१ मधील नियम क्र.१५३ अन्वये नमुना क्र. १२६ मध्ये पेट्रोलचा हिशेब ठेवला पाहिजे. नियंत्रण अधिकाऱ्यास, पेट्रोल वापरावर होणा-च्या खर्चाचे परिनिरीक्षण करता यावे म्हणून नमुना क्रमांक १२६/१२७ प्रमाणे मोटार वाहन लेखापुस्तक ठेवले पाहिजे सन २०१३-१४ चे लेखापरिक्षण समयी सदर अभिलेख ठेवले नसल्याचे आढळून आले. तसेच मोटारीची उपसाधने, सुट्या भागांची खरेदी इत्यादीचा निराळा हिशेब

ठेवण्यात आलेला नाही. महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता १९७१ मधील नमुना क्रमांक ११६ प्रमाणे प्रत्येक मोटारवाहनासाठी विभागाने वरील बाबी वेगळ्या लेखांकित करणे आवश्यक आहे. परंतु अशी कार्यवाही विभागाकडून झालेली नाही.

याबाबत विभागास अनुपालन सादर करण्याबाबत सुचित करण्यात आले होते. परंतु अनुपालन अप्राप्त आहे.

परिवहन विभाग

आक्षेप क्र. १६.१ :- अभिलेख व माहिती उपलब्ध न करणेबाबत...

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षातील लेखापरिक्षणास खालीलप्रमाणे माहिती व अभिलेख उपलब्ध करून देण्याबाबत १) जा.क्र.मनपा/मुलेप/८७/२०१५-१६ दि.१४/८/१५ व २) जा.क्र.मनपा/मुलेप/ १५७ /२०१६-१७ दि.३०/९/१६ अन्वेय पत्र देण्यात आलेली आहेत. परंतु अद्यापर्यंत सदर विभागाकडून माहिती लेखापरिक्षण विभागास उपलब्ध झालेली नाही.

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षातील जमा / खर्च विविरण पत्र व बँकमेळ पत्रक सादर करावे.

निविदा / दरपत्रकांच्या मुळ नस्ती फाईल्स.

परिवहन उपक्रमास दिलेल्या अनुदानाची नोंद वही

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षातील रोकडवही, जमा / खर्च वर्गीकरण रजिस्टर्स सादर करावीत.

जंगम मालमत्ता (नमुना नं.११४) रजिस्टर

साठा रजिस्टर (नमुना नं.११६)

परिवहन विभागात झालेले सर्व करारनामे

किरकोळ पावती पुस्तके, पोटकिर्द व चलन फाईल.

बँक स्टेटमेट(पासबुक इत्यादी) बँकेत भरणा केल्याबाबत सविस्तर माहिती

सन २०१३-१४ पर्यंत किती स्वामित्व धनाचा भरणा केला त्याचा तपशिल.

परिवहन उपक्रमासाठी नेमणूक केलेल्या कर्मचायांच्या पी.एफ. व ई.एस.आय.सी. बाबतचा तपशिल.

सर्विस टॅक्स (सेवा कर) चा भरणा केल्याचा तपशिल.

ट्रीप कार्ड व दैनंदिनी कि.मी. नोंदवही (लॉग बुक).

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५(२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६(२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपुर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबत कार्यवाही केलेली नाही. त्यामुळे वरील आक्षेप कायम करण्यात येत आहेत.

सार्व. आरोग्य विभाग

आक्षेप क्र. १७.१ :- किटकनाशके / एकात्मीक डास निर्मुलन योजना....

सन २०१३-१४ या वर्षात आरोग्य (सार्व.) विभागास किटकनाशके / एकात्मीक डास निर्मुलन योजने करिता रु. १८० लक्ष इतकी तरतुद करण्यात आली होती. विभागाने रु. १६३ लक्ष औषधे खरेदी केलेली आहेत. परंतु, कोणती औषधे खरेदी केली व कोणत्या ठिकाणी फवारणी केली व एकात्मीक डास निर्मुलन योजनेकरिता कोणत्या उपाययोजना करण्यात आल्या याबाबत अभिलेख तपासणी करिता उपलब्ध करून देण्यात आलेले नाहीत. तरी याबाबत विभागास अनुपालन सादर करण्याबाबत सुचित करण्यात आले होते. परंतु अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र.२०.२ पावती पुस्तकांच्या अनियमतेबाबत....

मुख्यकार्यालय

पावती पु.क्र.६२३८, ६२४३,६८८८, ७०६५, ६२४२ सदर पुस्तक तपासणी करीता उपलब्ध झाले नाही. तरी याबाबत विभागाने खुलासा करावा.

मिरा चेना

पा.नं६२४३०२ दि.०३/०९/२०१३ रक्कम रु.३००/- ची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतली नाही. व

दि.०७/०३/२०१४ रोजी रु.३००/- चा मनपा फंउत कमी भरणा करण्यात आलेला आहे.तरी रक्कम रु ६००/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

जनता नगर

पा.नं.१५१०१ दि.०३/०४/२०१४ रक्कम रु.३००/- ची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेतली नाही. तरी रक्कम रु ३००/- वसुलपात्र ठेवण्यात येत आहे.

संगणक विभाग

आक्षेप क्र. १८.१ :- संगणक विभागातील निविदा व दरपत्रकाच्या मुळ नस्तीबाबत....

मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५ (१) नुसार लेखापरिक्षण करणेकरिता विभागाने दप्तर उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षातील मंजुर केलेल्या निविदा व दरपत्रके संचिका लेखा परिक्षणास तपासणी करीता उपलब्ध करून दिलेले नाहीत. याबाबत विभागाने अनुपालन सादर करणे आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र. १८.२ :- सन २०१३-१४ च्या साठा नोंदवही बाबत..

सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षामधील संगणक विभागातील साठा नोंदवहीची तपासणी केली असता. सदर विभागाने साठा नोंदवहीत मालाच्या खरेदी केलेल्या नोंदी आहेत. परंतु विभाग प्रमुखाने सदर नोंदी प्रमाणीत केलेल्या नाहीत. तरी सदर नोंदी वेळच्या वेळी अद्यावत करणे आवश्यक आहे. याबाबत विभागाचे अनुपालन अप्राप्त आहे.

आक्षेप क्र. १८.३ :- संगणक देखभाल दुरुस्ती बाबत.

सन २०१३-१४ या वर्षात संगणक देखभाल दुरुस्ती साठी रु. ५०.०० लक्ष इतकी तरतुद करण्यात आली होती. विभागाने रु. २४.८७ लक्ष इतकी रक्कम खर्च केला आहे. संगणकाची देखभाल दुरुस्ती केल्यानंतर ना दुरुस्त असलेले साहित्य शिल्लक आहे किंवा कसे याबाबत साठा नोंदवही व ना दुरुस्त साहित्य लेखापरिक्षण विभागास तपासणी करिता सादर केलेले नाही याबाबत विभागाने अनुपालन सादर करावे.

वृक्षप्राधिकरण विभाग

आक्षेप १९.१ :- उद्याने/दुभाजक सुशोभिकरण करणे.

उद्यान व वृक्षप्राधिकरण विभागा मार्फत सन २०१३-१४ या वर्षाकरीता मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रातील रस्त्यावर दुभाजक व उद्याने करीता लेखाशिर्षा अंतर्गत रक्कम रु. ९२५ लक्ष इतकी तरतुद करण्यात आली होती सदर कामा करीता एकूण रक्कम रु. ३५१.८५लक्ष इतका खर्च झाल्याचे लेखापरिक्षण अंती दिसुन येते. सदर कामाची नोंद साठा रजिस्टर न. ११६ मध्ये घेण्यात आली आहे. काम पुर्ण झाल्या बाबत विभागप्रमुखाने काम पुर्णत्वा बाबत प्रमाणित केले नसल्याचे दिसुन येते. या बाबत विभागाने पुर्तता अहवाल सादर करून अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप १९.२:- खेळणी व बेचेंस पुरवठा करणे बाबत.....

सन २०१३-१४ मध्ये विविध उद्यानात नागरिकांच्या मनोरंजनासाठी खेळणी खरेदी करून उद्यानात बसविण्यात आल्याचे जंगम मालमत्ता ११४ वरुन दिसुन येते. परंतु सदर खेळण्याच्या तपशीला बाबत नोंद घेण्यात आली नाही. तसेच खेळणी सुरक्षीत व चांगल्या प्रकाराची असल्या बाबत प्रमाणित केल्याचे दिसुन येत नाही. या बाबत विभागा मार्फत पुर्तता करून अनुपालन सादर करण्यात यावे.

आक्षेप १९.३:- पिंजरे खरेदी बाबत

सन २०१३-१४ या वर्षात उद्यान विभागाने रोडच्या दुर्तफा झाडे लागवड करून संरक्षण पिंजरे खरेदी करण्याकरीता जा.क्र ४६/२०१३-१४ दि. ६/०५/२०१३ नुसार हनी फन एन थील या कंपनीस कार्यादेश दिल्याचे दिसुन येते तक्ता नं.११४ मध्ये या बाबत नोंद घेण्यात आली आहे. परंतु पिंज-या बाबतचा तपशीला बाबत नोंद घेतल्याचे दिसून येत नाही. तसेच पिंजरे शिल्लक असल्याची नोंद दिसुन येत नाही. तपशील प्रमाणे पिंजरे ताब्यात मिळ्याल्या बाबत विभाग प्रमुख यांनी प्रमाणित केल्याचे दिसून येत नाही. तरी विभाग प्रमुखानी या बाबत पुर्तता करून अनुपालन अहवाल सादर करावा.

आक्षेप १९.४:- ठेकामजुर हजेरी पत्रा बाबत.

सन २०१३-१४ मध्ये उद्यान व वृक्षप्राधिकरण विभागामार्फत मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रातील उद्यान व दुभाजकातील दैनंदिन कामे करण्यासाठी ठेका मंजुर पुरवठा करण्यात आलेला आहे. त्या मजुरांचे मासिक देयक सादर करण्यात येतात. परंतु देयका सोबत त्याची दैनंदिन हजेरी पत्रके उद्यान विभागाचे विभाग प्रमुख यांनी प्रमाणित केल्याचे दिसून येत नाही. या बाबत विभागाने पुर्तता करून अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप १९.५:- वृक्ष लागवडी बाबत.

सन २०१३-१४ या वर्षात उद्यान व वृक्षप्रधिकरण या विभागाने मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रात कोणत्याही प्रकारची झाडे लावावीत व कोणत्या ठिकाणी झाडे लावण्यात आली या बाबत अभिलेखी नोंद घेतल्याचे दिसुन येते नाही. परंतु विभागा मार्फत वृक्षारोपन केल्याचे झालेल्या खर्चावरुन दिसुन येते. तरी विभागाने सन २०१३-१४ मध्ये वृक्षारोपन खर्चाचा हिशोब व कोणत्या ठिकाणी वृक्षारोपन केले याबाबत चे अभिलेख उपलब्ध करून दिले नाही. तरी विभागाने पुर्तता करून अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप ११.६:- रोपे विक्री व लागवडी बाबत.

सन २०१३-१४ मध्ये उद्यान व वृक्षप्रधिकरण विभागात शासन परिपत्रका प्रमाणे ५ जुन जागतिक पर्यावरन दिनानिमित्त झाडे लावा व जगवा हा संदेश नागरिकांन पर्यंत पोहचविणे कामी विभागाने सन २०१३-१४ मध्ये कोणत्याही प्रकारची झाडे खरेदी केल्याचे व ती कोणत्या ठिकाणी लावण्यात आली. याबाबतचे अभिलेख उपलब्ध करून देण्यात आले नाही. या बाबत विभागाने पुर्तता करून अनुपालन अहवाल सादर करावा.

आक्षेप ११.७:- बाधीत वृक्षतोड ठिकाणे

सन २०१३-१४ मध्ये उद्यान व वृक्षप्रधिकरण या विभागा मार्फत विविध विकास कामात (गटार, रस्ते) बाधीत होणारी झाडे एकूण ४५९ काढण्यात आलेली असुन सदर झाडे इतर ठिकाणी पुर्णरोपण करण्यात आले. सदर झाडांपैकी एकूण २५३ झाडे जिवंत असल्याचे अभिलेखी दिसुन येते सदर बाबत विभागाने झाडे कोणत्या ठिकाणी लावण्यात आली आहेत. या बाबत प्रमाणीत केल्याचे दिसुन येत नाही. या बाबत पुर्तता करून अनुपालन सादर करावे.

वैद्यकिय आरोग्य विभाग

आक्षेप क्र. २०.१ :- अभिलेख व माहिती उपलब्ध न करणेबाबत....

उपरोक्त विषयास अनुसरून कळविण्यात येते की, सन २०१२-१३ चे लेखापरिक्षण करणेसाठी खालील प्रमाणे दप्तर उपलब्ध करून देणेत यावेत.

जंगम मालमत्ता नोंदवही

सन २०१३-१४ चे साठा रजिस्टर

सन २०१३-१४ चे वित्तीय वर्षातील मंजुर केलेल्या निविदा फाईल, दरपत्रके फाईल

किरकोळ पावती पुस्तके, पोटकिर्द व चलन फाईल

मुंबई नसिंग अँकट १९४९ नुसार महानगरपालिकेतील रुग्णालयाच्या नोंदणी

RCH शासन प्राप्त अनुदान व खर्च व त्या संबंधिचे अभिलेख

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५(२) व अनुसुची 'ड' प्रकरण ३ दोन मधील नियम ६ (२) व ७ नुसार लेखापरिक्षणा करिता विभागाने संपूर्ण माहिती उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे.

आक्षेप क्र. २०.२ :- आरोग्य विषयक कार्यक्रम हाती घेणेबाबत....

सन २०१३-१४ या वर्षात वैद्यकिय आरोग्य विभागाने आरोग्य विषयक कार्यक्रम हाती घेण्याकरिता रु. १०.०० लाख इतकी तरतुद करण्यात आली होती. विभागाने कोणकोणत्या ठिकाणी कार्यक्रम आयोजित केले व कोणकोणते कार्यक्रम आयोजित केले त्याकरिता लागणारे साहित्य, स्टेशनरी छपाई याबाबत लेखापरिक्षण विभागास तपासणी करिता अभिलेख उपलब्ध करून देण्यात आले नाहीत. याबाबत विभागाने अनुपालन सादर करावे.

आक्षेप क्र. २०.३ :- औषधे खरेदीबाबत.

सन २०१३-१४ या वर्षात वैद्यकिय आरोग्य विभागास औषधे खरेदी करिता रु. १००.०० लक्ष इतकी तरतुद करण्यात आली होती. विभागाकडे पुर्वी शिल्लक असलेल्या औषधाबाबत अभिलेख तपासणी करिता सादर केलेले नाहीत. औषध खरेदीबाबत साठा नोंदवहीत नोंद घेतल्याचे तपासणीस सादर केलेले नाहीत. रु. ७२.९१ लक्ष इतक्या रक्कमेची औषधे खरेदी केल्याचे दिसुन येते. याबाबत विभागाने अनुपालन अहवाल सादर करावा.

आक्षेप क्र. २०.४ :- पल्स पोलिओ कार्यक्रम प्रचाराबाबत....

सन २०१३-१४ या वर्षात वैद्यकीय आरोग्य विभाग पल्स पोलिओ कार्यक्रम प्रचारासाठी रु. लक्ष इतकी तरतुद करण्यात आली होती. त्यापैकी विभागाने रु.२४.८६ लक्ष इतका खर्च केल्याचे दिसुन येते. सदर खर्चाबाबत कोणकोणते कार्यक्रम व प्रचारासाठी केलेली उपाययोजना याबाबत विभागाने लेखापरिक्षण विभागास तपासणी करिता अभिलेख सादर केलेले नाहीत. केलेल्या खर्चाबाबत अनुपालन अहवाल सादर करावा.

भाईंदर(प.) आरोग्य केंद्र सन २०१३-१४

१. दि.०४/०७/२०१३ रु.६१५/-च्या रक्कमेचे चलन मनपा फंडात जमा करण्यात आले नाही. तरी रक्कम रु.६१५/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
३. दि.३१/०८/२०१३ रोजी एकूण रक्कम रु .४९०/- आहे.परंतु मनपा फंडात रक्कम रु.४४०/- चा भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु ५०/- चा कमी भरणा केला आहे.तरी रक्कम रु ५०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
४. दि.१६/११/२०१३ रोजी एकूण रक्कम रु .१०५५/- आहे.परंतु मनपा फंडात रक्कम रु.१०१०/- चा भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु ४५/- चा कमी भरणा केला आहे.तरी रक्कम रु ४५/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
५. दि.१६/११/२०१३ रोजीच्या पोटकिर्द मध्ये श्री.अर्थव पांडे रक्कम रु ५०/-ची नोंद नाही. तसेच चलन देखील भरणा केलेले नाही. व श्रीम.वंदना पाटील यांच्या नावाची पावती रक्कम रु५०/- तपासणीसाठी उपलब्ध झाली नाही.तसेच सदर पावतीची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेण्यात आलेली नाही.तरी रक्कम रु.१००/- कमी भरणा केलेला आहे. तरी रक्कम रु १००/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
६. दि.१८/११/२०१३ रोजीच्या पोटकिर्द मध्ये एकूण रक्कम रु .११४०/- आहे. परंतु रक्कम रु.११००/- चा भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु ४०/- चा कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु ४०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
- ७.दि.१९/११/२०१३ रोजी रक्कम रु.१०/- ची पावती फाडली परंतु पोटकिर्दमध्ये रक्कम रु१०/- नोंद घेण्यात आली नाही. तरी रक्कम रु.१०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
- ८.दि.२५/११/२०१३ रु.६१०/- चलन मनपा फंडात भरणा केले नाही.तरी रक्कम रु.६१०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
९. दि.२५/११/२०१३ रोजीचे एकूण चलन रक्कम रु.७९०/- आहे. परंतु चलना मध्ये रक्कम रु.४००/-चा भरणा केला आहे. तसेच पोटकिर्द मध्ये रु.६९०/- खतवण्यात आले आहे. एकूण रक्कम रु.२९०/- कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.२९०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
- १०.दि.०६/१२/२०१३ रोजी रक्कम रु.१०/- ची नोंद पोटकिर्द मध्ये घेण्यात आली नाही. तरी रक्कम रु.१०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
- ११.दि.२४/१२/२०१३ रोजी एकूण रक्कम रु. ९२५/-आहे. परंतु मनपा फंडात रक्कम रु.९१५/-चा भरणा केली आहे. रक्कम रु १०/- कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु.१०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
१२. दि.३१/१२/२०१३ रोजी एकूण रक्कम रु. ११८५/- आहे. परंतु मनपा फंडात रक्कम रु११४०/-चा भरणा केला आहे. रक्कम रु.४५/- कमी भरणा केला आहे.तरी रक्कम रु. ४५/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
१३. दि.०६/०१/२०१४ रोजी एकूण रक्कम रु १२४०/- आहे. परंतु मनपा फंडात रक्कम रु ११९०/-चा भरणा केली आहे. रक्कम रु.५०/- कमी भरणा केला आहे.तरी रक्कम रु. ५०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.
१४. दि.१५/०१/२०१४ रोजीची एकूण रक्कम रु..८६०/- आहे.परंतु मनपा फंडात ८१०/- रु चा भरणा केला आहे. रक्कम रु.५०/- कमी भरणा केला आहे.तरी रक्कम रु. ५०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

१५. दि. १६/०१/२०१४ रोजी श्रीम. राणी बोध नावाच्या पावतीची रक्कम रु.५०/-ची नोंद पोर्टकिर्द मध्ये घेतली नाही. रक्कम रु.५०/- कमी भरणा केला आहे. तरी रक्कम रु. ५०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

१६. दि. १०/०२/२०१४ रोजीचे रक्कम रु. ११२५/-चे चलन तपासणीसाठी उपलब्ध केले नाही. तसेच दि. ०१/०३/२०१४ रोजीच्या पोटकिर्द मधील एकूण रक्कमे मध्ये रु ५०/- चा कमी भरणा करण्यात आला आहे. तरी रक्कम रु. ५०/- वसुलीपात्र ठेवण्यात येत आहे.

तरी उपरोक्त कमी भरणा रक्कमांची वसुली करून अनुपालन अहवाल सादर करण्यात यावा.

मिरा भाईदर महानगरपालिका

दि. १ एप्रिल २०१३ ते दि. ३१ मार्च २०१४ पर्यंतचा लेखापरिक्षण अहवाल

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विभाग	आक्षेपाची संख्या	पुष्ट क्रमांक
	जमा आणि खर्च	-	१ ते २
	मालमत्ता कर विभाग		
	पाणीपुरवठा विभाग		
	लेखा विभाग		
	स्थानिक संस्था कर विभाग		
	परवाना विभाग		
	जाहिरात विभाग		
	पे ॲण्ड पार्क विभाग		
	अतिक्रमण विभाग		
	बांधकाम विभाग		
	जनसंपर्क विभाग		
	सुवर्ण जंयती विभाग		
	नगररचना विभाग		
	अग्निशमन विभाग		
	आसथापना विभाग		
	भांडार विभाग		
	शिक्षण विभाग		
	सामान्य प्रशासन विभाग		
	आरोग्य विभाग(पशुसंवर्धन विभाग)		

	वाहन विभाग		
	परिवहन विभाग		
	सार्व. आरोग्य विभाग		
	संगणक विभाग		
	वृक्षप्राधिकरण विभाग		
	वैद्यकिय आरोग्य विभाग		

“**É½þÉxÉMÉ®Ú { ÉÉÊ±ÉEÓÉ**”

लेखापरिक्षण अहवाल
सन २०१३-१४

सन २०१४-१५

- पुस्तक क्र.७२३२ पावती क्र.७२३१७६ दि.२०/११/२०१४ सदर पावतीची नमुना नं.७८(पोटकिर्द) व चलनामध्ये नोंद दिसून येत नाही.
- पुस्तक क्र.७२३३ पावती क्र.७२३४७१ व ७२३४७२ पावती रद्द करण्यांत आलेली आहे. कारण दिलेले नाही.
- पुस्तक क्र.७५८३ पावती क्र.७५८४४३ पावती वर रक्कम रु.३०,३२५/- नोंदविलेली असून नमुना नं.७८(पोटकिर्द) ला रक्कम रु.३,३२५/- नोंदविलेली आहे.

